

INICIACIÓN Á BANDA DESEÑADA

JORGE CAMPOS

@ilustratecto

www.behance.net/ilustratecto

Empecemos polo principio...

QUE É UNHA
BANDA DESEÑADA?

7 FORMAS DE CONTAR UNHA HISTORIA

DEFINICIÓN

A **banda deseñada** é unha forma de contar historias na que utilizamos ilustracións xustapostas para **narrar** de maneira **secuenciada** un relato protagonizado por uns **personaxes**.

CONTAR UNHA HISTORIA

ILUSTRACIÓNS

XUSTAPOSICIÓN

SECUENCIACIÓN

PERSONAXES

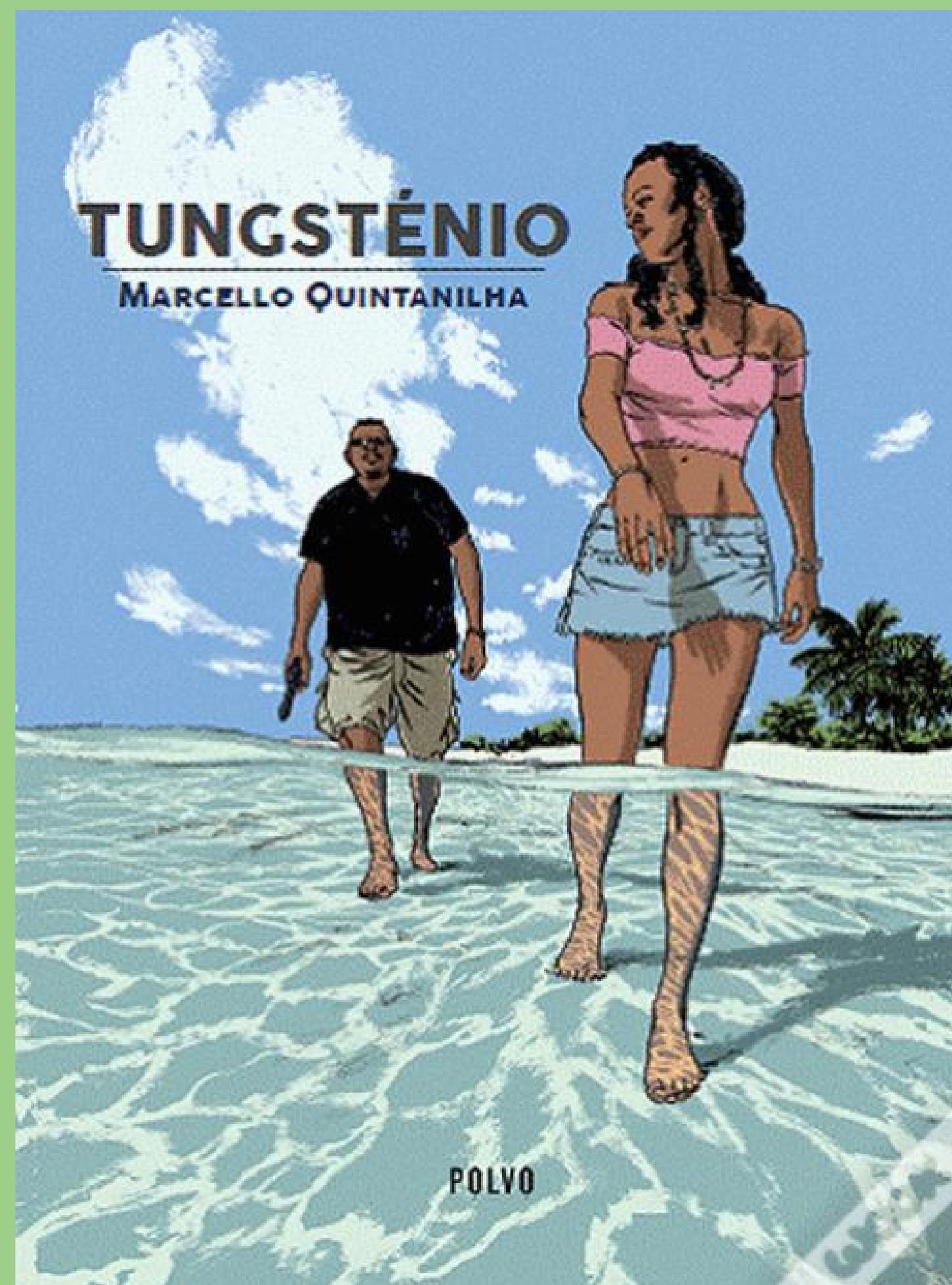
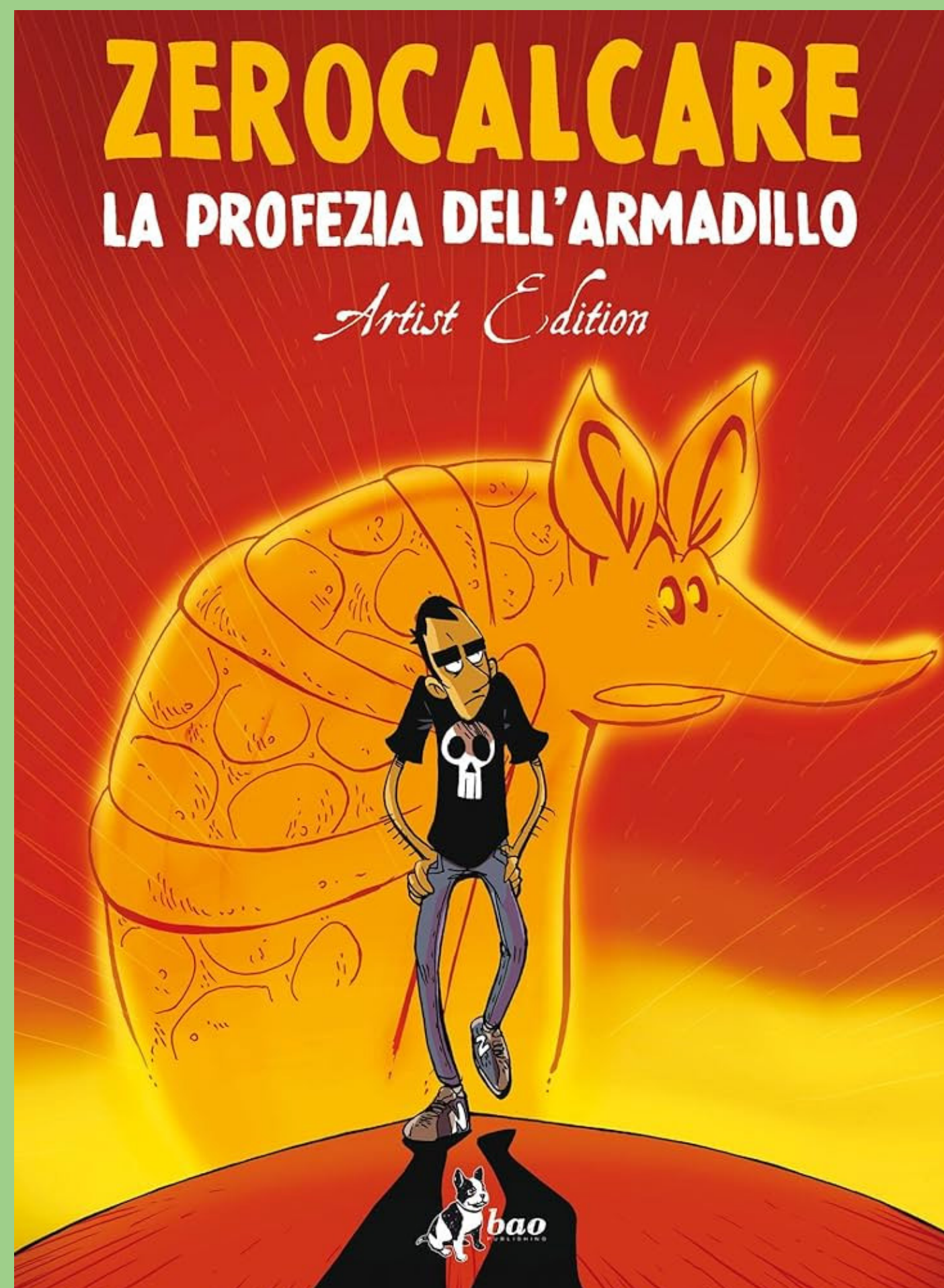
PREGUNTA

CAL É A DIFERENÇA ENTRE UN CÓMIC,
UN MANGA E UNHA NOVELA GRÁFICA?

NOMENCLATURA

Galicia	Banda deseñada
España	Historieta/Tebeo/Cómic/Novela gráfica
Hispanoamérica	Historieta
Países anglosaxóns	Comic
Francia e Bélxica	Bande dessinée, BD
Italia	Fumetti
Portugal	Banda desenhada
Brasil	Quadrinhos
Xapón	Manga, Komikkusu
Korea	Manhwa
China	Manhua

SUXERENCIA DE EXERCICIO

COMO SE CHAMARÍA CADA UN DESTES CÓMICS NO SEU PAÍS?

HISTORIA

PREGUNTA

CANDO NACERON
OS PRIMEIROS CÓMICS?

PREHISTORIA

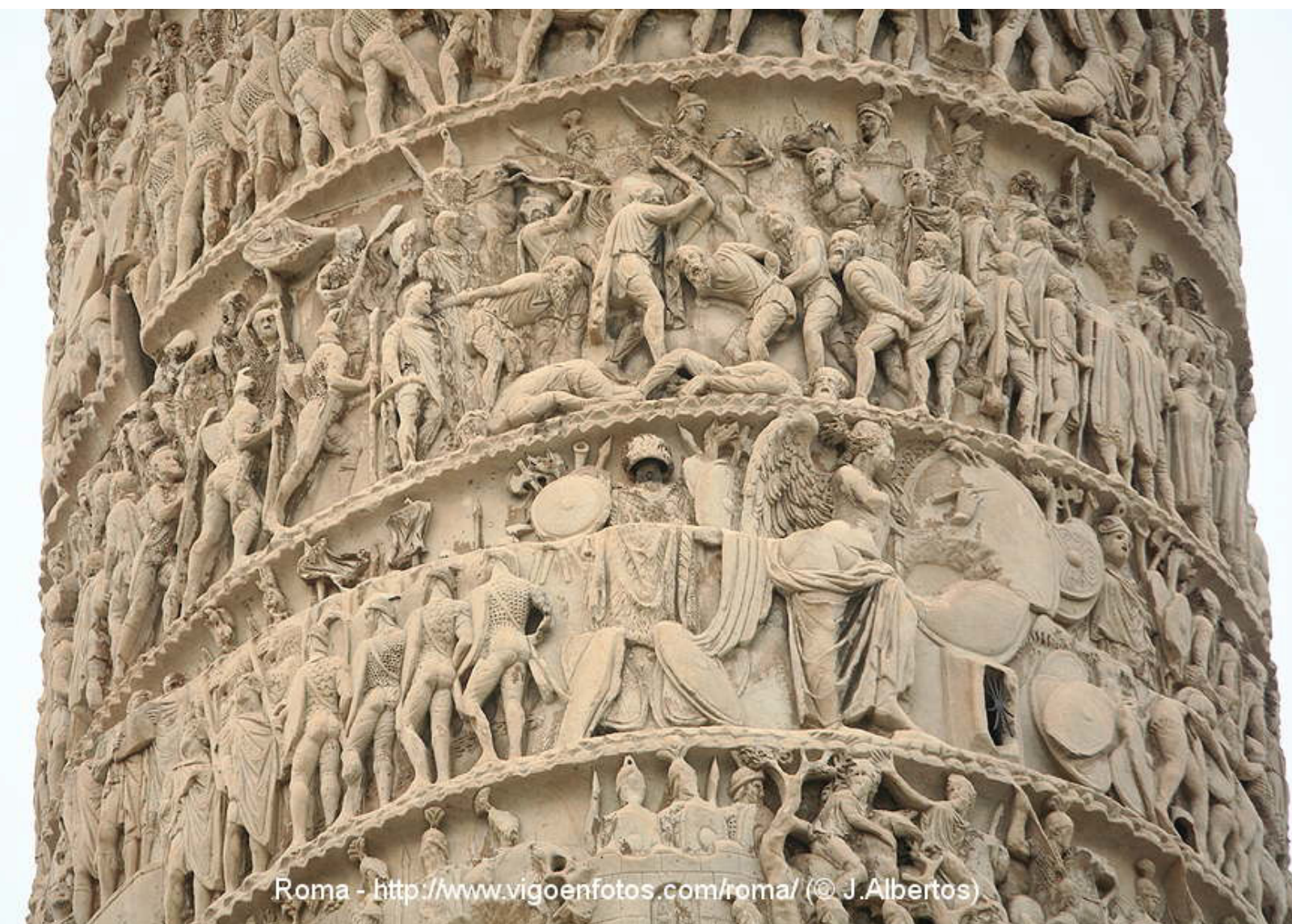

Pinturas rupestres . 12500 a.C. aprox

IDADE ANTIGA

Papiro de Ani . 1300 a.C.

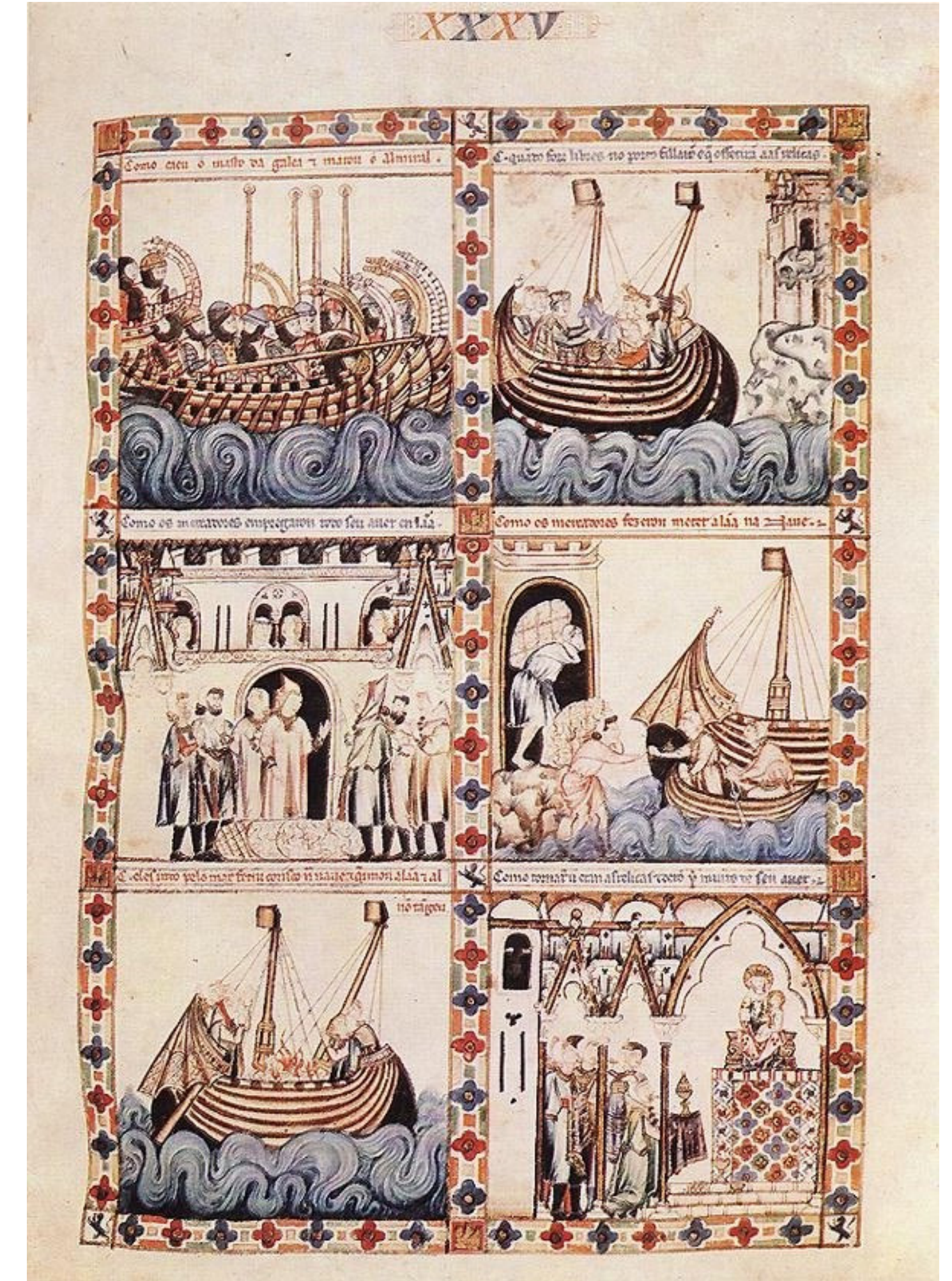

Columna de Trajano . 113 d.C.

ANTES DA IMPRENTA

Tapiz de Bayeux . 1077

Cantigas de Santa María de
Alfonso X el Sabio . 1284

PRIMEIROS CÓMICS IMPRESOS

Imprenta (Guttenberg) . 1440 / Litografia . 1789

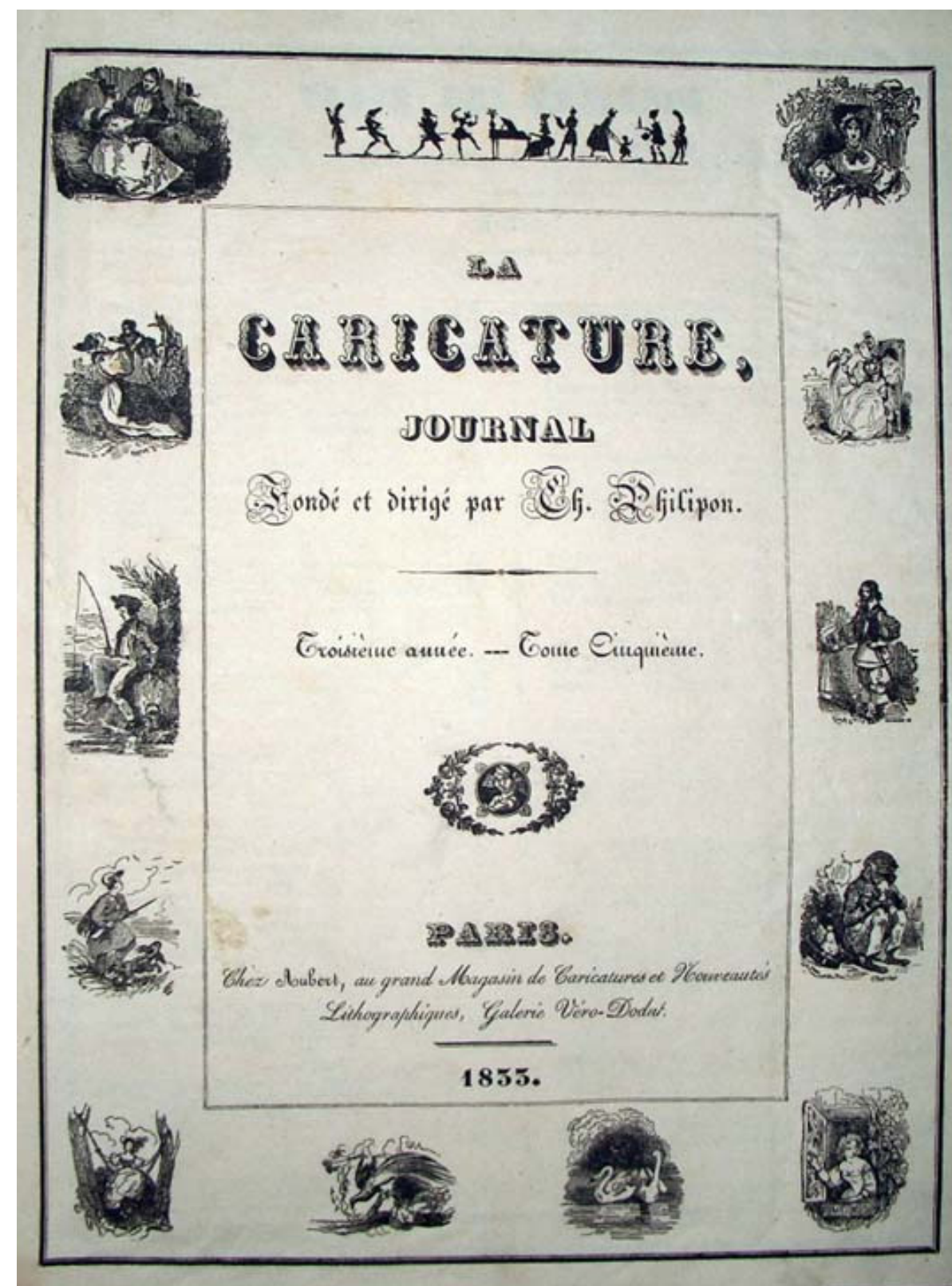

Les amours de M. Vieux Bois . Rodolphe Töpffer . 1827

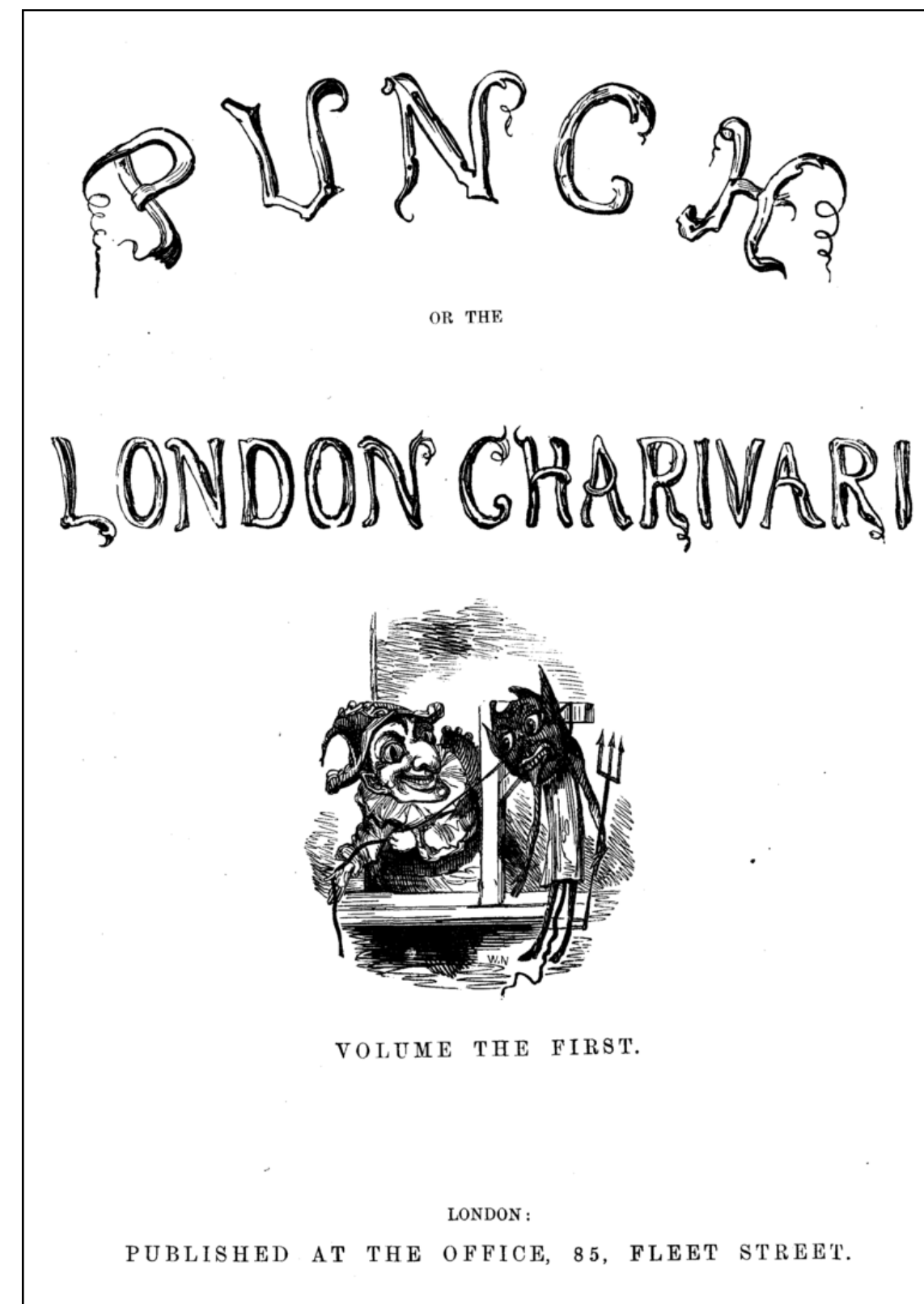
Imágenes de Épinal . Jean-Charles Pellerin . 1796 / s. XIX

PRENSA DE MASAS

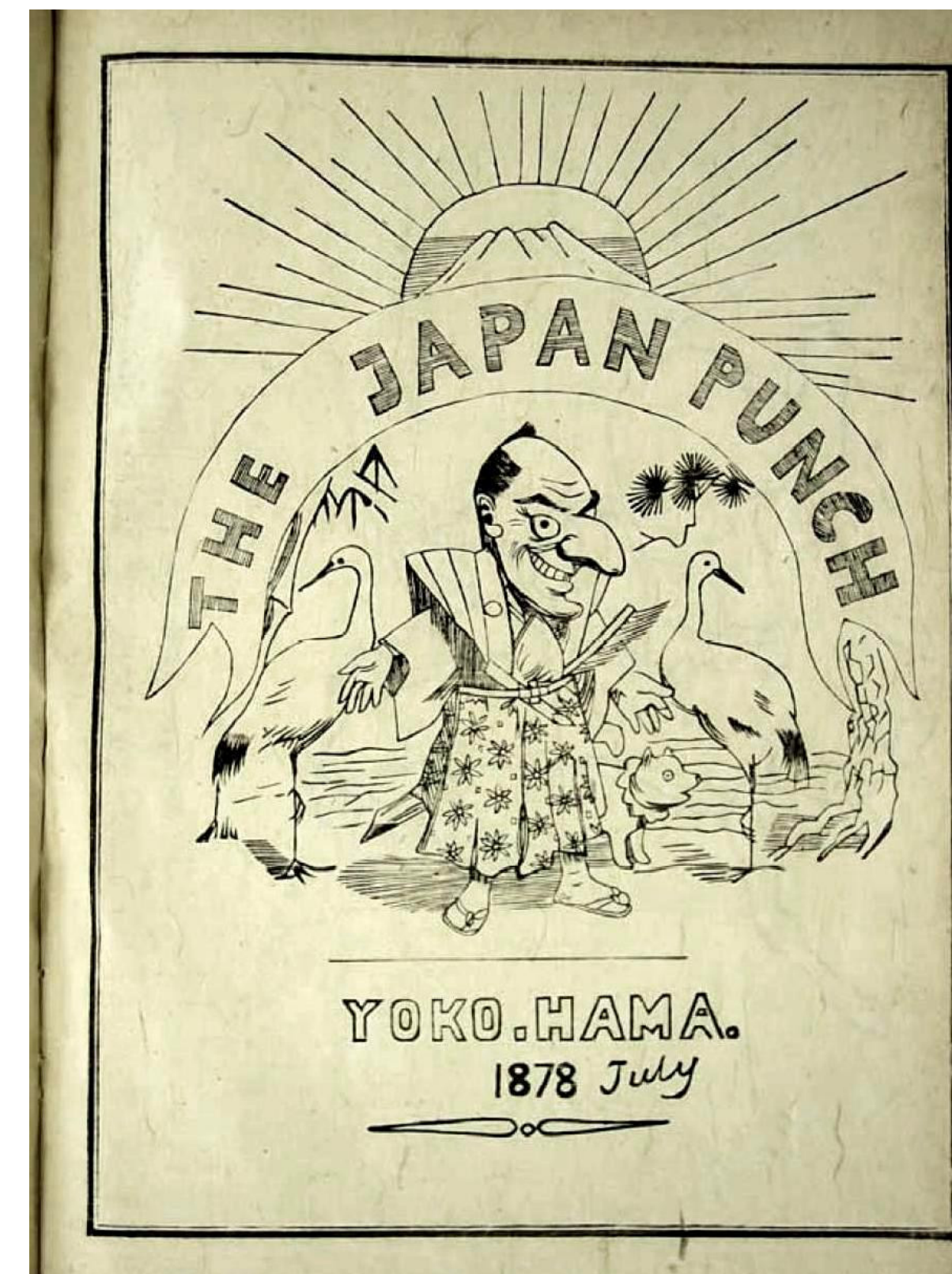
Produto cultural en paralelo á evolución da prensa de masas

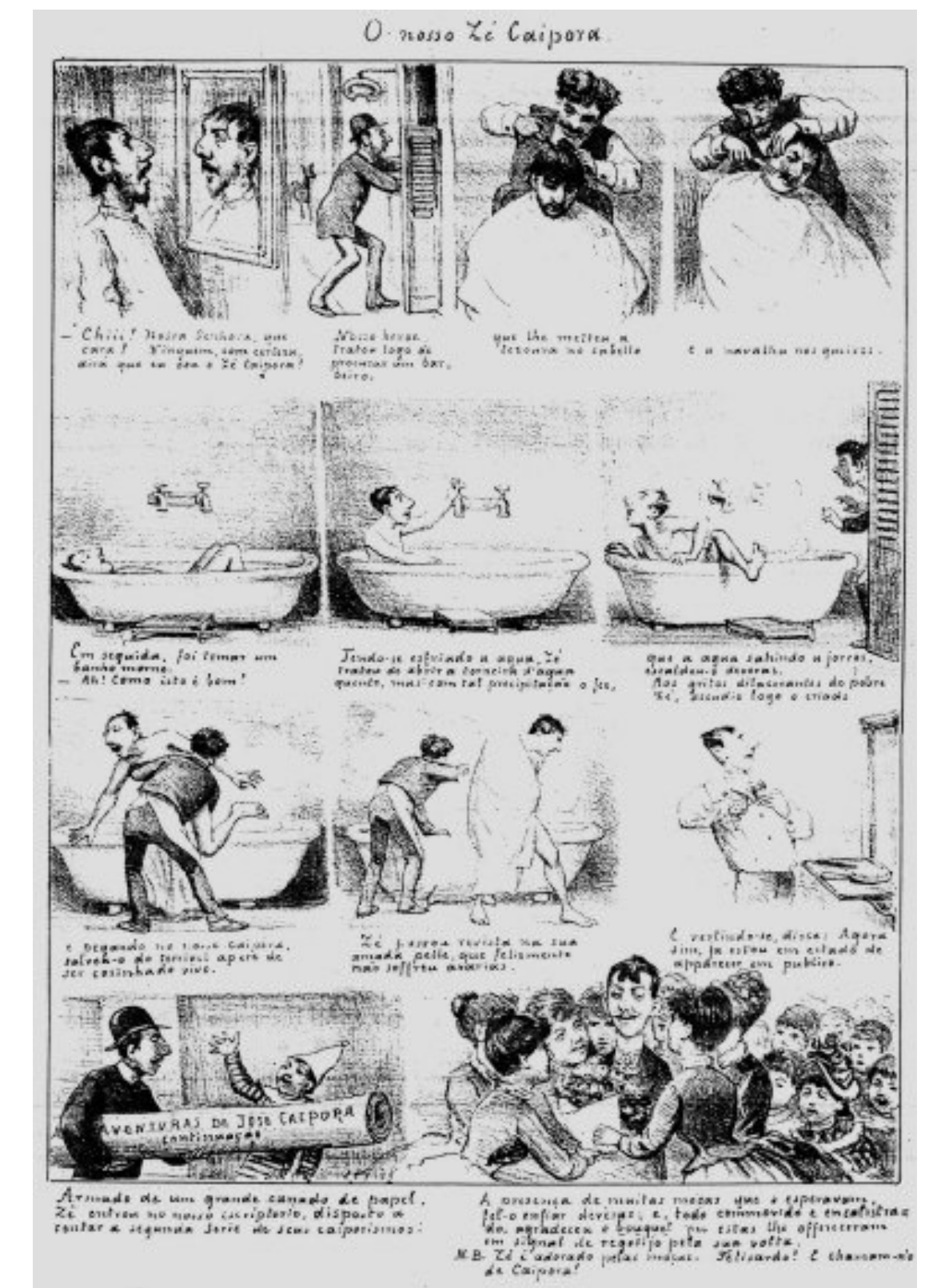
Revista *Le Caricature*
Francia . 1830

Revista *Punch*
Gran Bretaña . 1841

Revista *The Japan Punch*
O Xapón . 1862

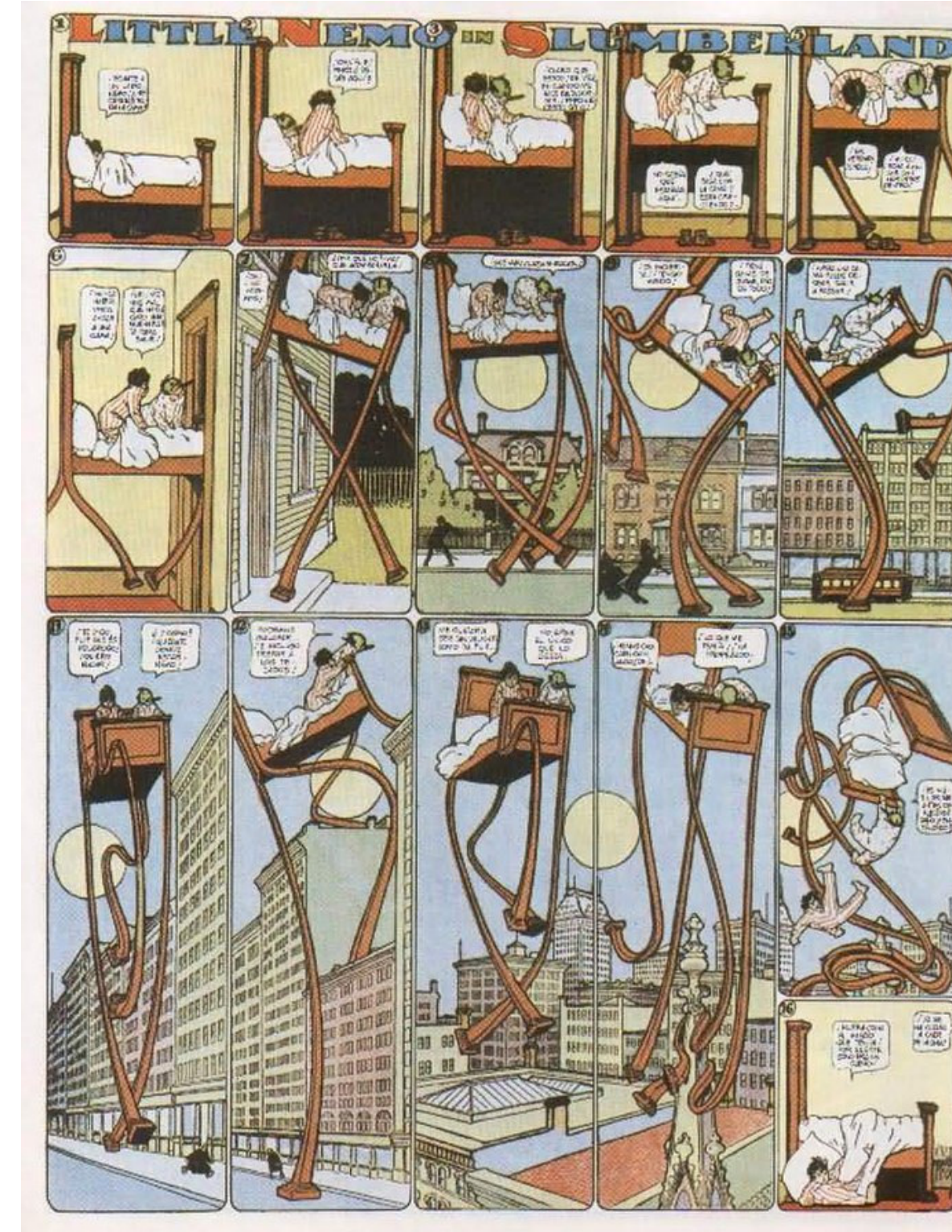
Revista *Illustrada*
Brasil . 1876

MODERNIDADE

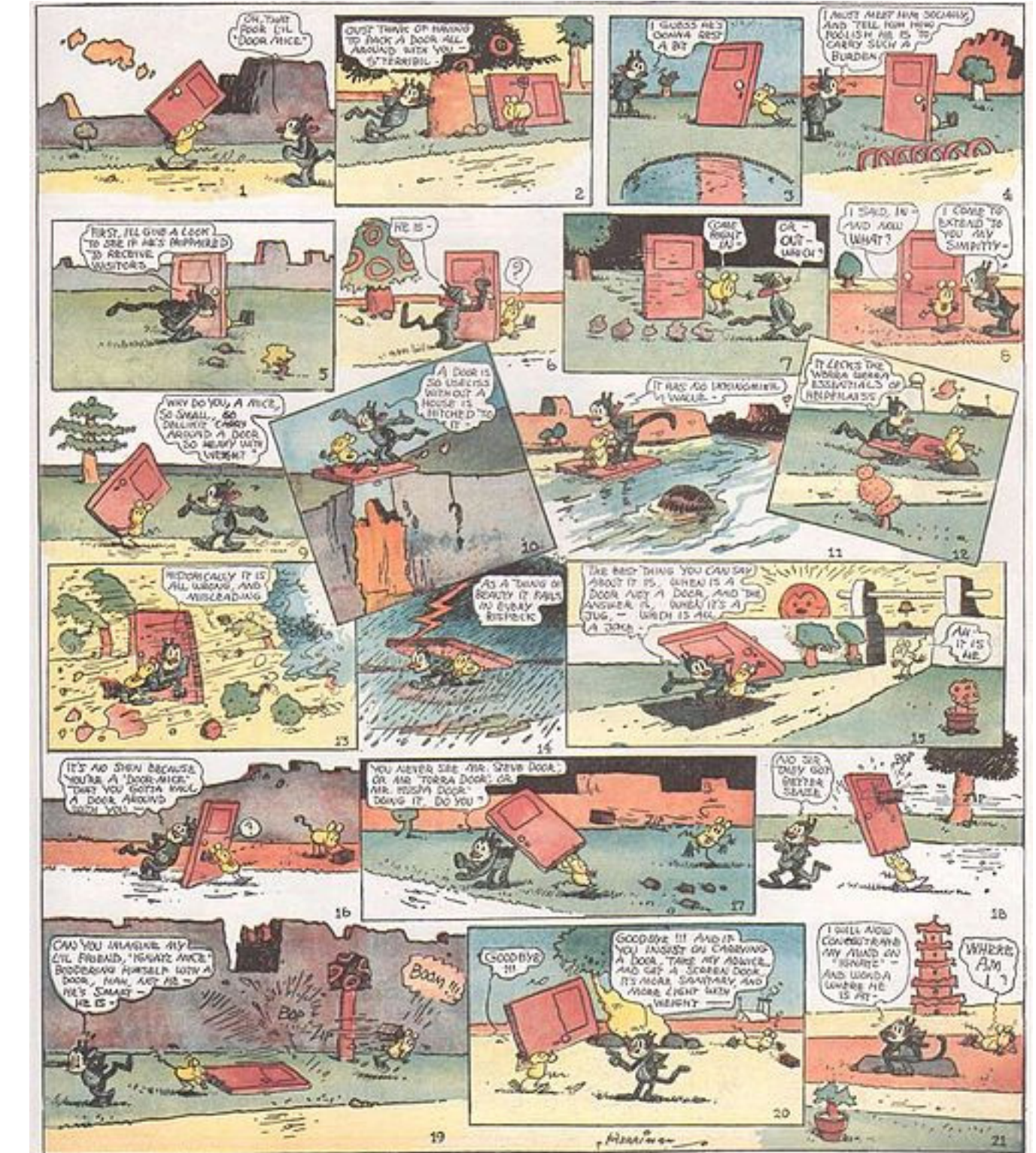
O principal centro de produción e innovación foi Estados Unidos

Hogan's Alley (The Yellow Kid)
Richard F. Outcault . 1896

Little Nemo in Slumberland
Winsor McCay . 1905

Krazy & Ignatz (Krazy Kat)
George Herriman . 1913

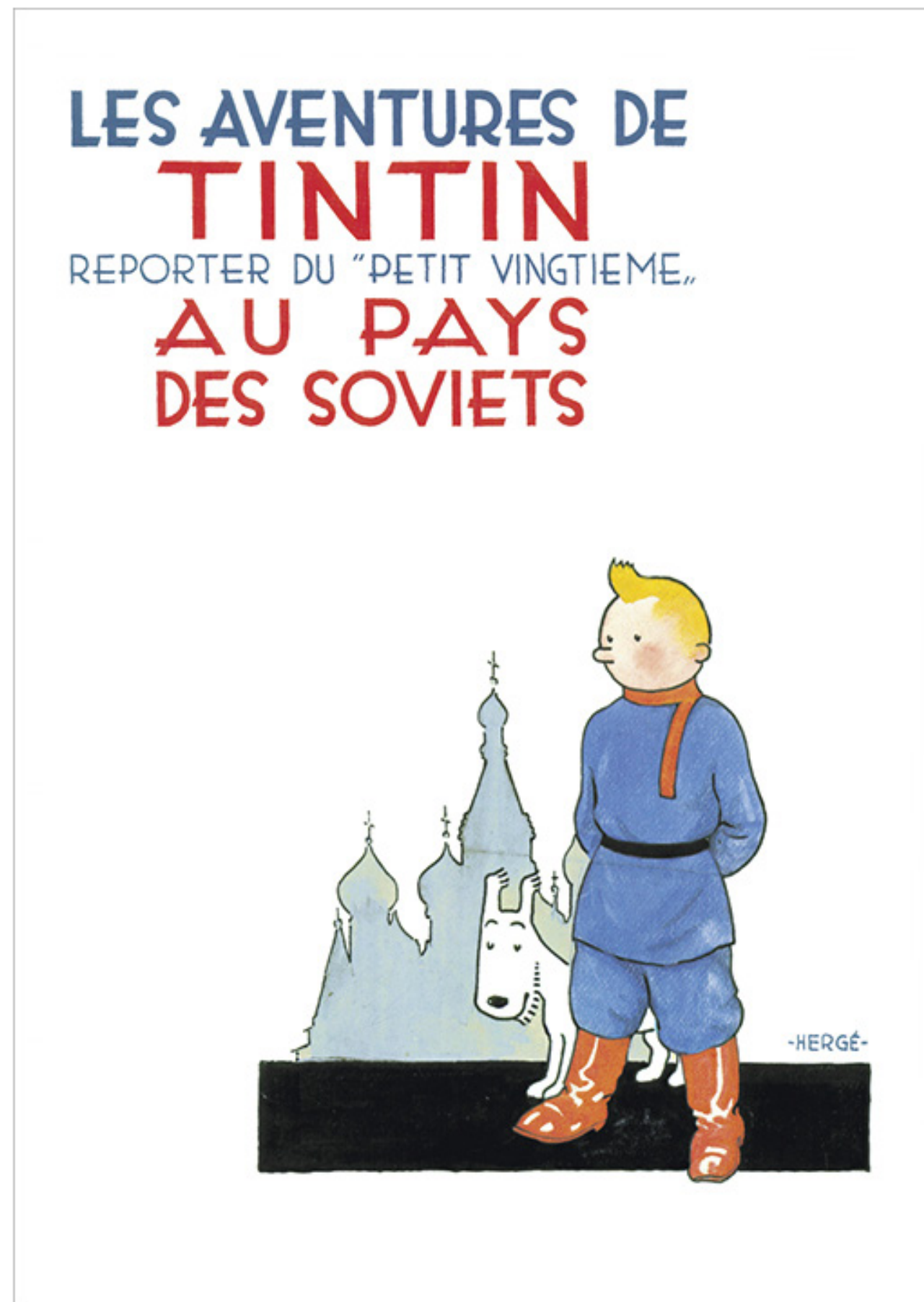
ESPAÑA

Semanario TBO . 1917

CONTINUIDADE

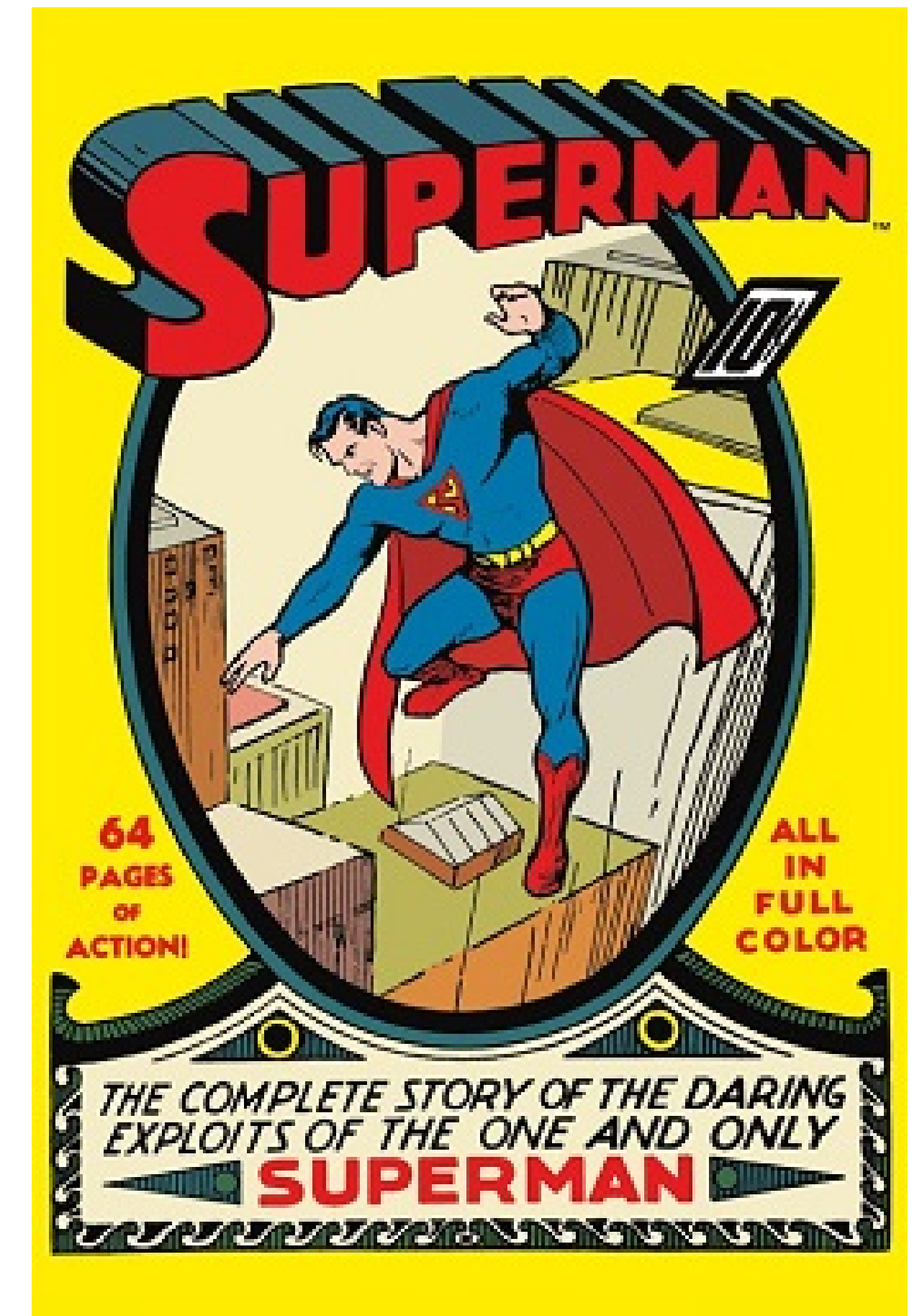
Entre a Gran Depresión (1929) e a II Guerra Mundial (1939-1945)

Tintin
Hergé . 1929

Speed Taro
Sako Shishido . 1930

Superman
Jerry Siegel /Joe Shuster . 1938

DESPOIS DA SEGUNDA GUERRA MUNDIAL

Manga
Katsushika Hokusai
1814

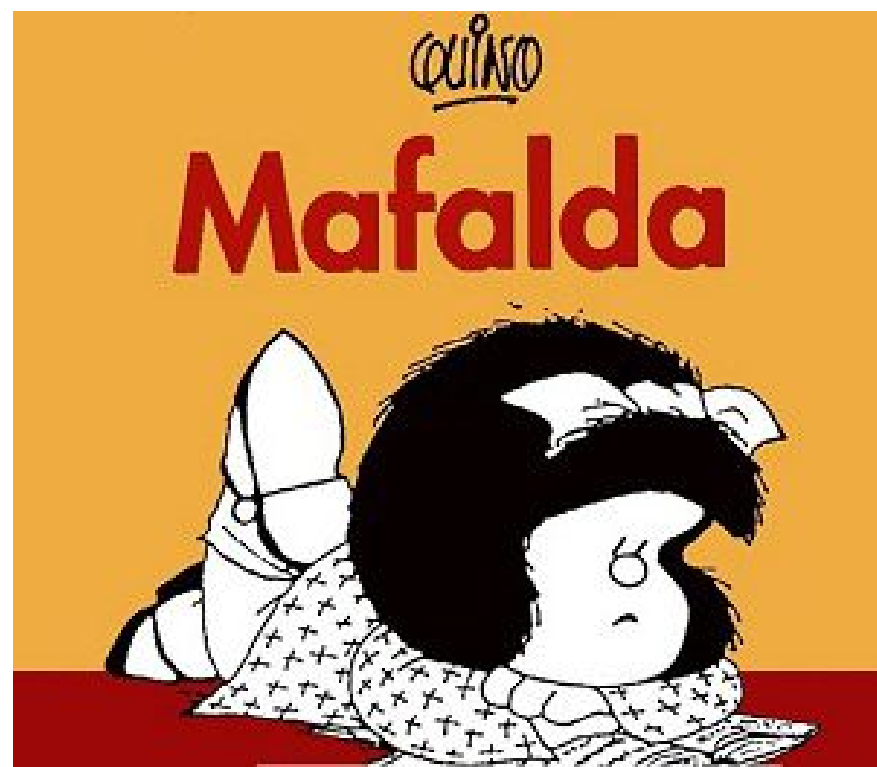
Shin Takarajima
Osamu Tezuka . 1947

Astérix le Gaulois
Goscinny/Uderzo . 1959

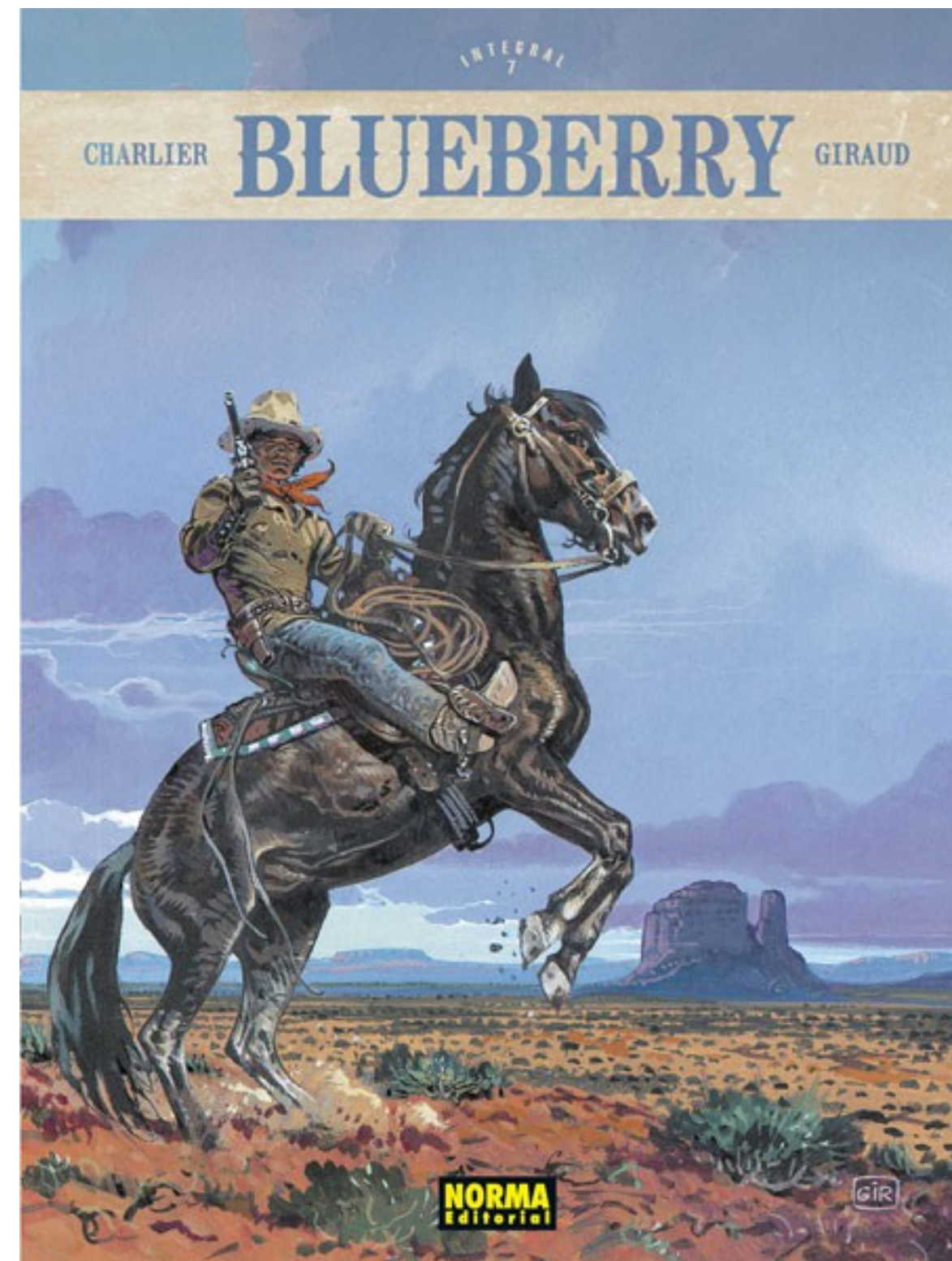
Spider Man
Stan Lee/Steve Ditko . 1962

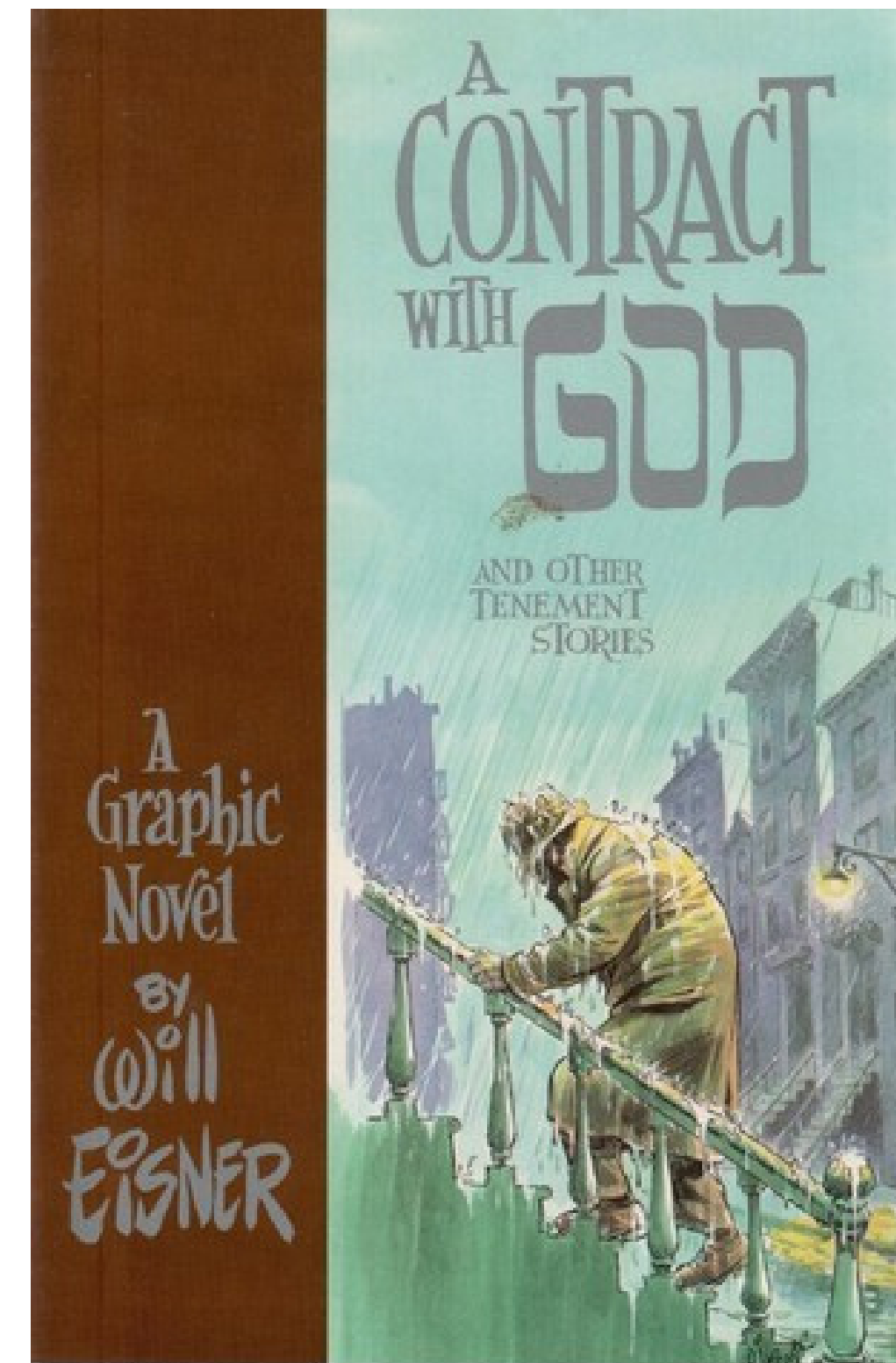
Mafalda
Quino . 1964

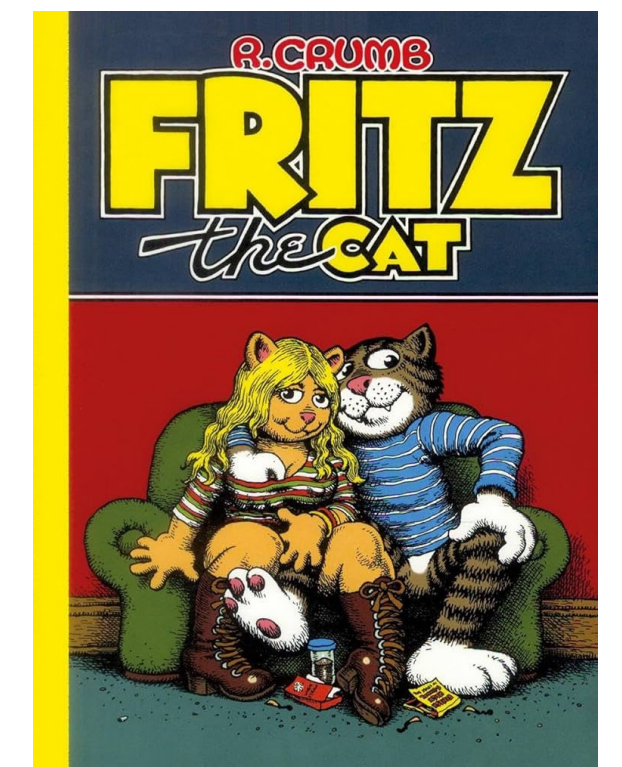
GEKIGA
Revista Garo
O Xapón . 1964

Blueberry
Jean Giraud (Moebius) .
1965

NOVELA GRÁFICA
Contrato con Dios
Will Eisner . 1978

Fritz the Cat
Robert Crumb . 1965

Revista *El víbora*
España . 1979

Anos 80-90

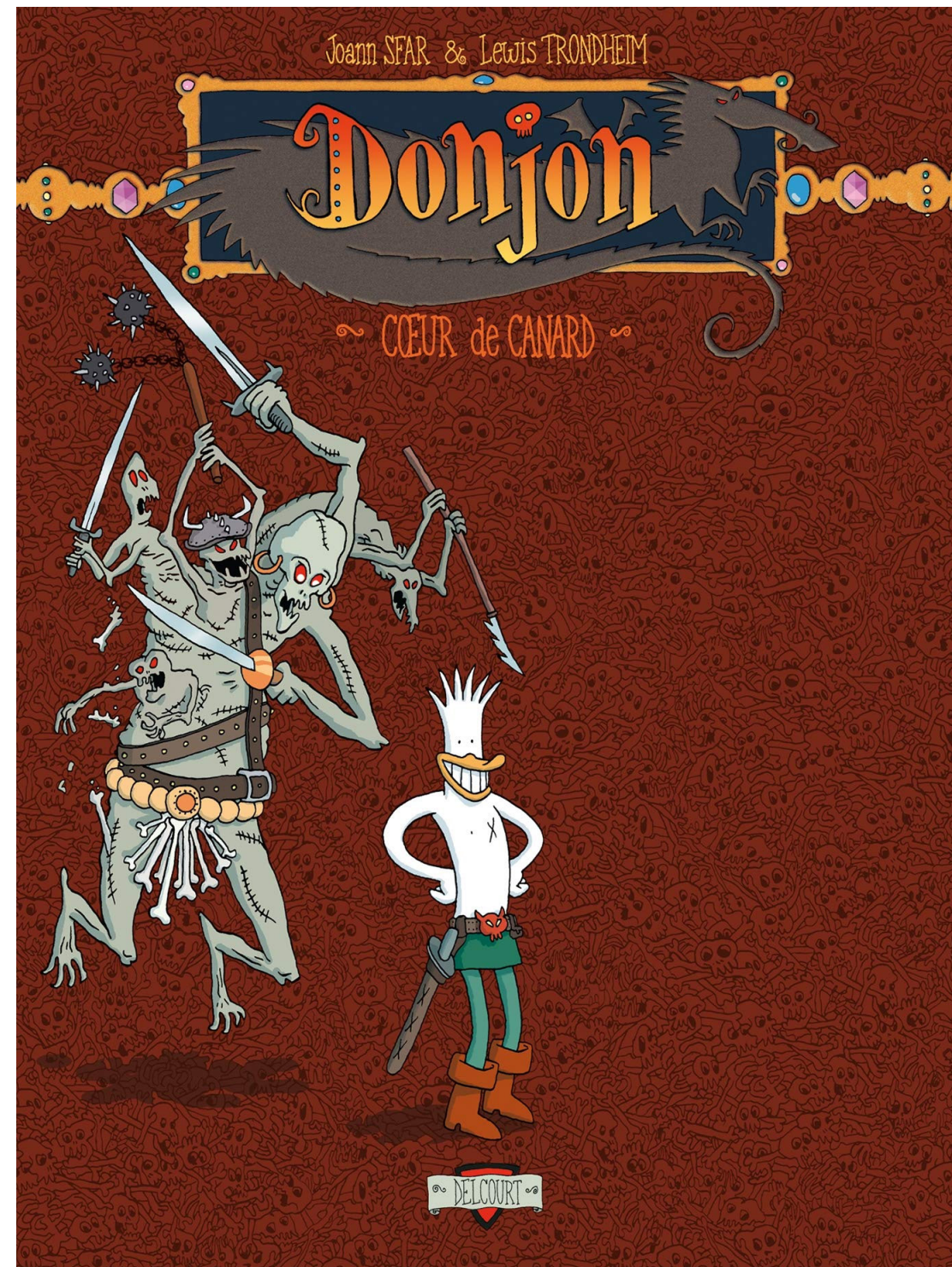
Destaca a expansão do manga

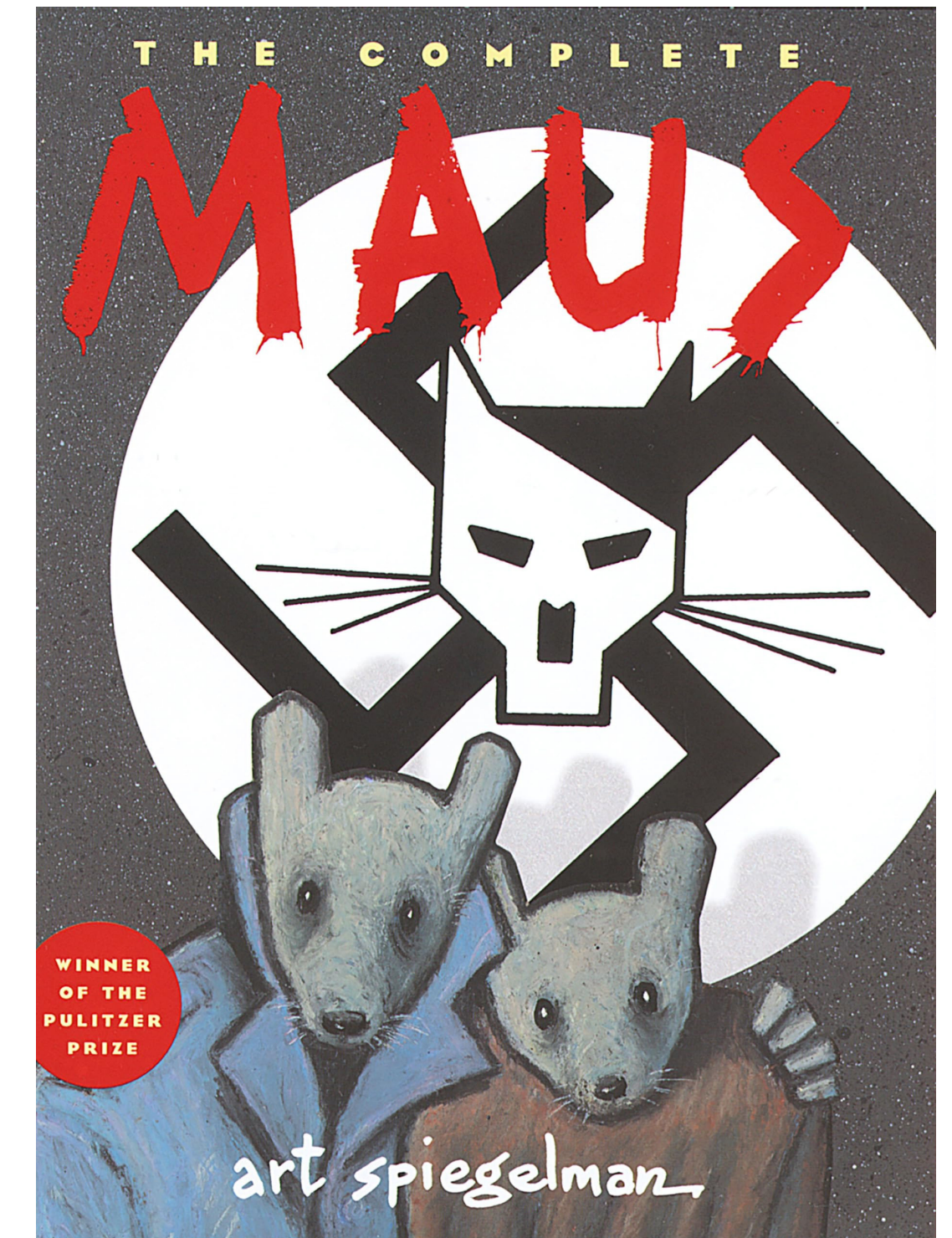
Akira (película)
Katsuhiro Otomo
1988

Dragon Ball
Akira Toriyama . 1984

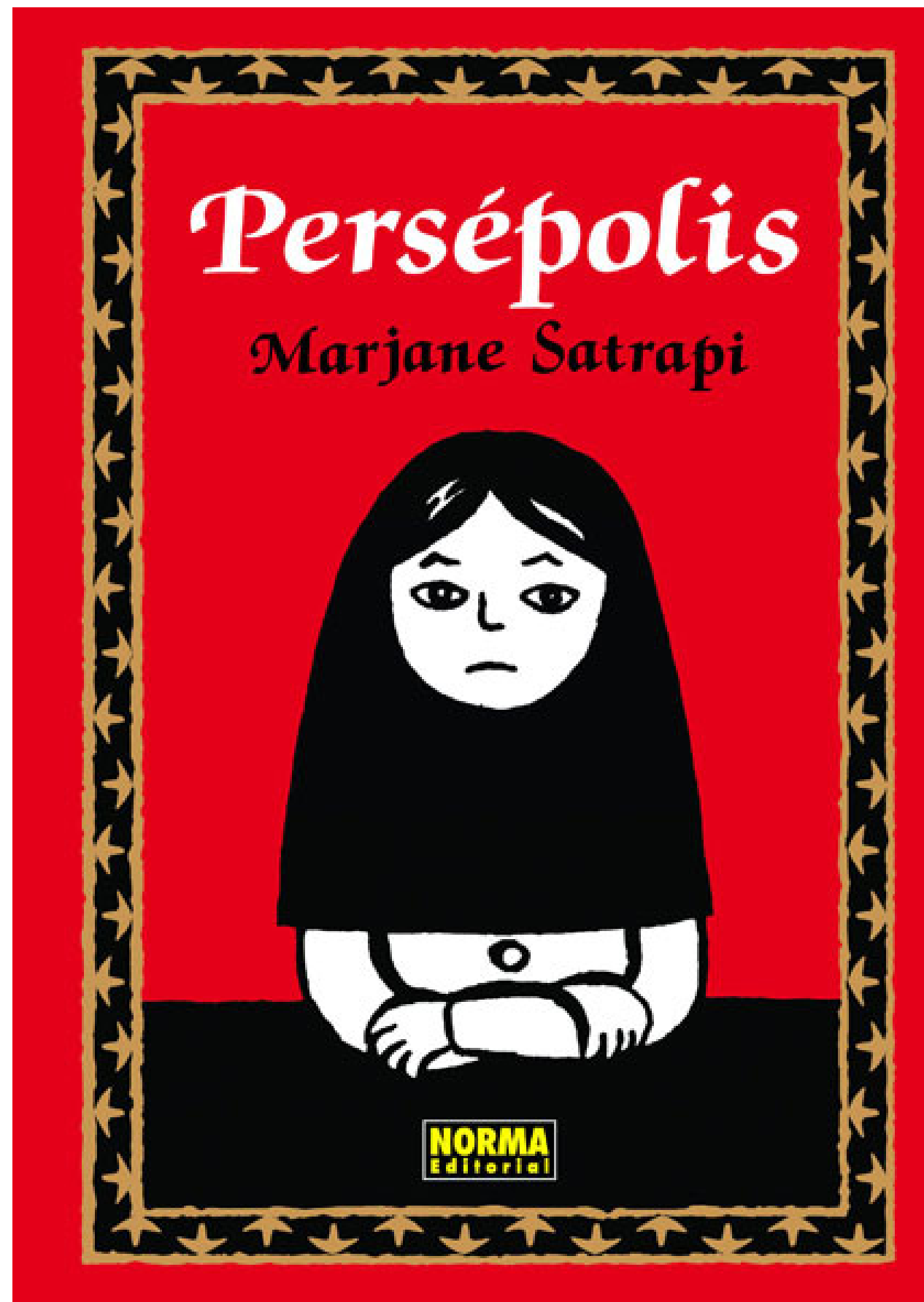
Donjon (La mazmorra)
Trondheim/Sfar . 1998

Maus . Art Spiegelman
1977-1991 (por entregas)

ANOS 2000-10

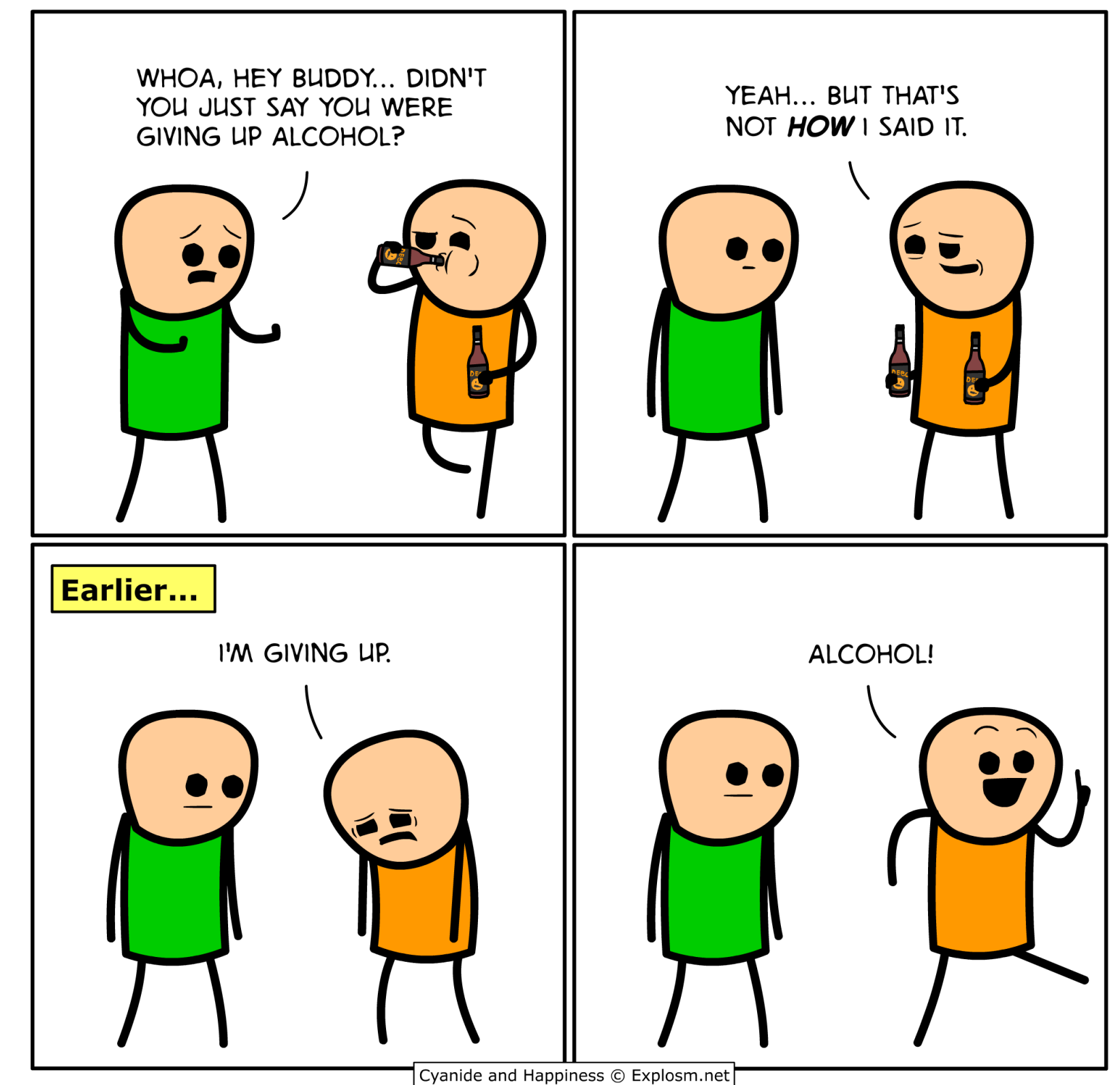
Revolución tecnológica

Persépolis
Marjane Satrapi . 2000

Naruto
Masashi Kishimoto . 1999

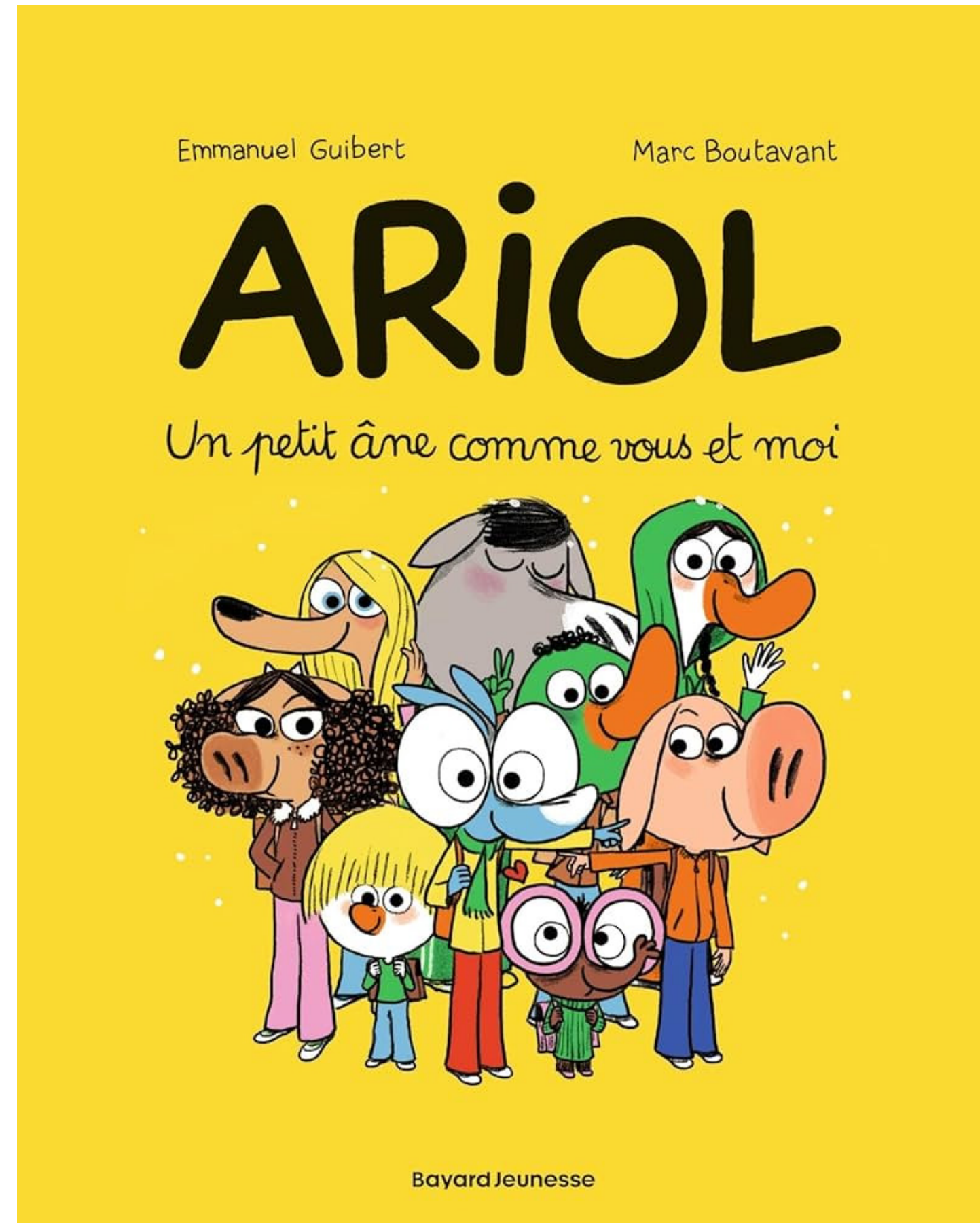

Cianide & Happiness
Kris Wilson / Rob DenBleyker /
Matt Melvin / Dave McElfrick
2005

ACTUALIDADE

One Piece
Eiichiro Oda
1997-actualidade

CÓMIC INFANTIL
Ariol
Marc Boutavant / Emmanuel Guibert
1999-actualidade

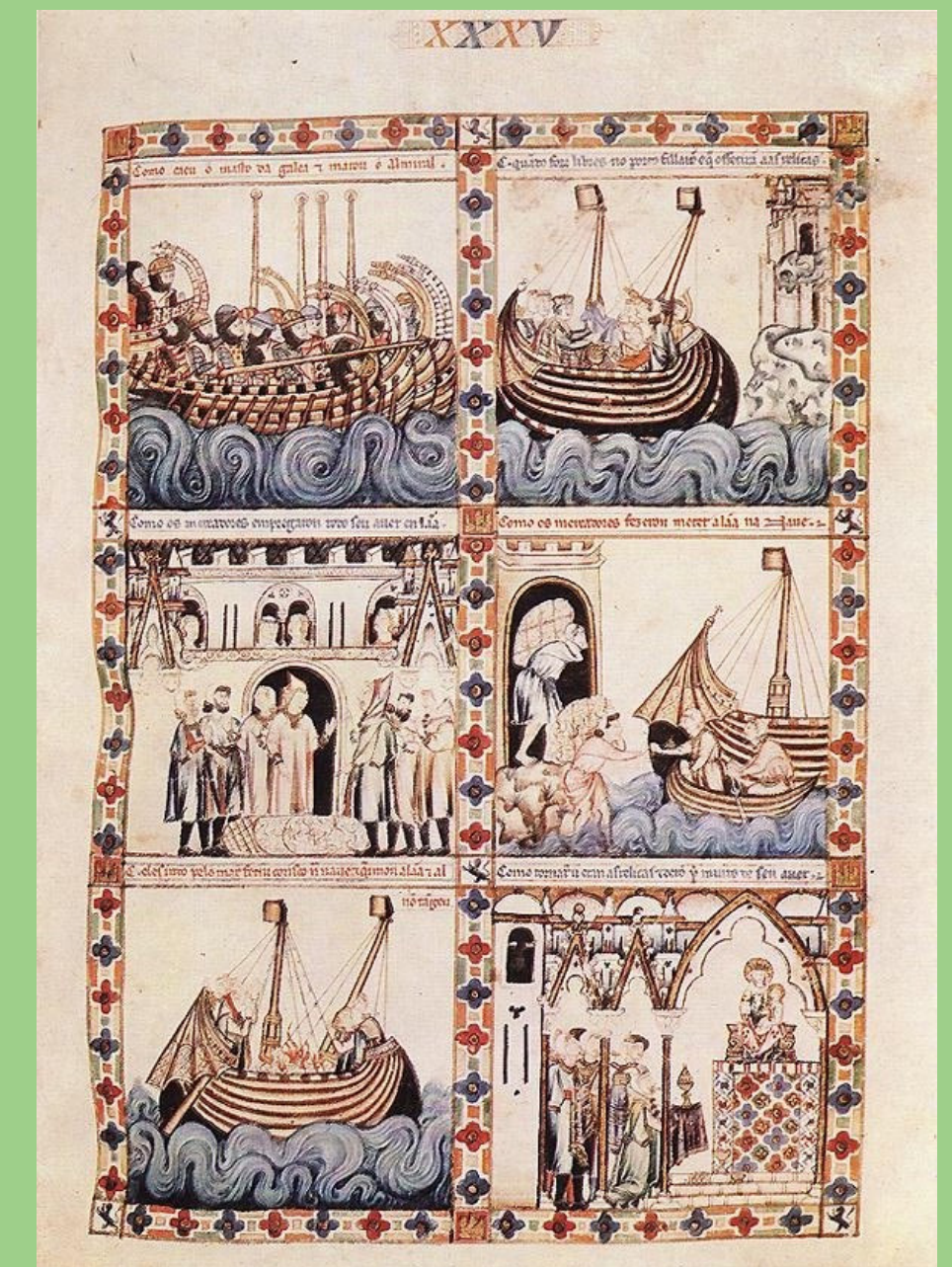
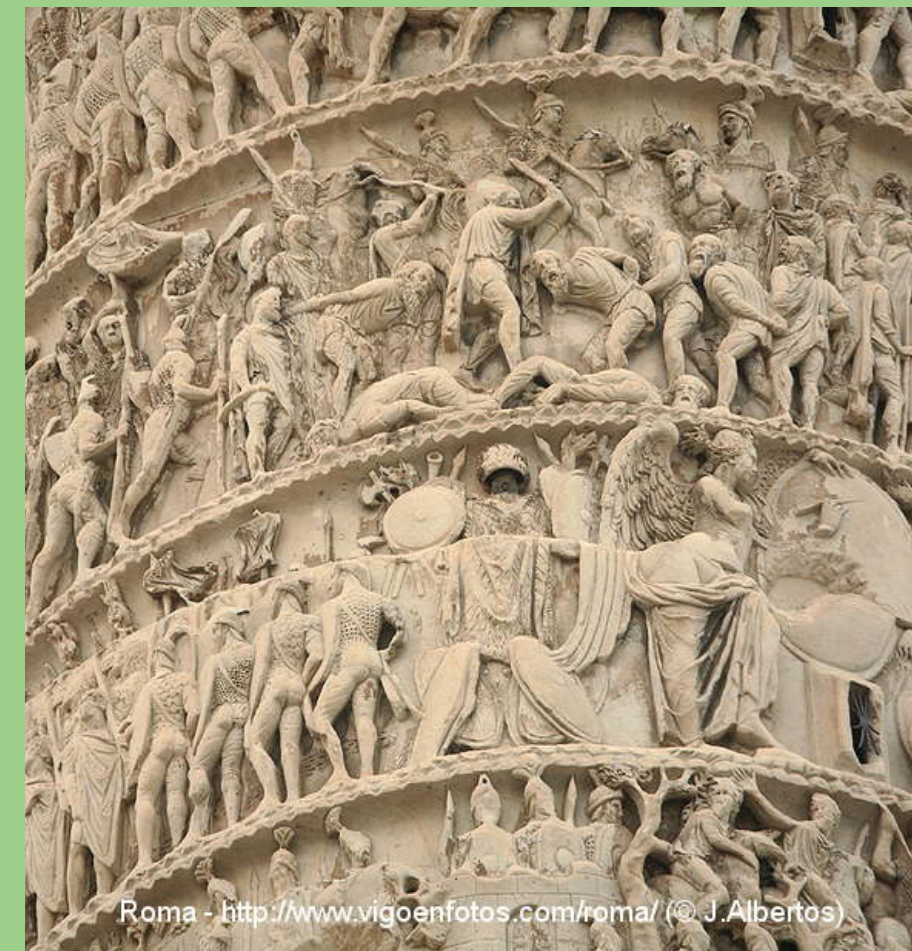
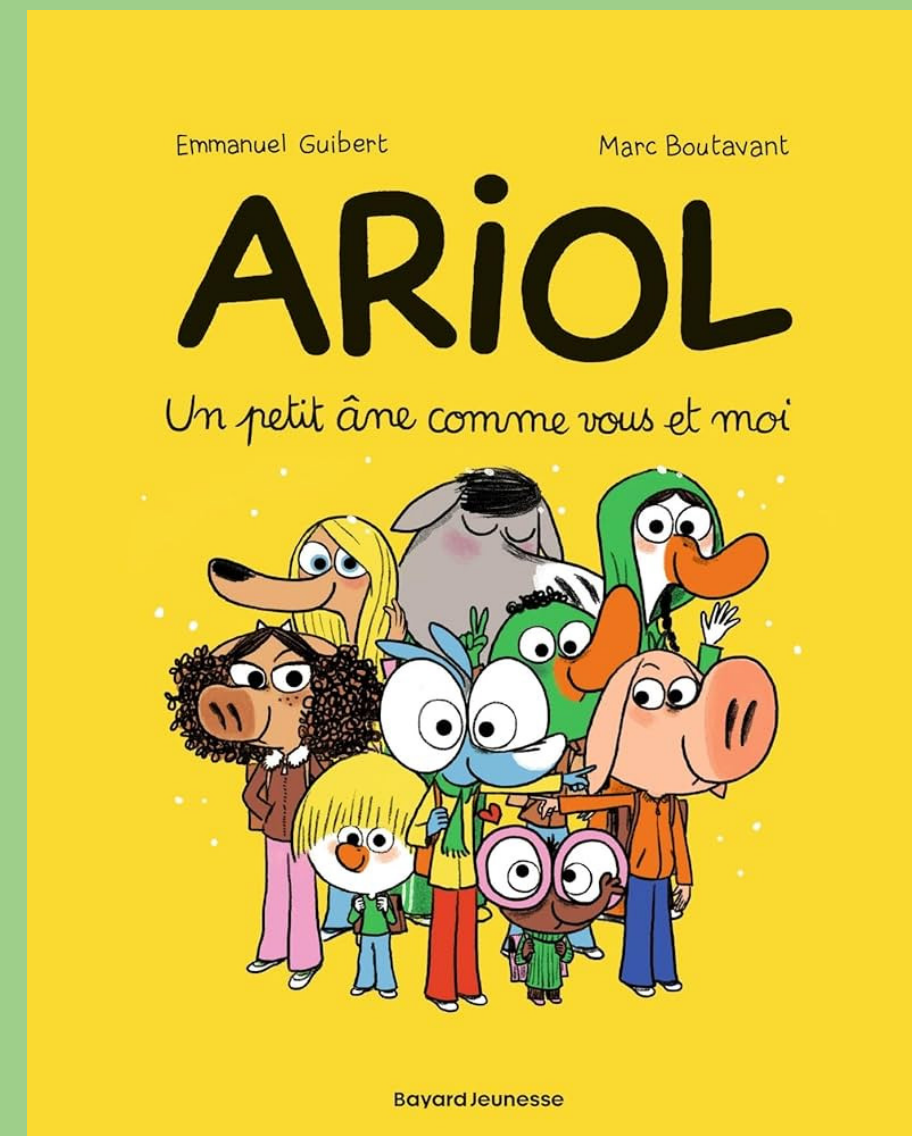
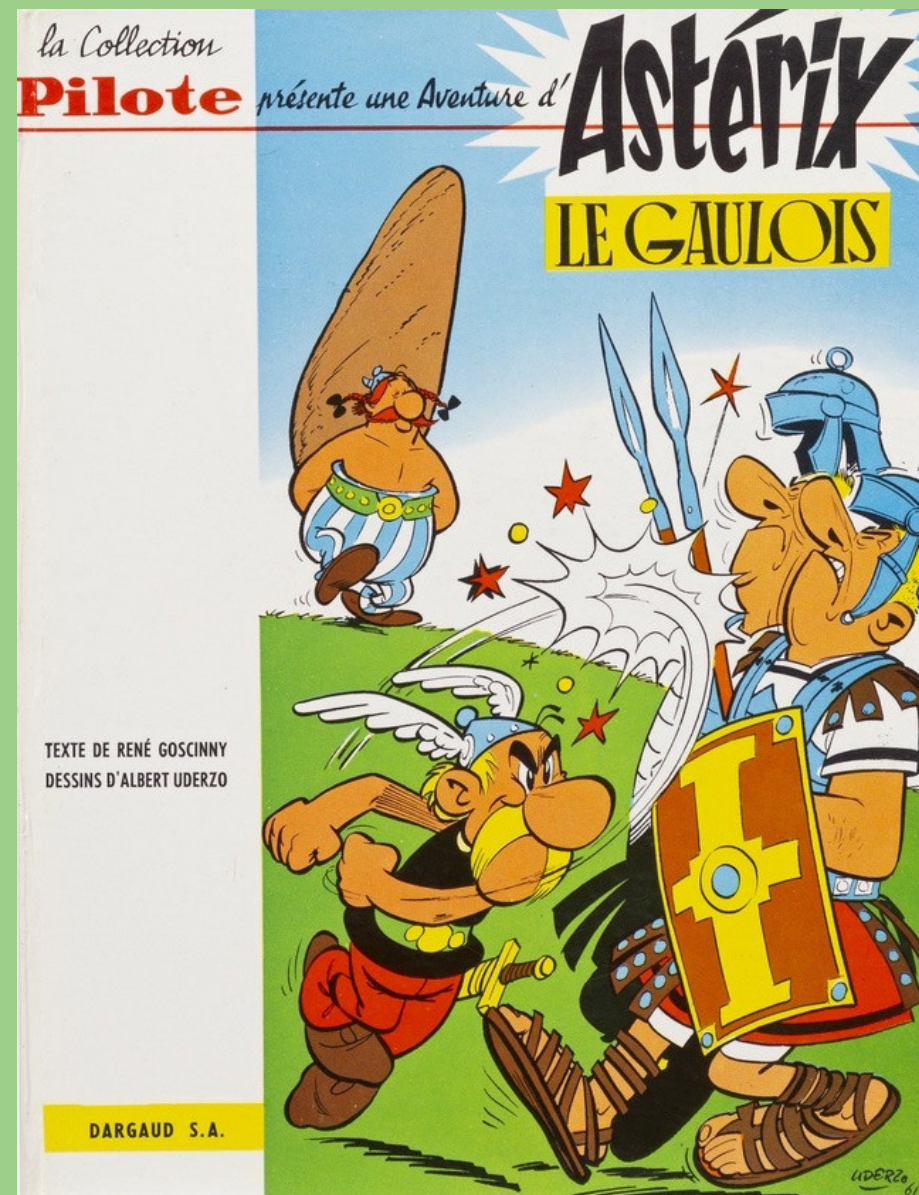

WEBTOON
Unmasked
Breri / Nuitt . 2022

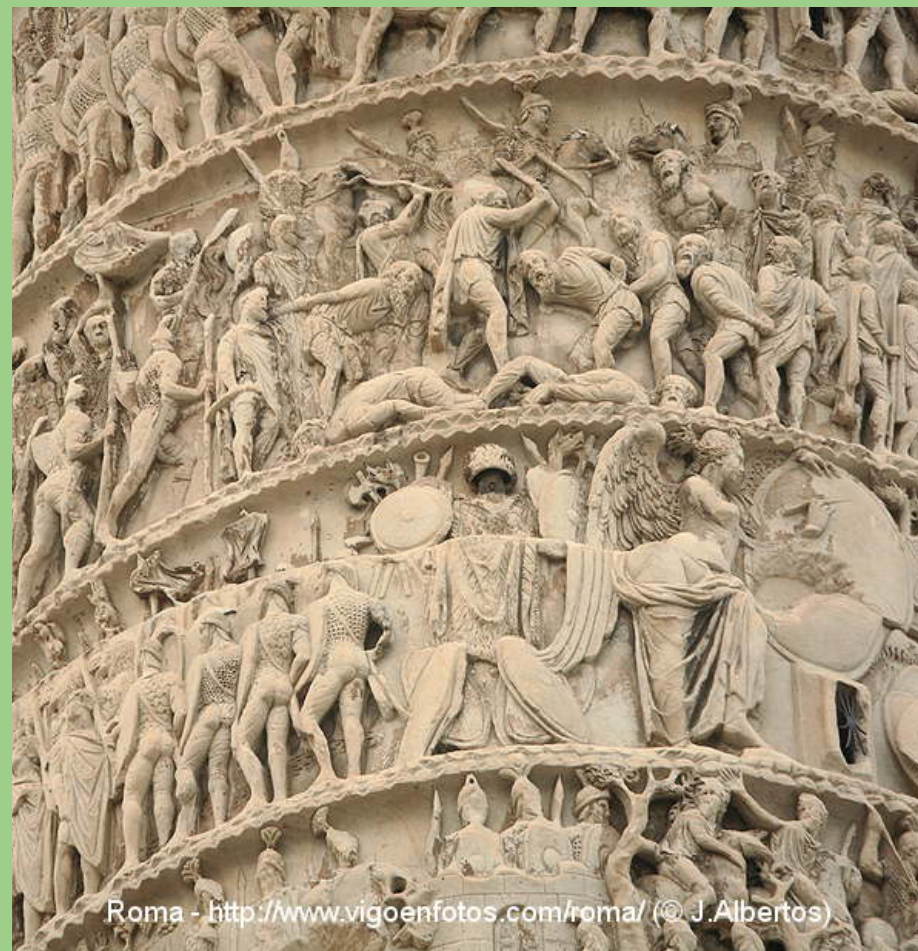
GALICIA
O corpo de Cristo
Bea Lema
2017 / 2025

SUXERENCIA DE EXERCICIO

ORDENA CRONOLÓXICAMENTE OS SEGUINTES CÓMICS.

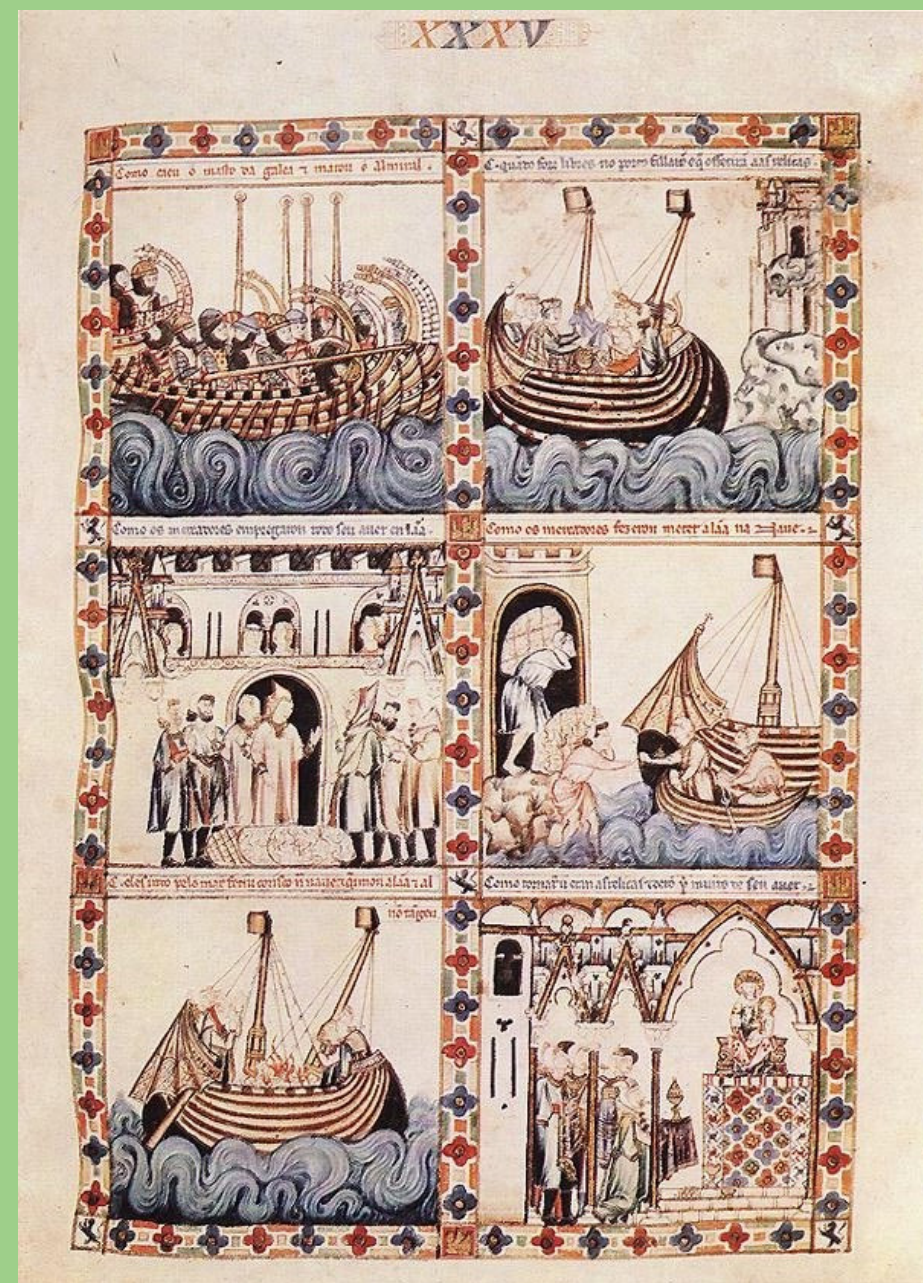
SOLUCIÓN

Roma - <http://www.vigoenfotos.com/roma/> (© J. Albertos)

113 d.C.

Columna de Trajano

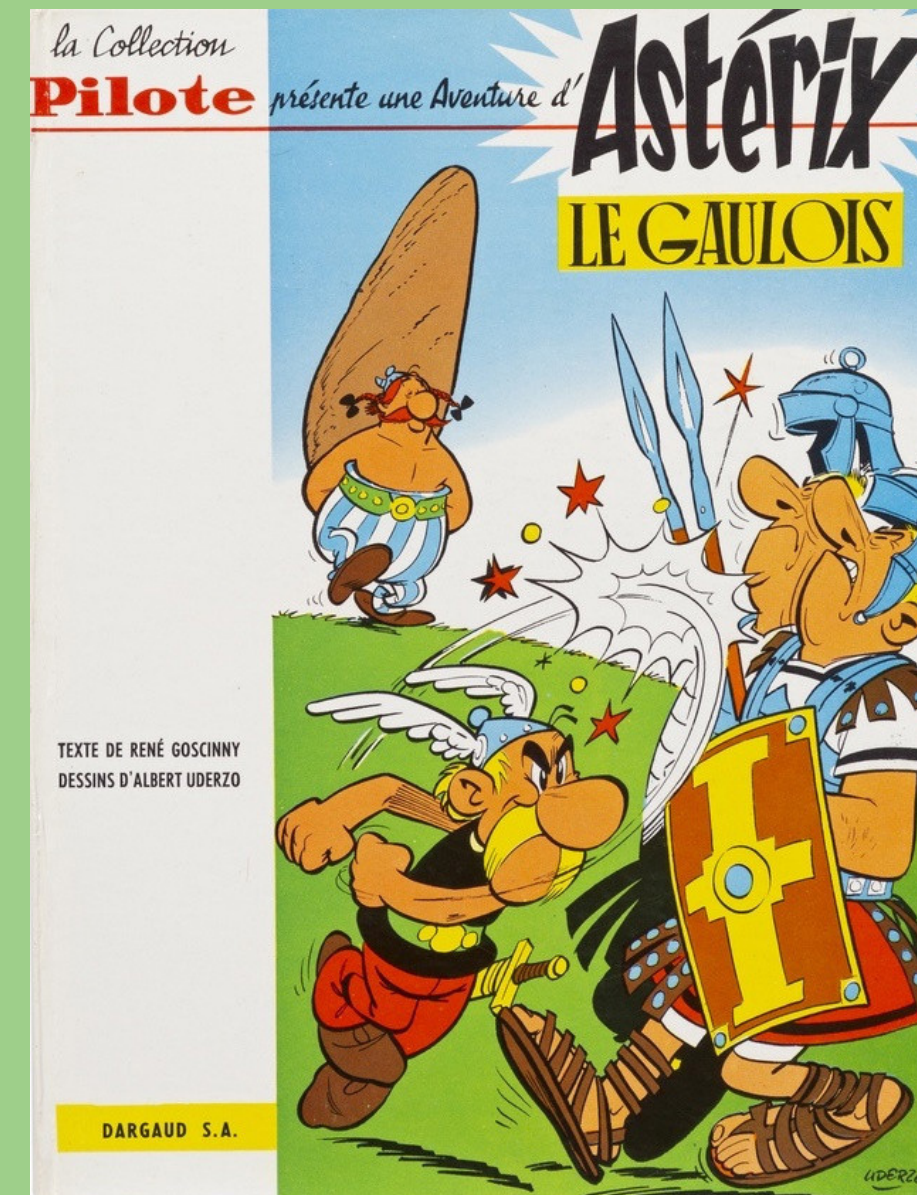
1284

Cantigas de Santa María

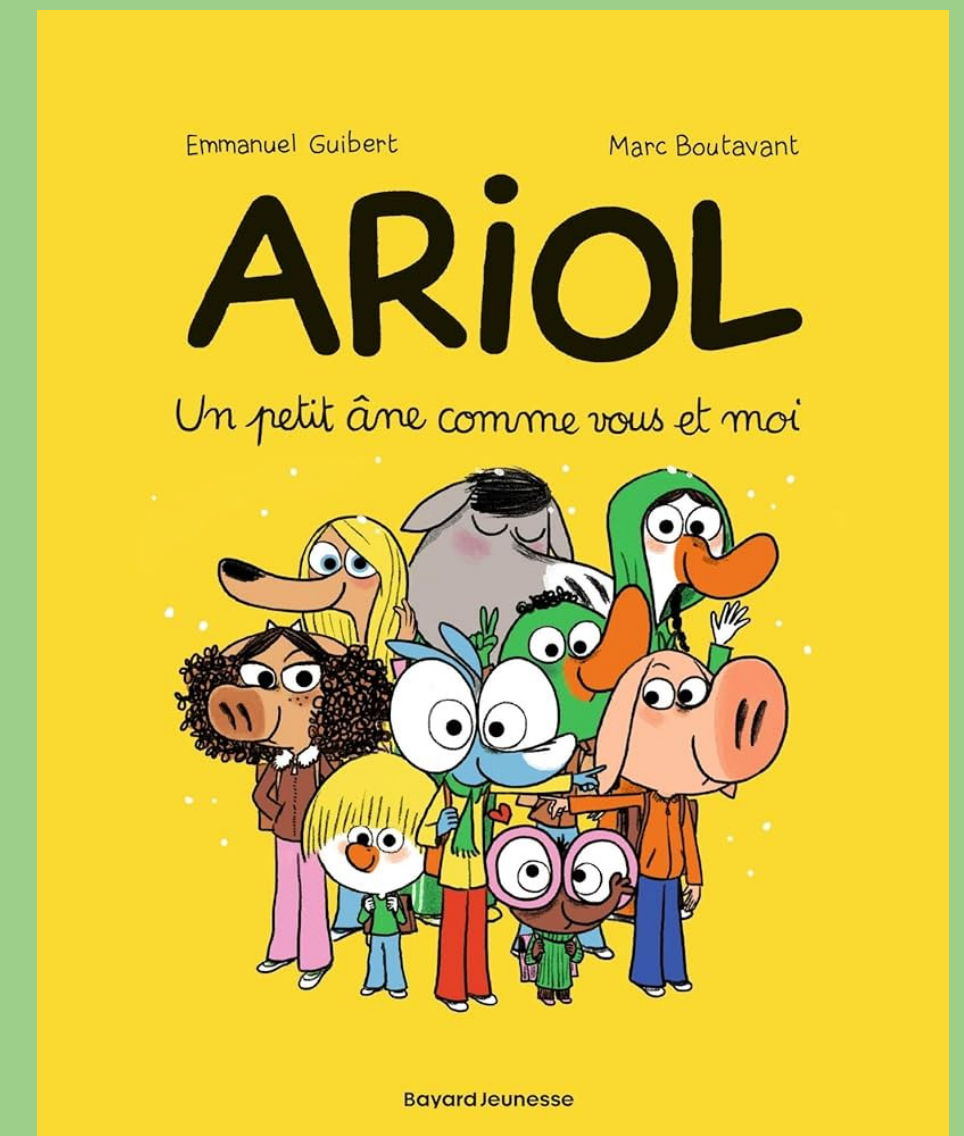
1896

Hogan's Alley
(The Yellow Kid)

1959

Astérix le Gaulois

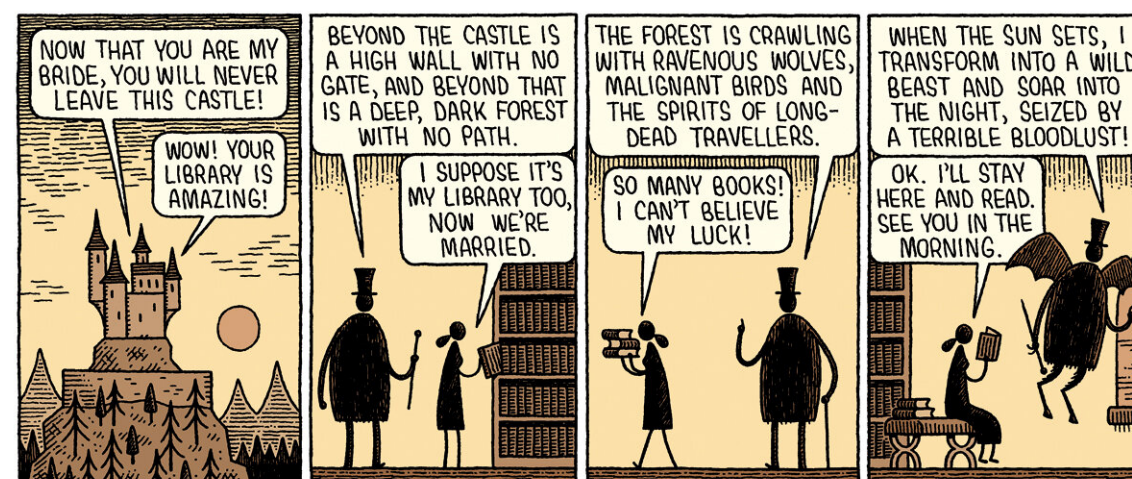

1999-actualidade

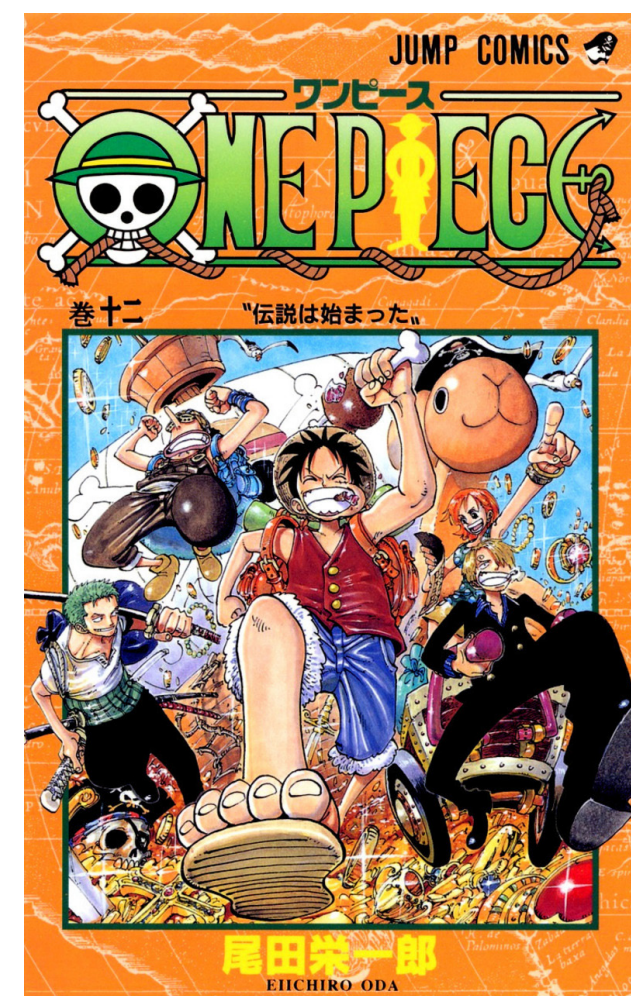
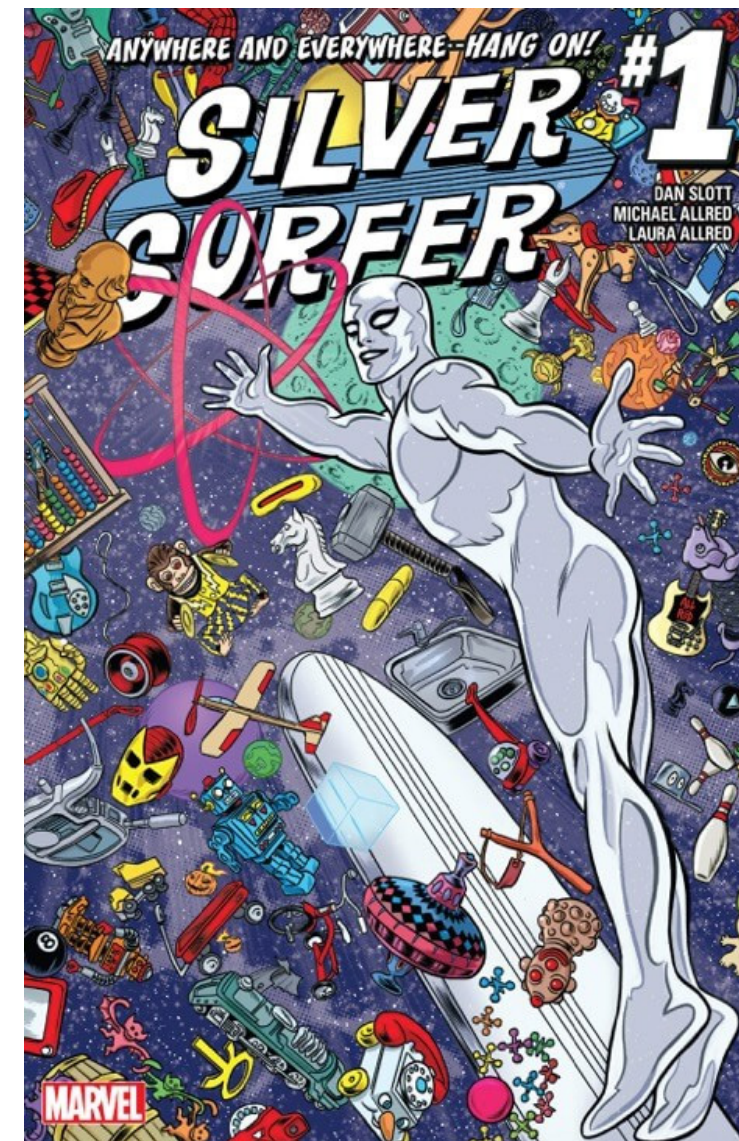
Ariol

TIPOS

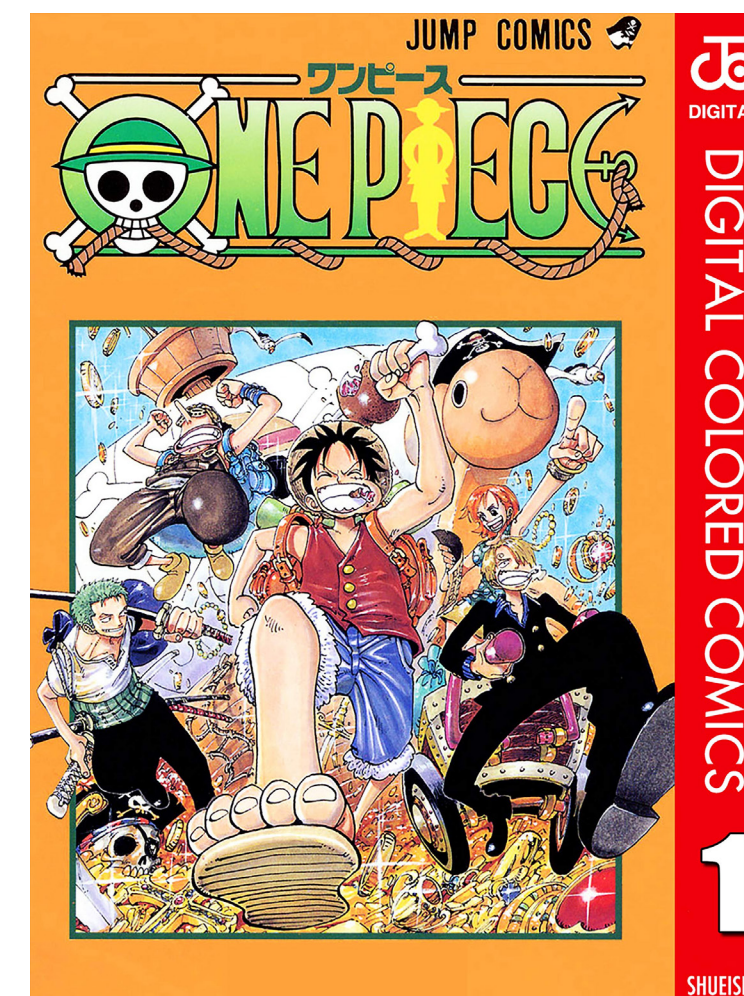
TIPOS

tira cómica

impreso

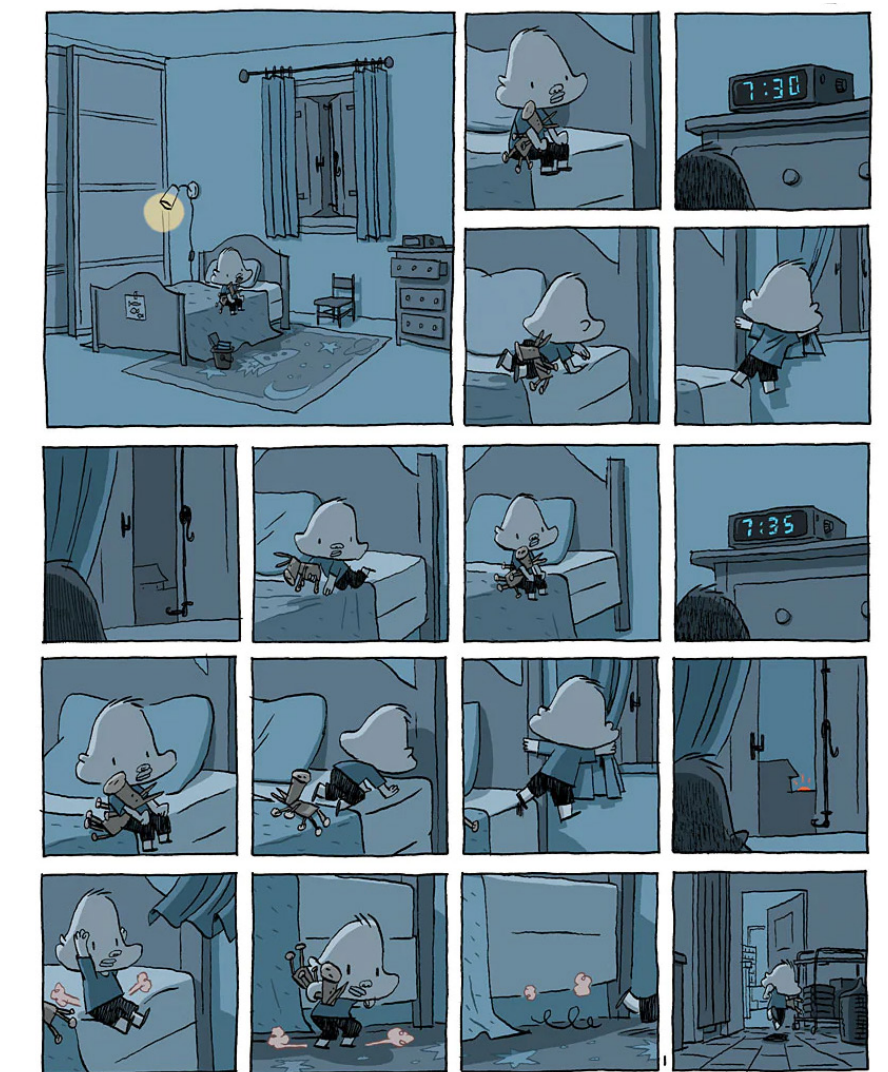
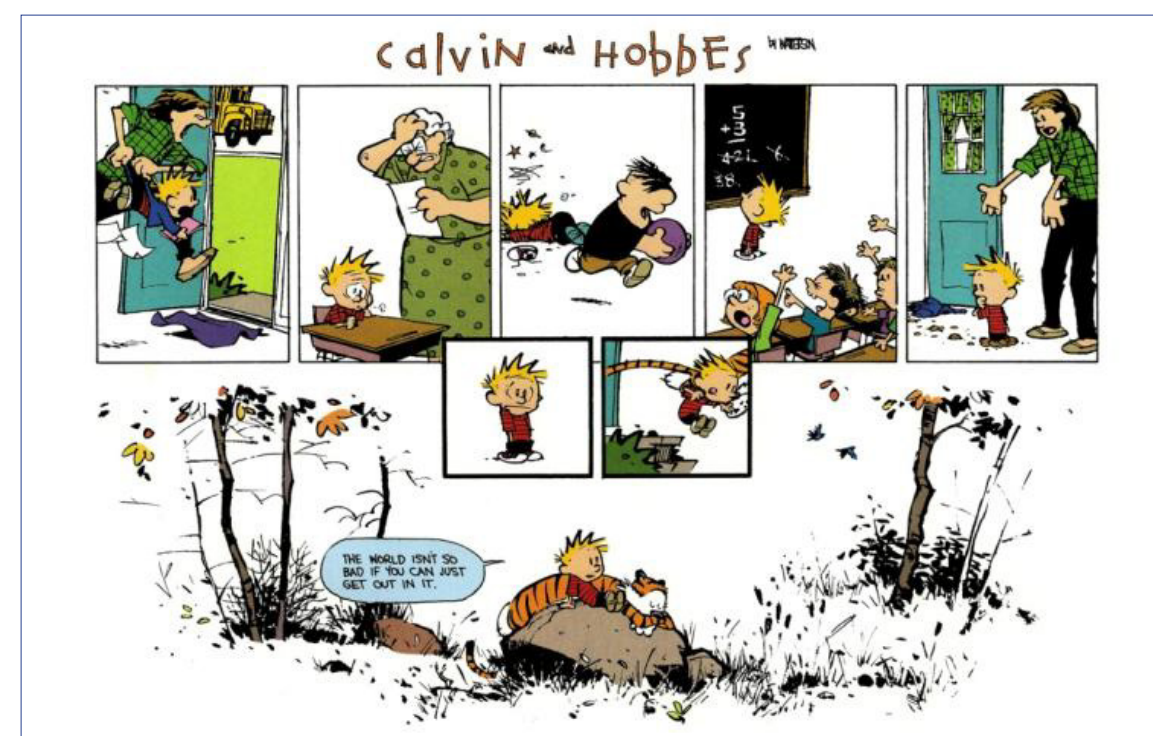
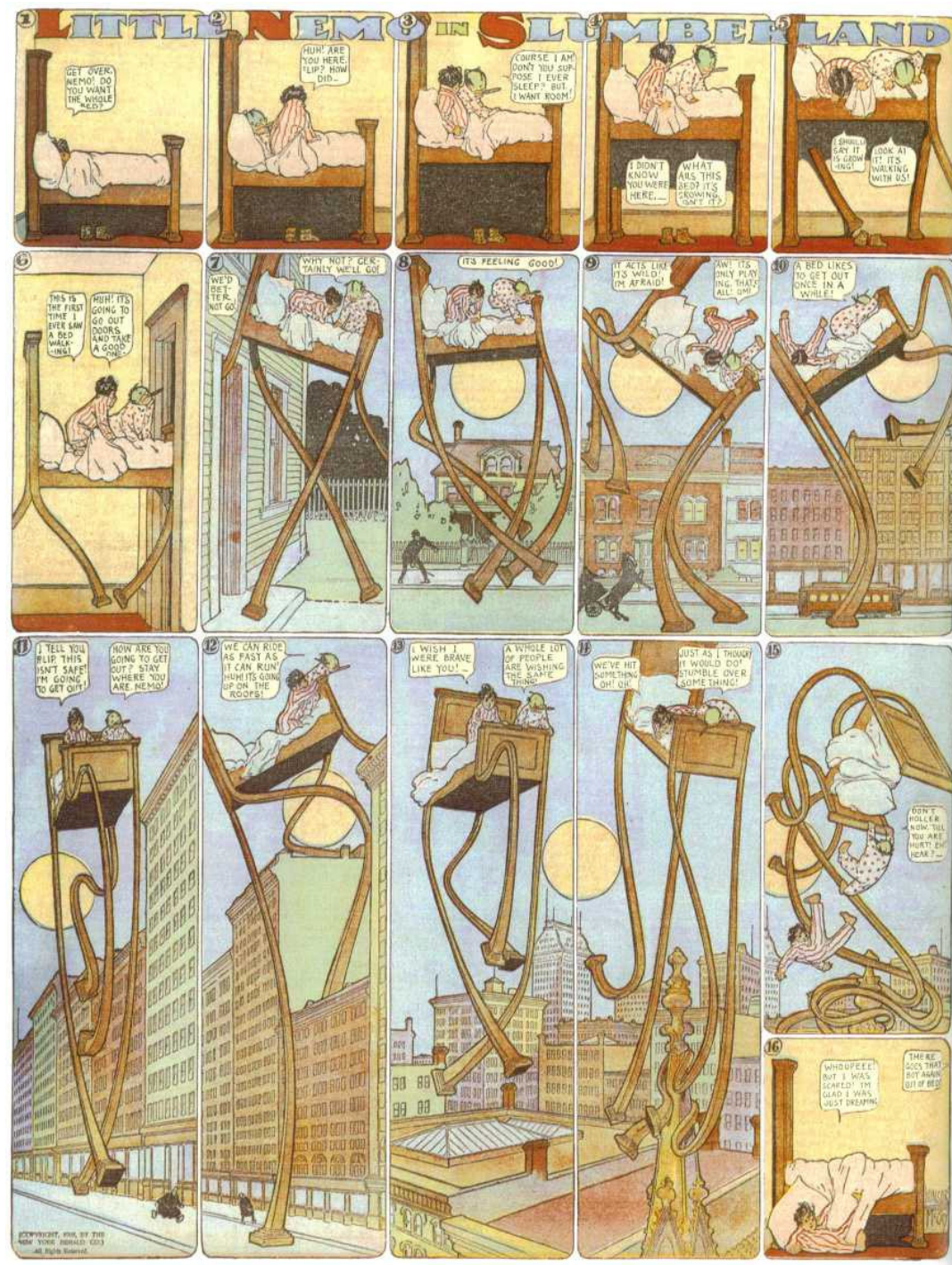

online (dixital e webcomic)

webtoon

TAMAÑOS, FORMATOS, GRÁFICOS, TEXTOS

grandes / pequenas

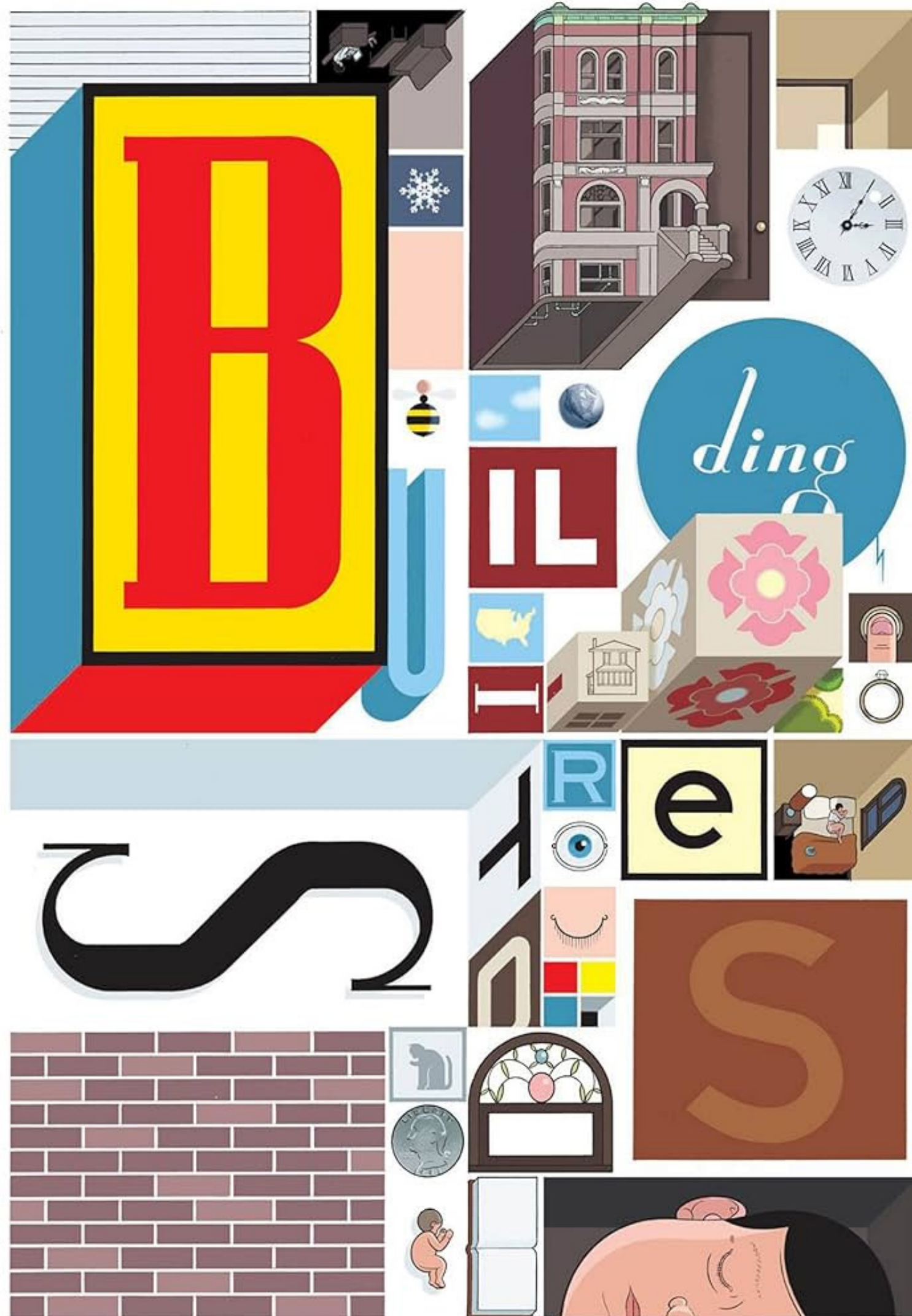
vertical / horizontal

cor / branco e negro

textos / mudas

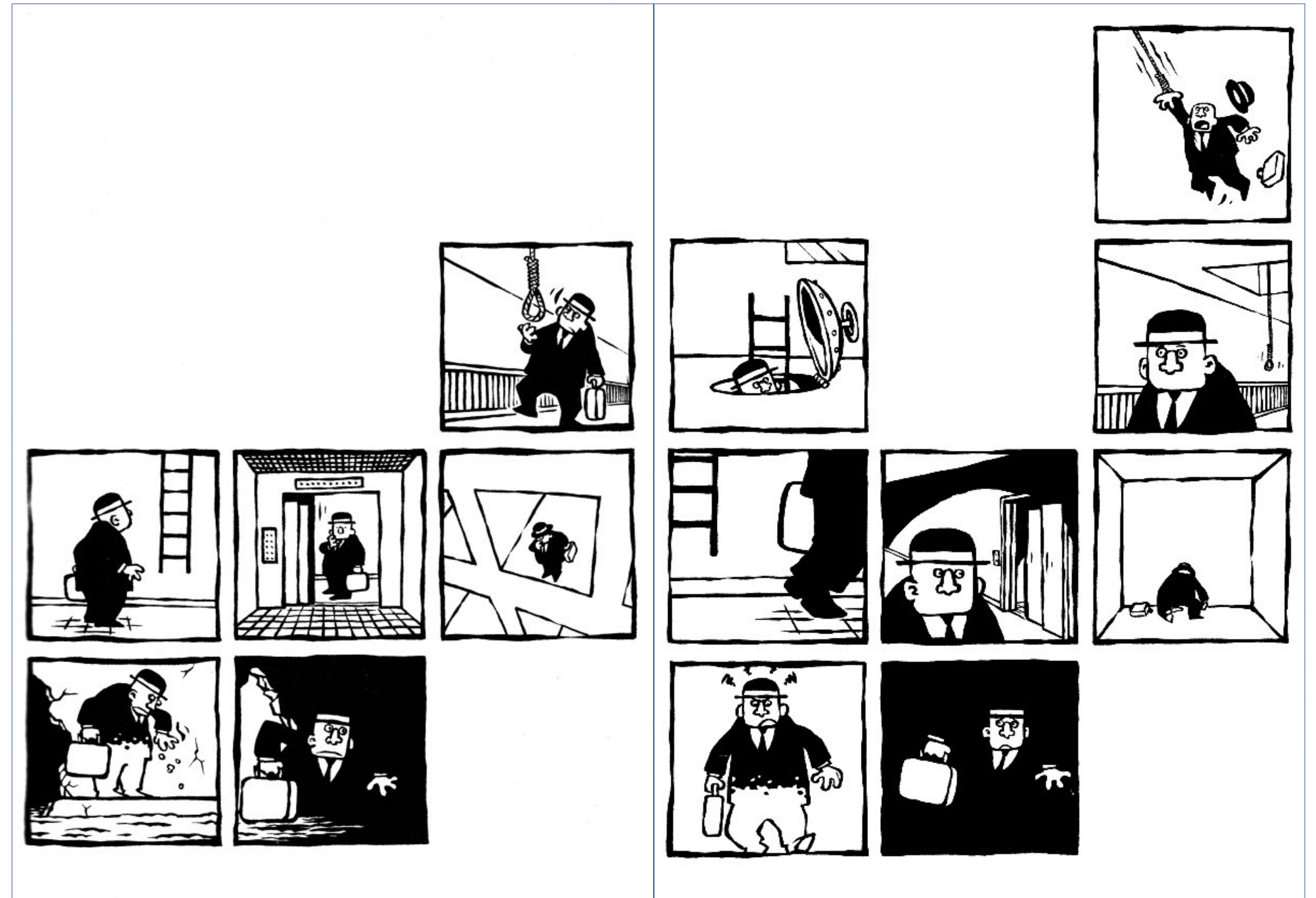
ESPECIAIS

Building stories . Chris Ware . 2012

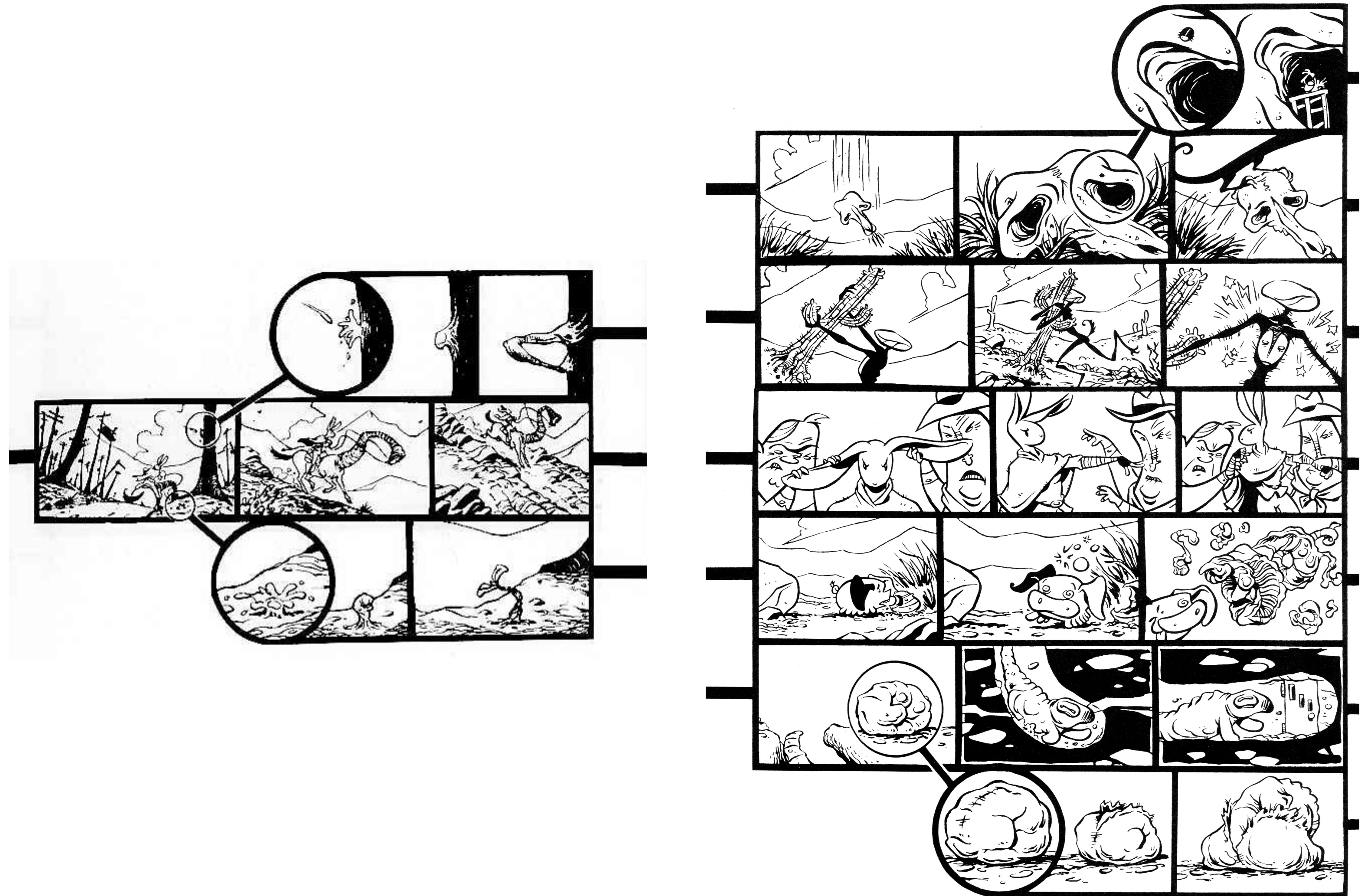
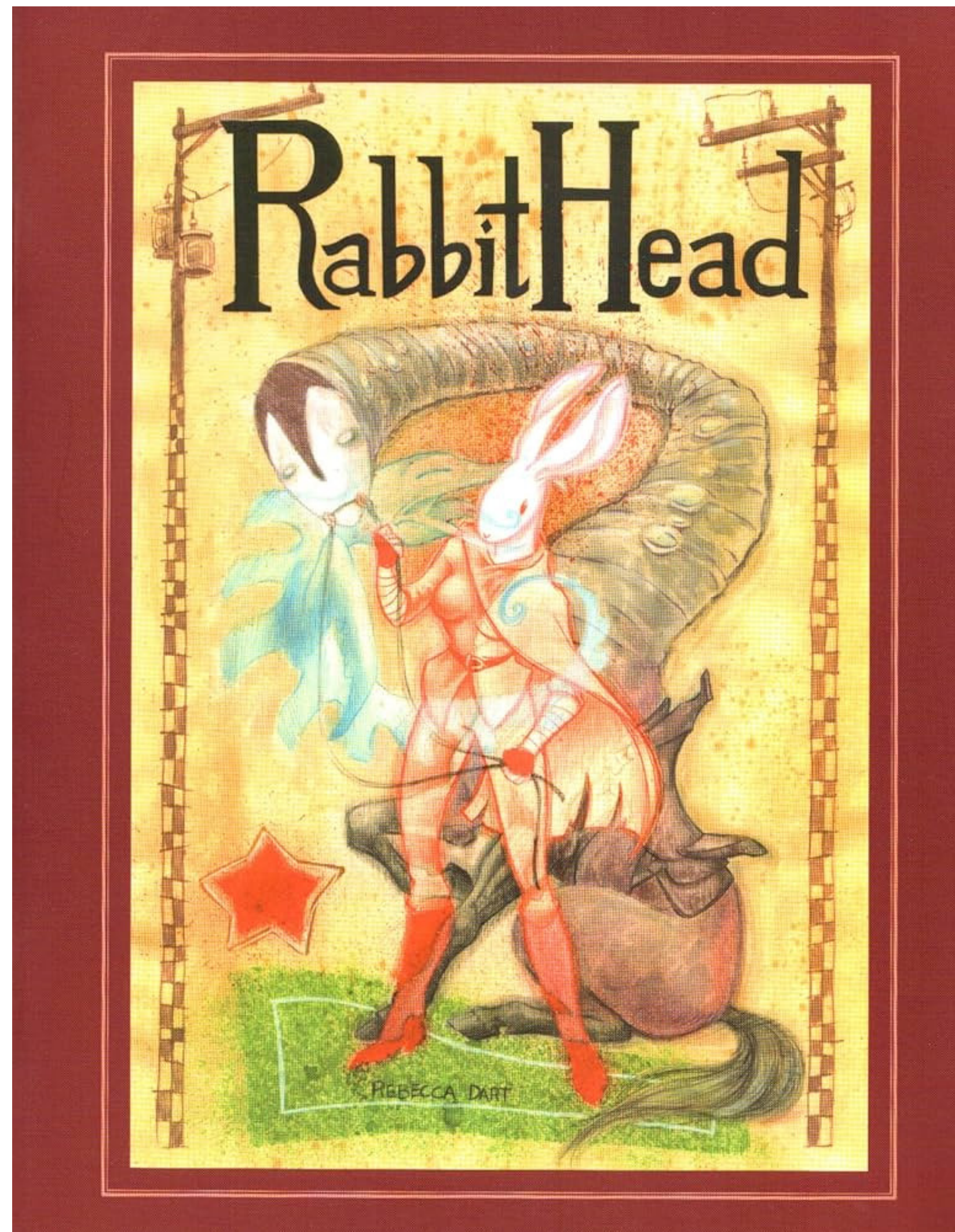
ESPECIAIS

Morlac . Leif Tande . 2005

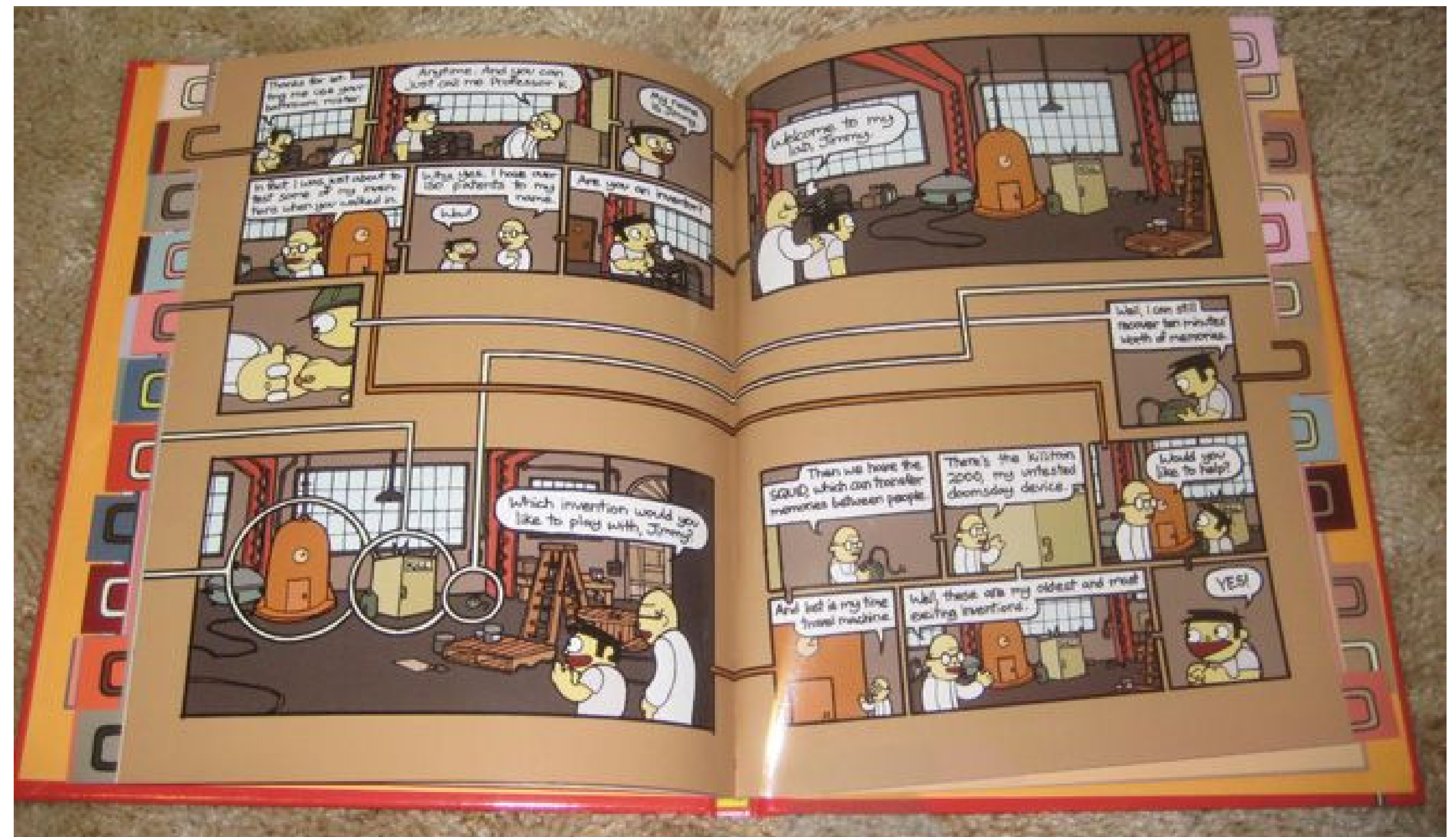
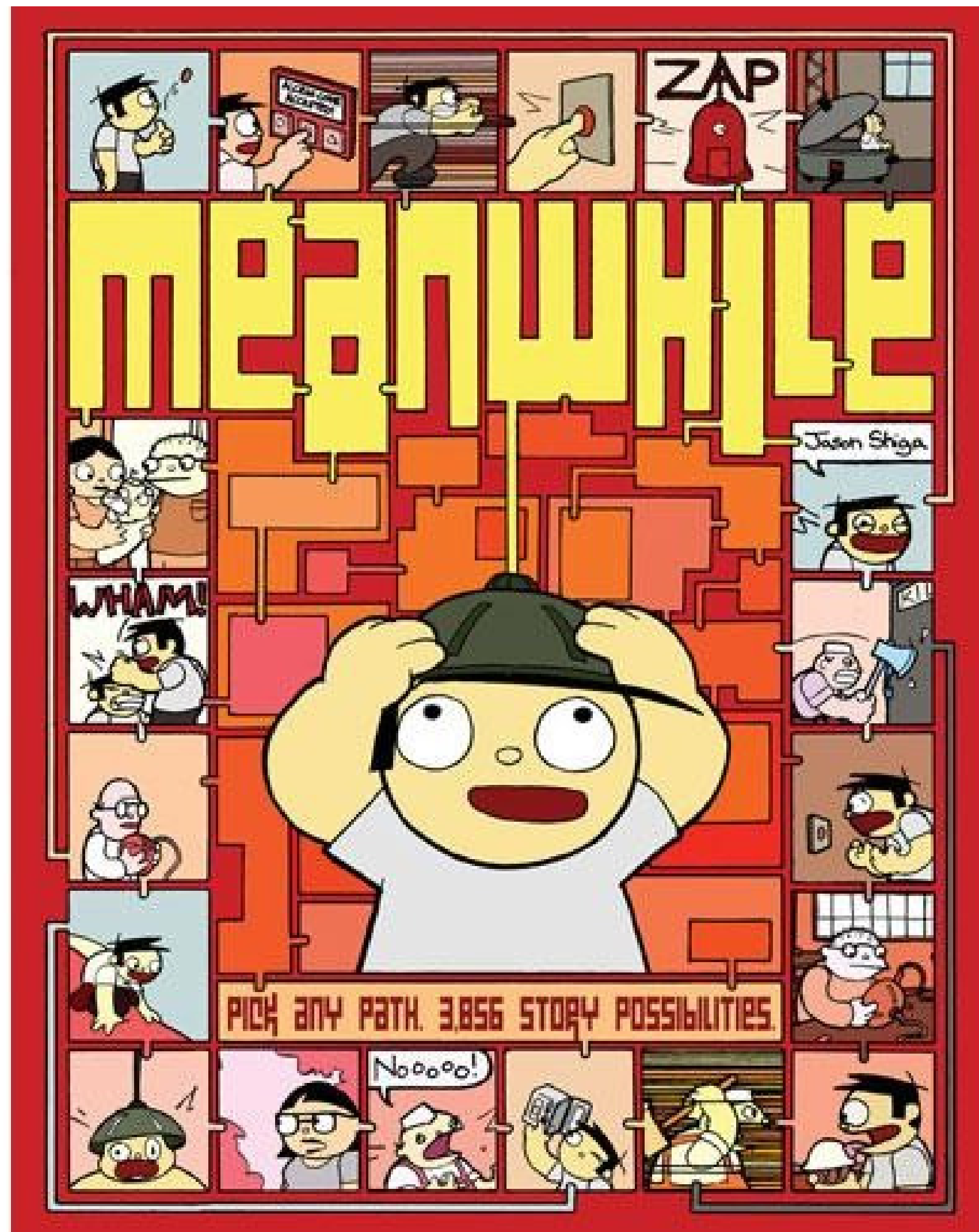
ESPECIAIS

Rabbit Head . Rebecca Dart . 2004

ESPECIAIS

Meanwhile . Jason Shiga . 2010

ESPECIAIS

Alter·nativo . Jorge Campos . 2017

ELEMENTOS

VIÑETAS

O nome vén do francés *vignette*.

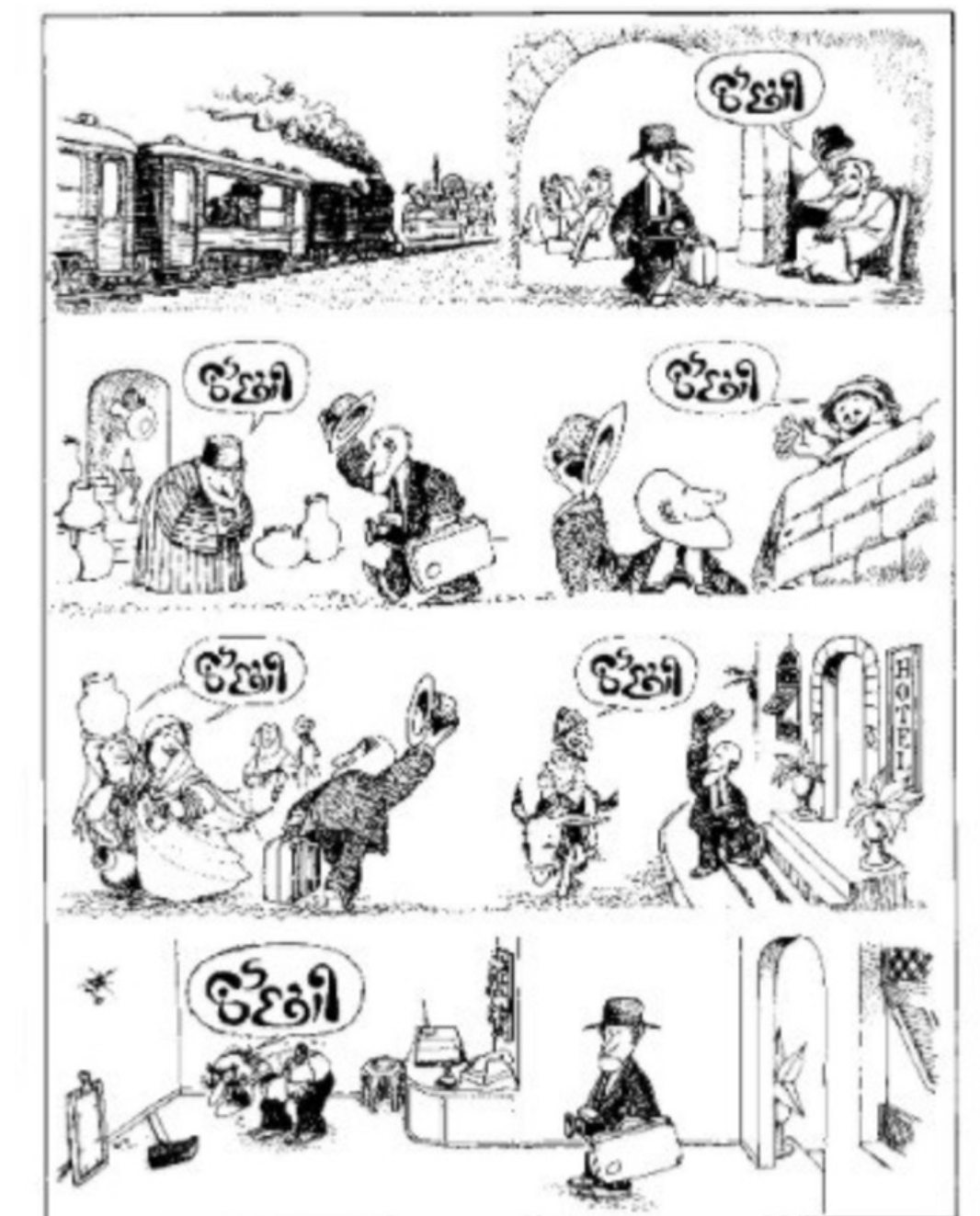
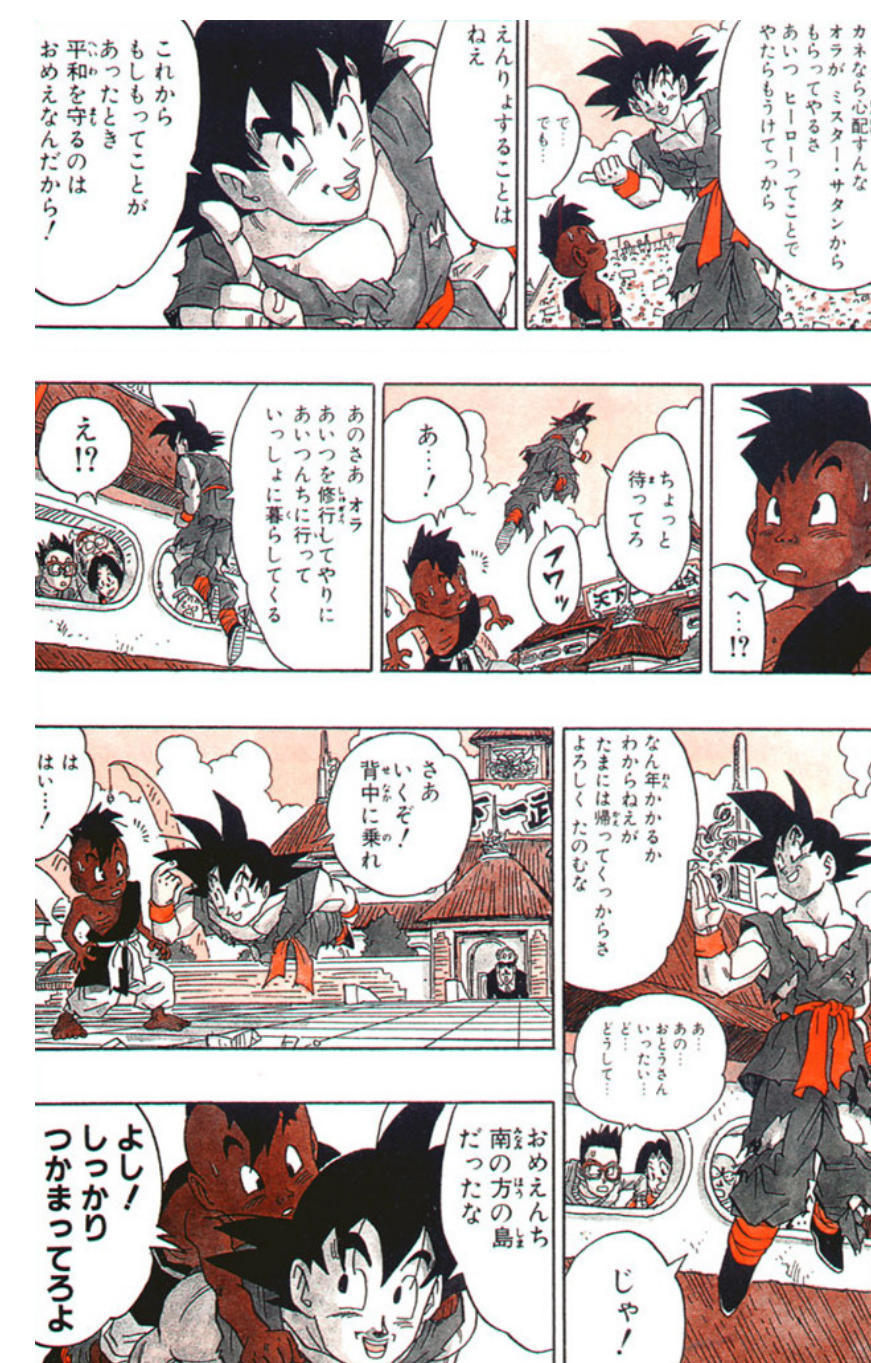
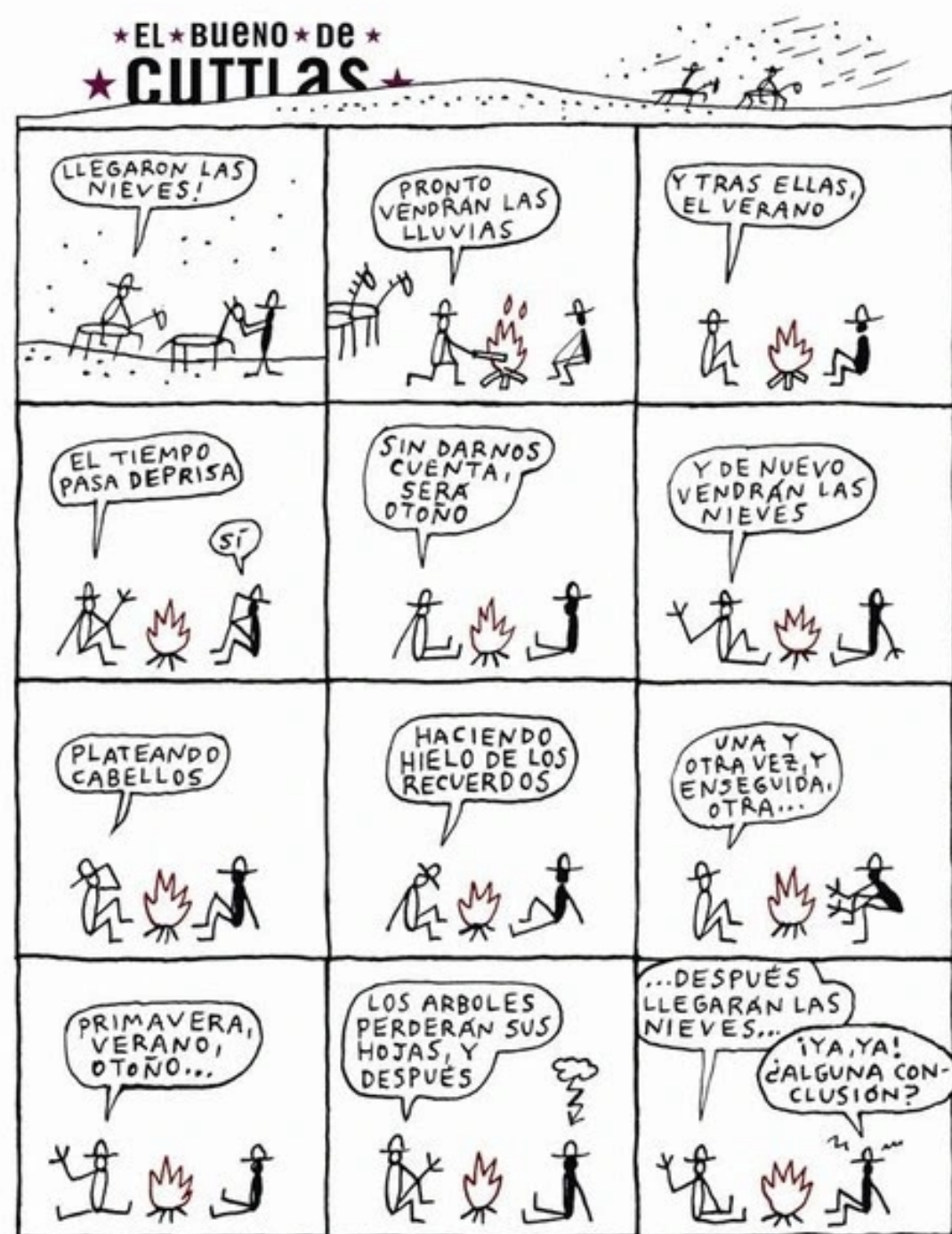
Representa un instante da historia: **unidade mínima** da banda deseñada.

Ao espazo entre elas chámasele **rúa**.

Castelán: *calle*

Inglés: ***gutter*** (canalón, canaleta, alcantarilla);

Xaponés: *mahaku* (間白, “o branco do medio”)

VIÑETAS

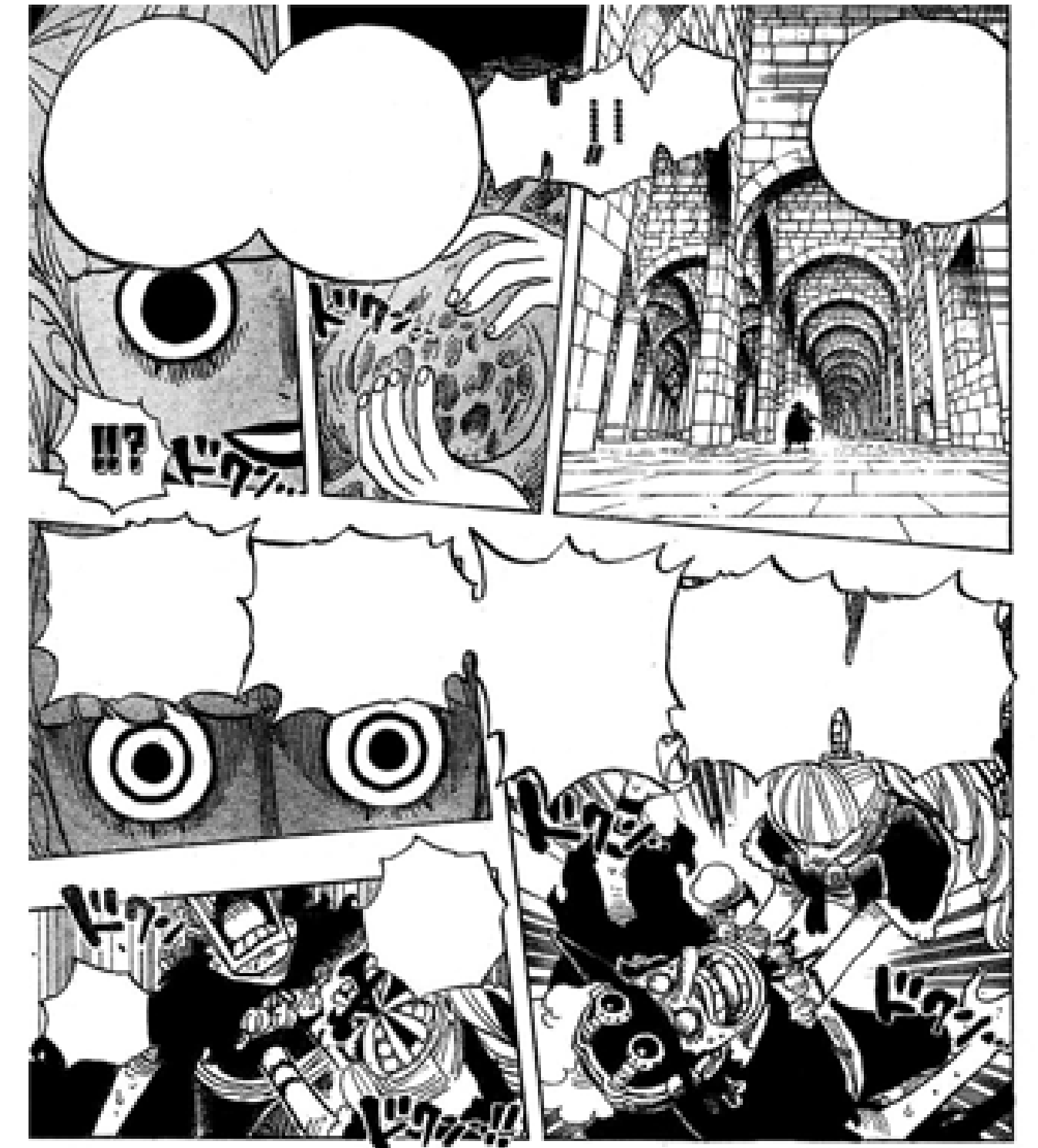

vertical

redonda

diagonal

horizontal

VIÑETAS

cerrada / aberta

delimitada pola cor

dúas páxinas
(splash page)

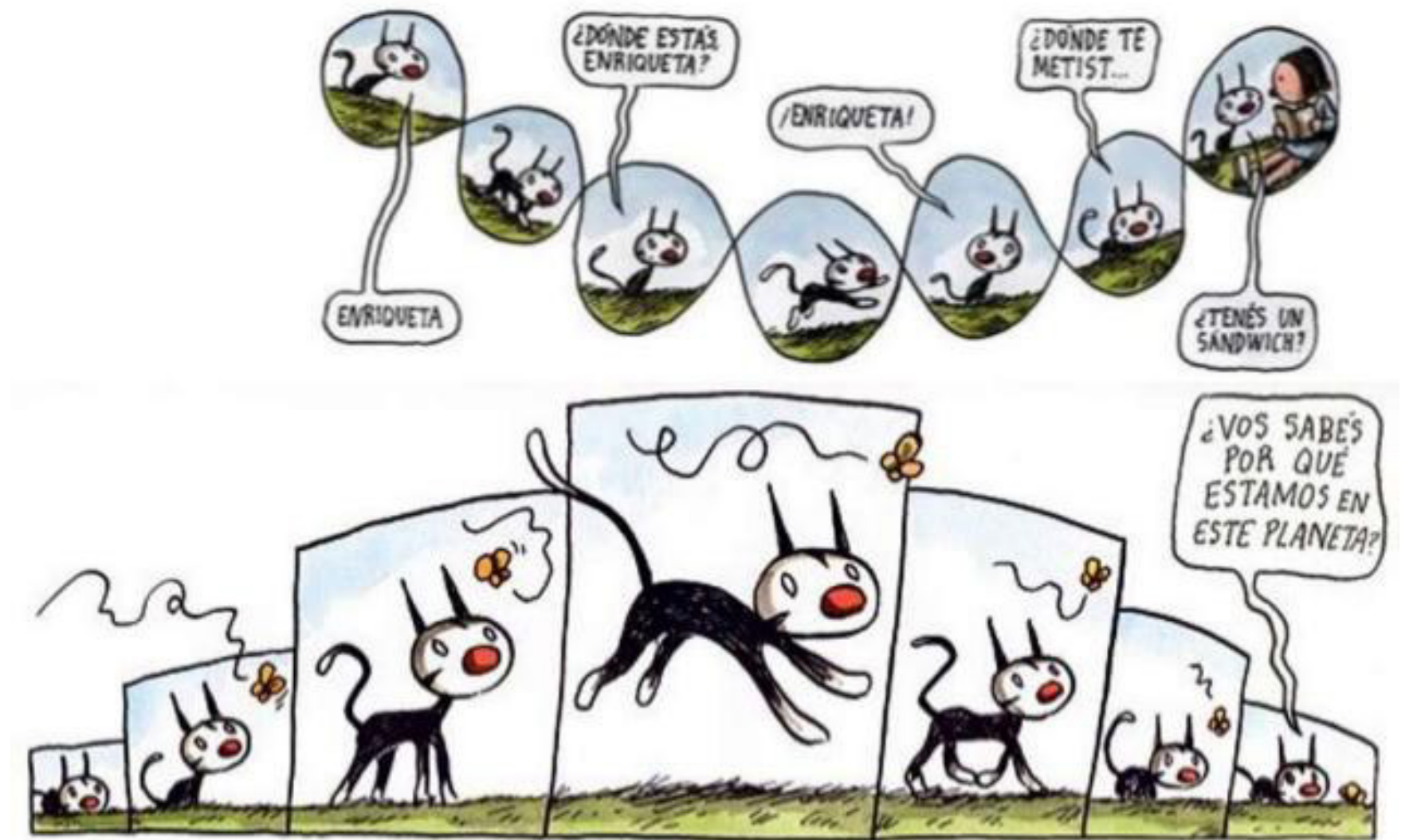
VIÑETAS

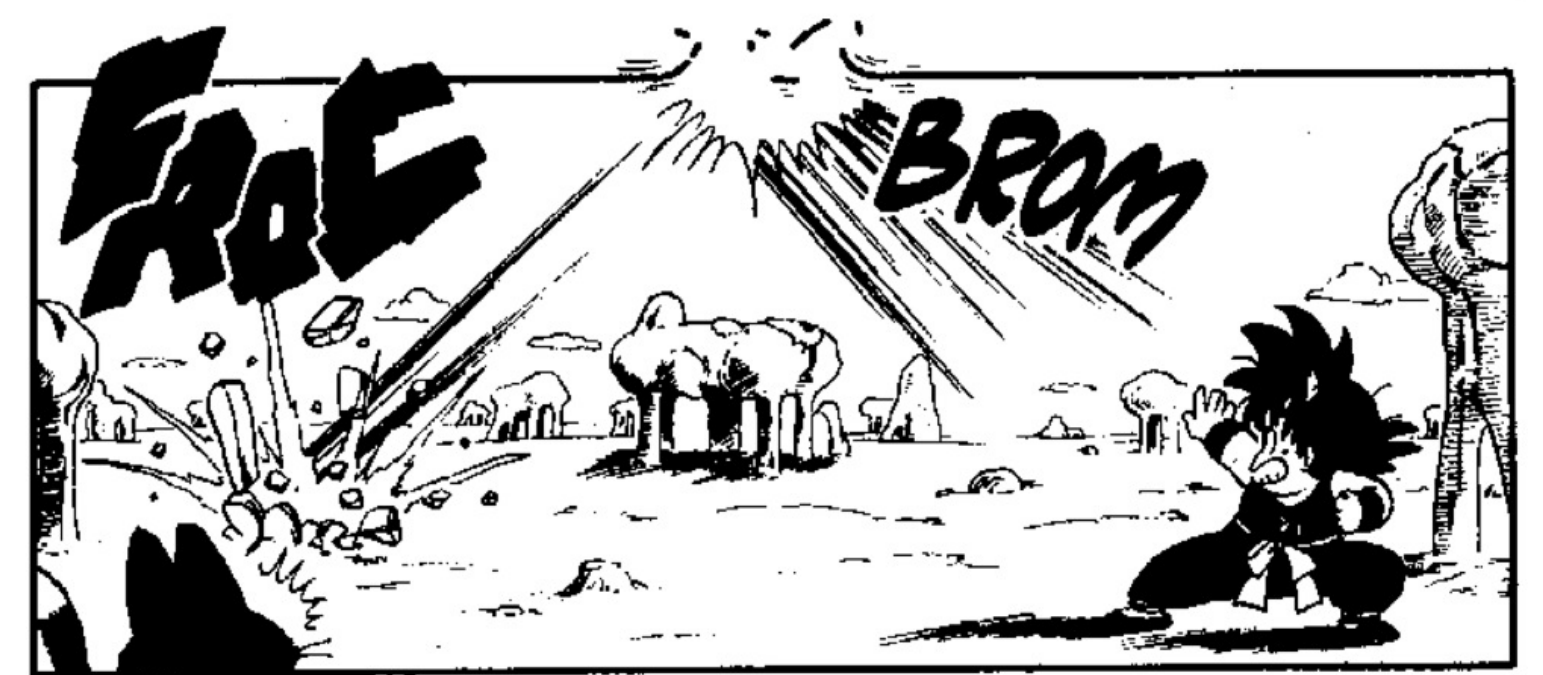
interior

recordo ou flashback

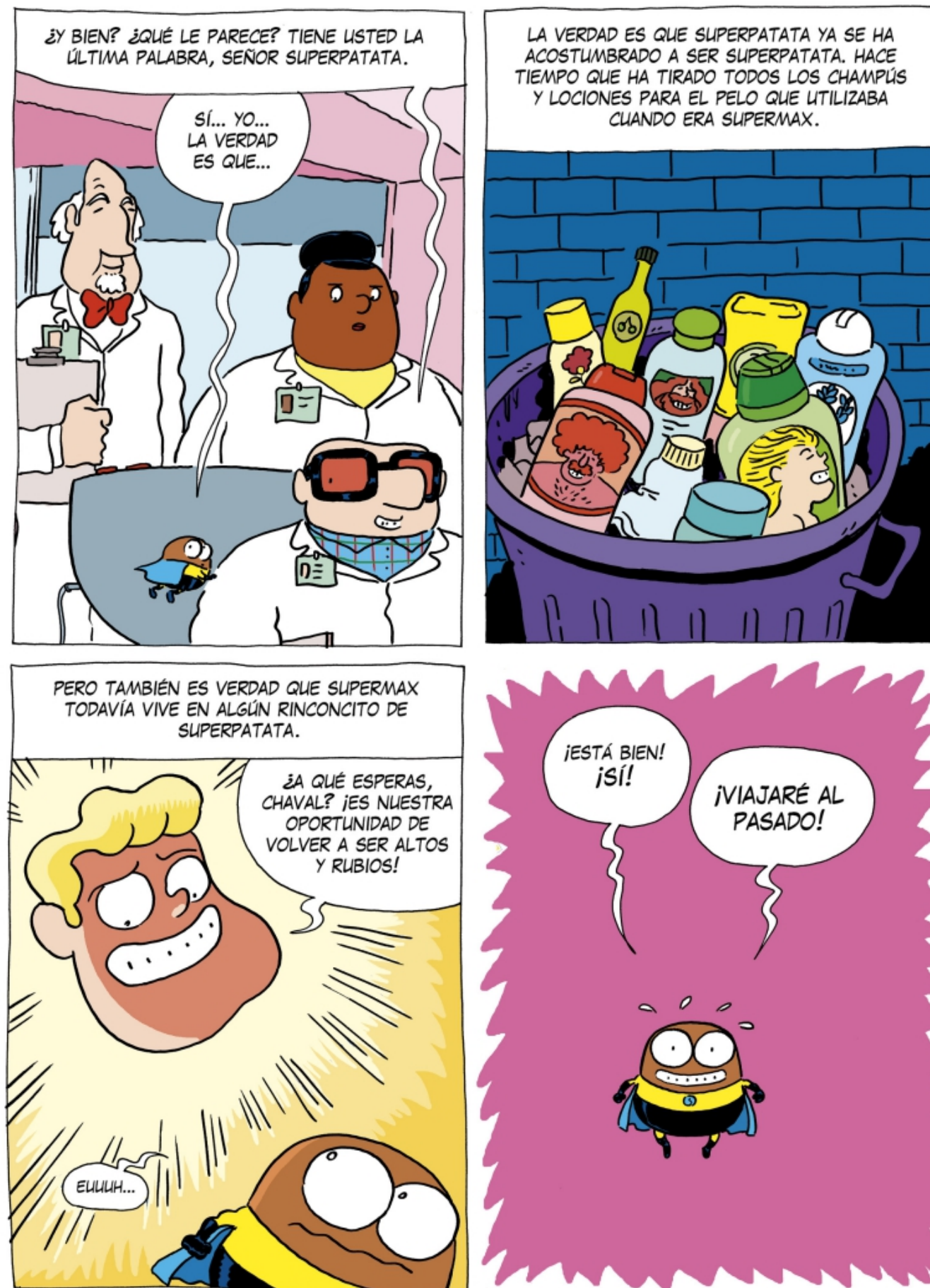
forma libre

interacción

VIÑETAS

número

infantil

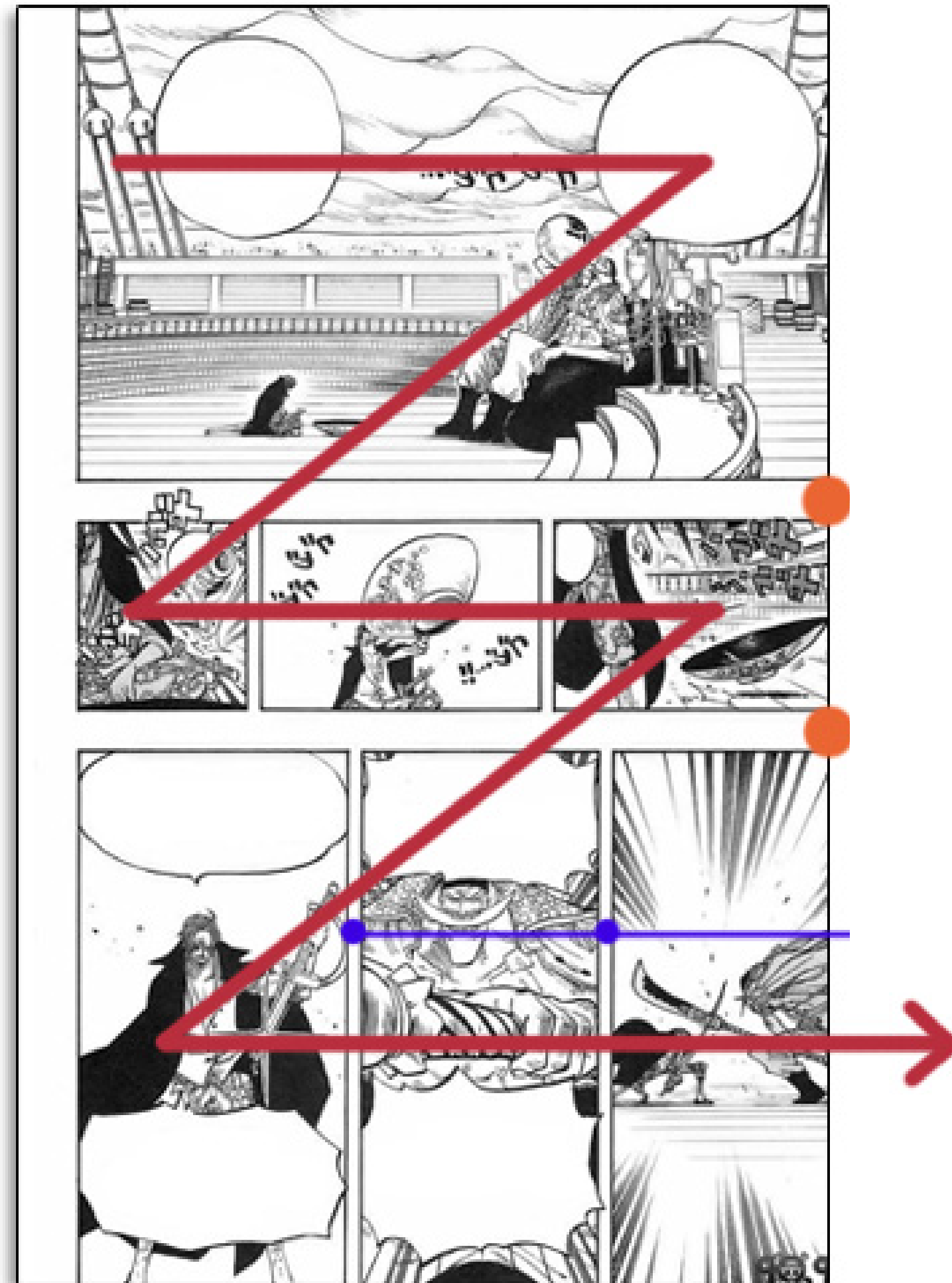
manga

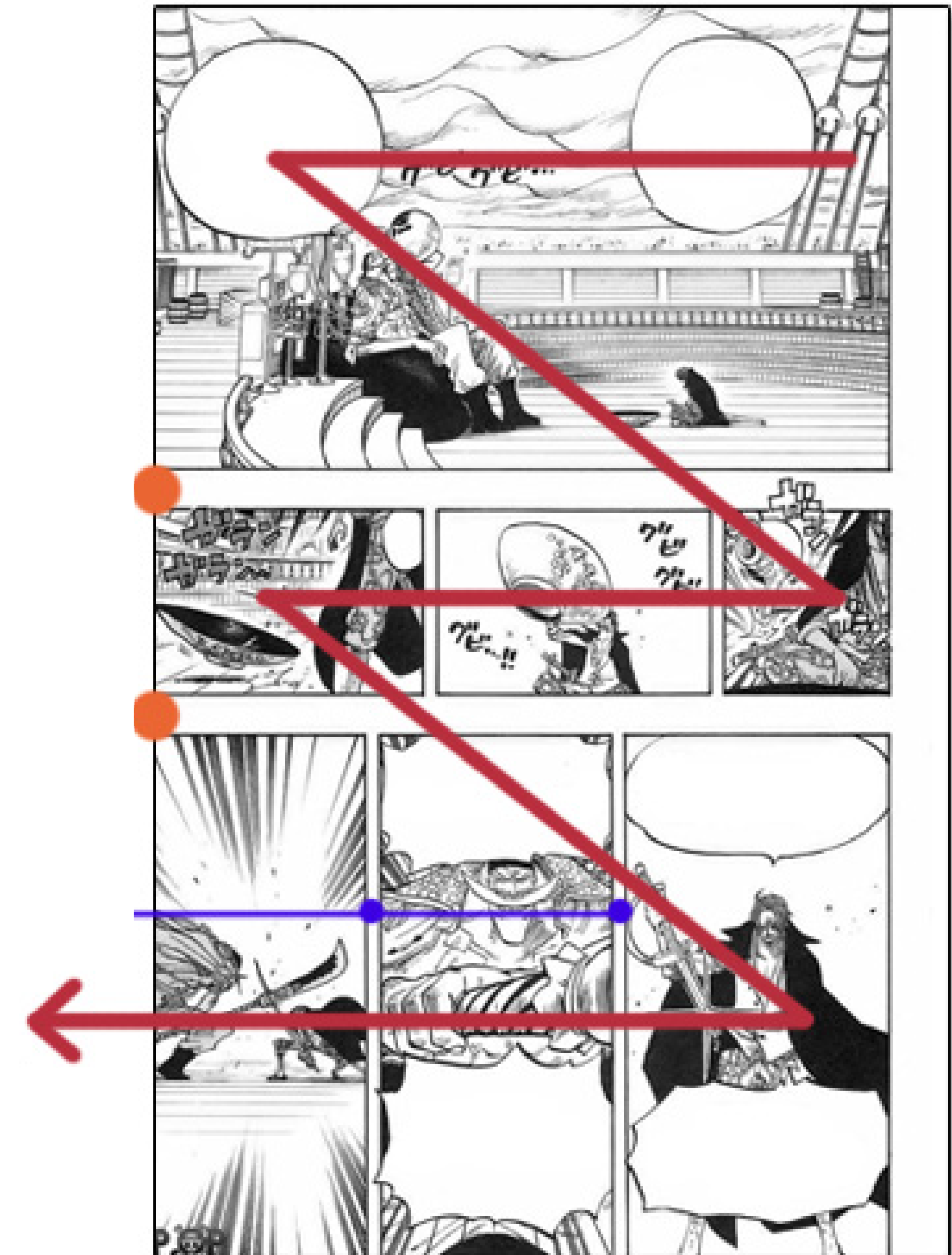
europeo

VIÑETAS

orde de lectura
(similar á escritura)

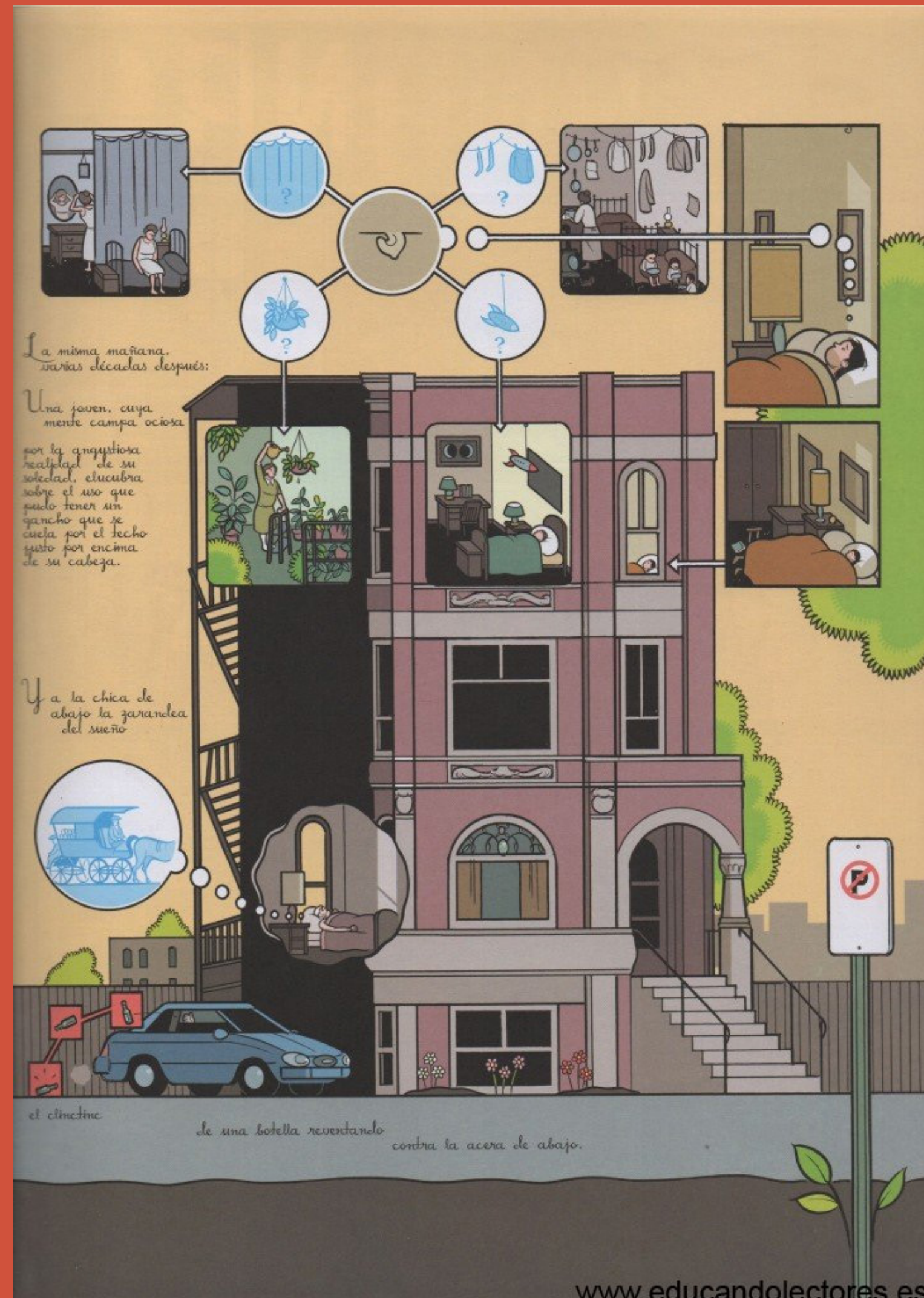
Occidente, A China, Korea

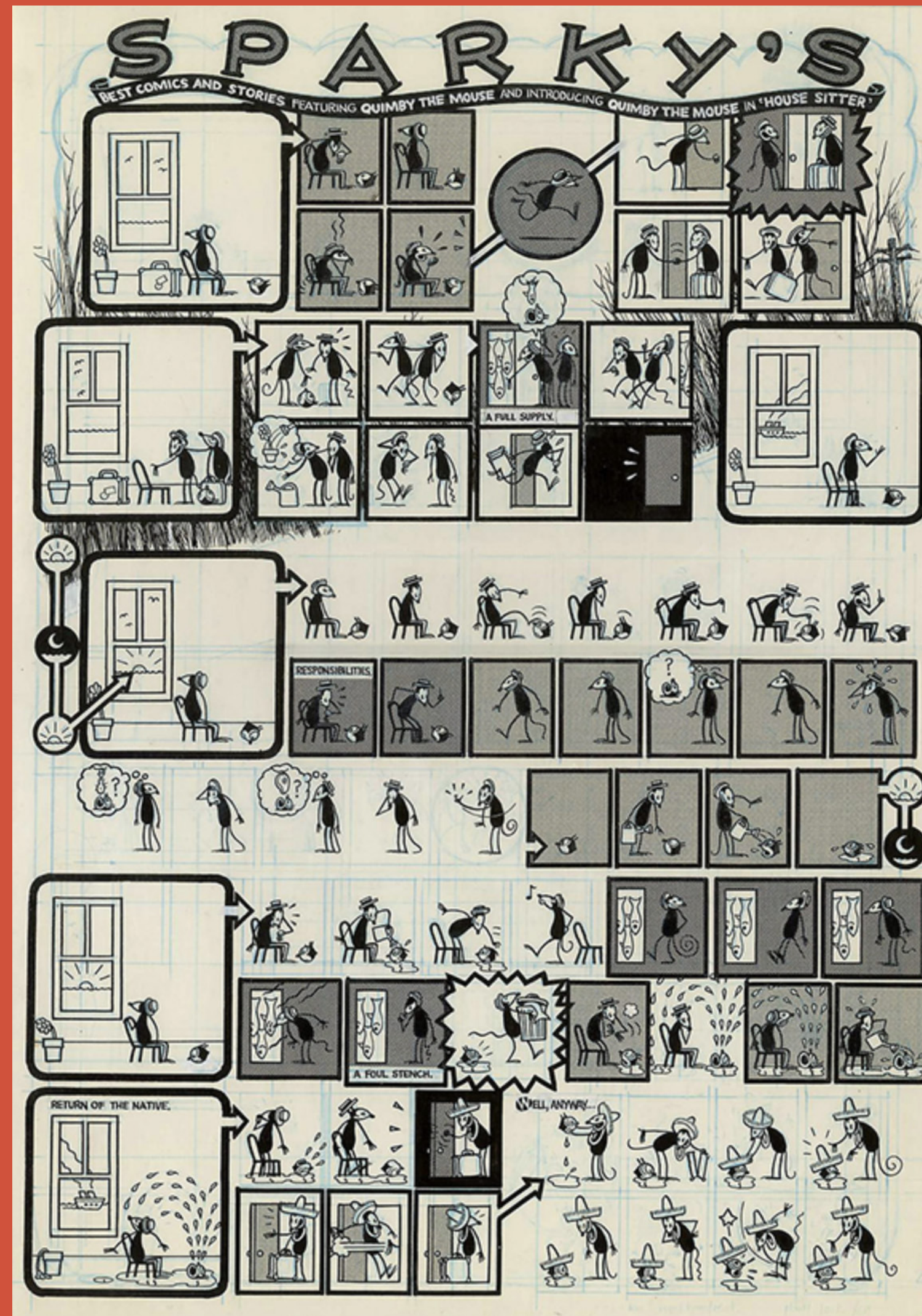
O Xapón, Taiwan, Hong Kong,
Arabia, Exipto

PREGUNTA

COMO LEMOS AS SEGUINTES PÁXINAS?

Building Stories, Chris Ware

Quimby, the mouse, Chris Ware

Morlac, Leif Tande

BOCADILLOS OU GLOBOS

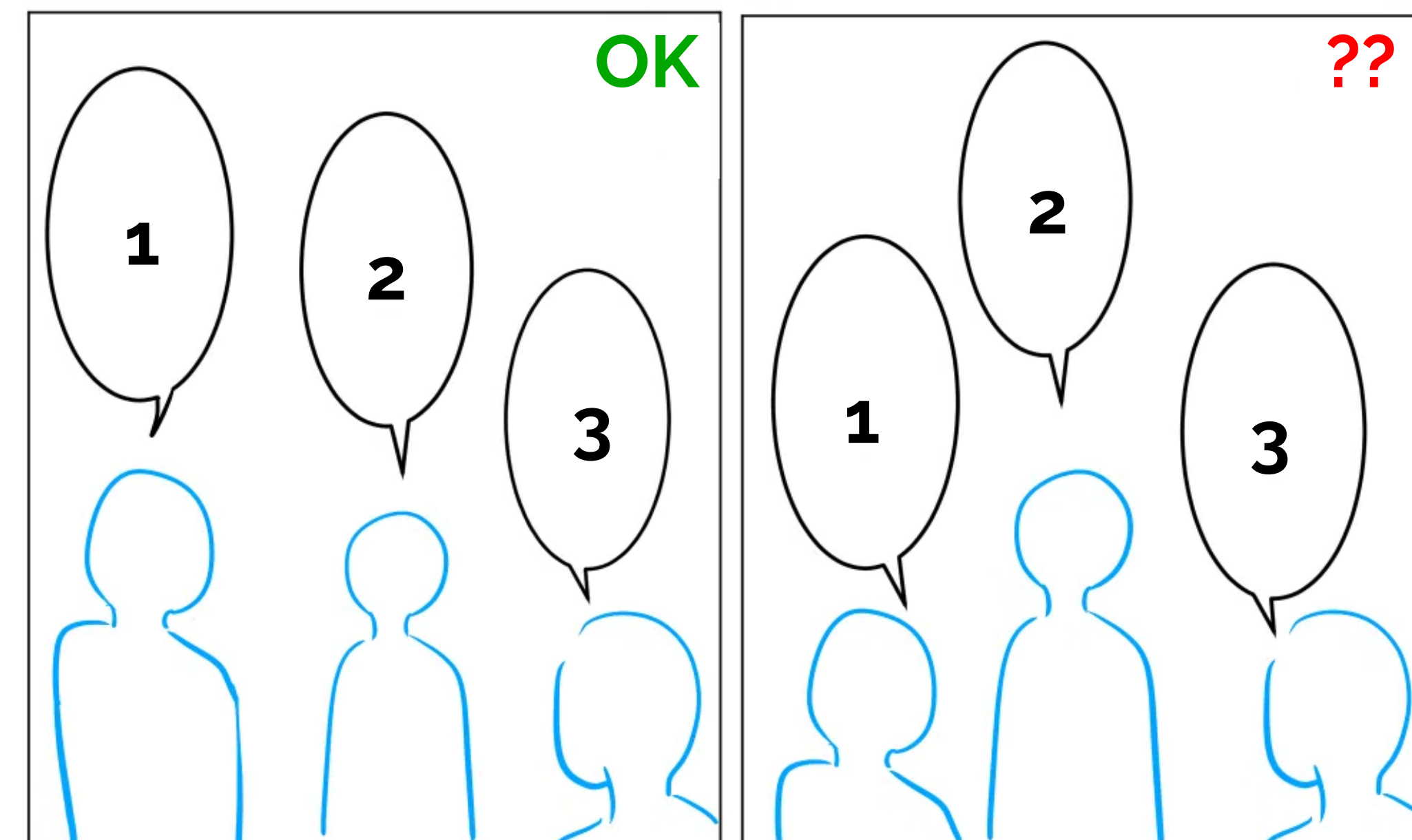
primeiros bocadillos

"The Yellow Kid" · Richard F. Outcault · 1895-98

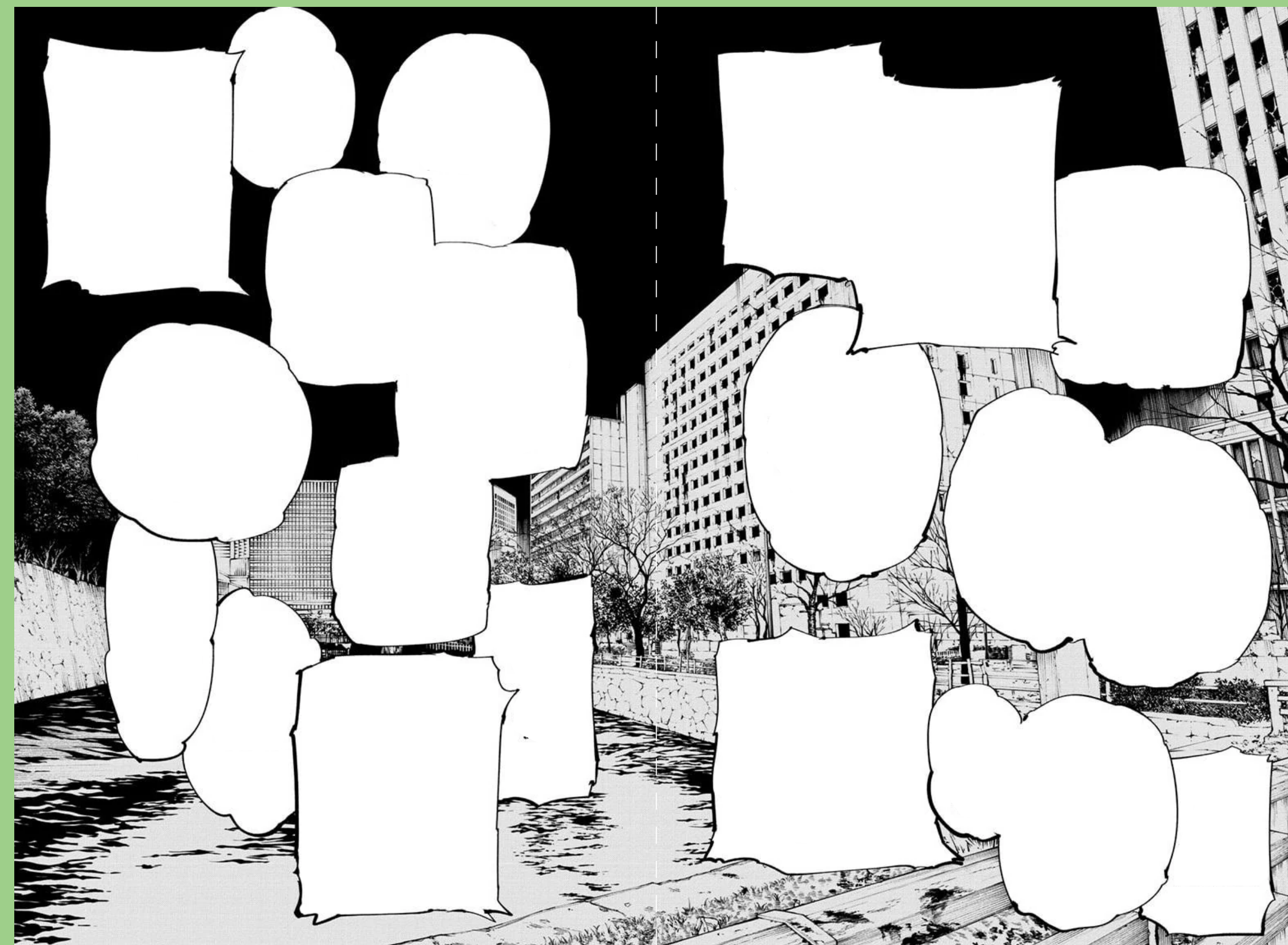
BOCADILLOS OU GLOBOS

orde de lectura

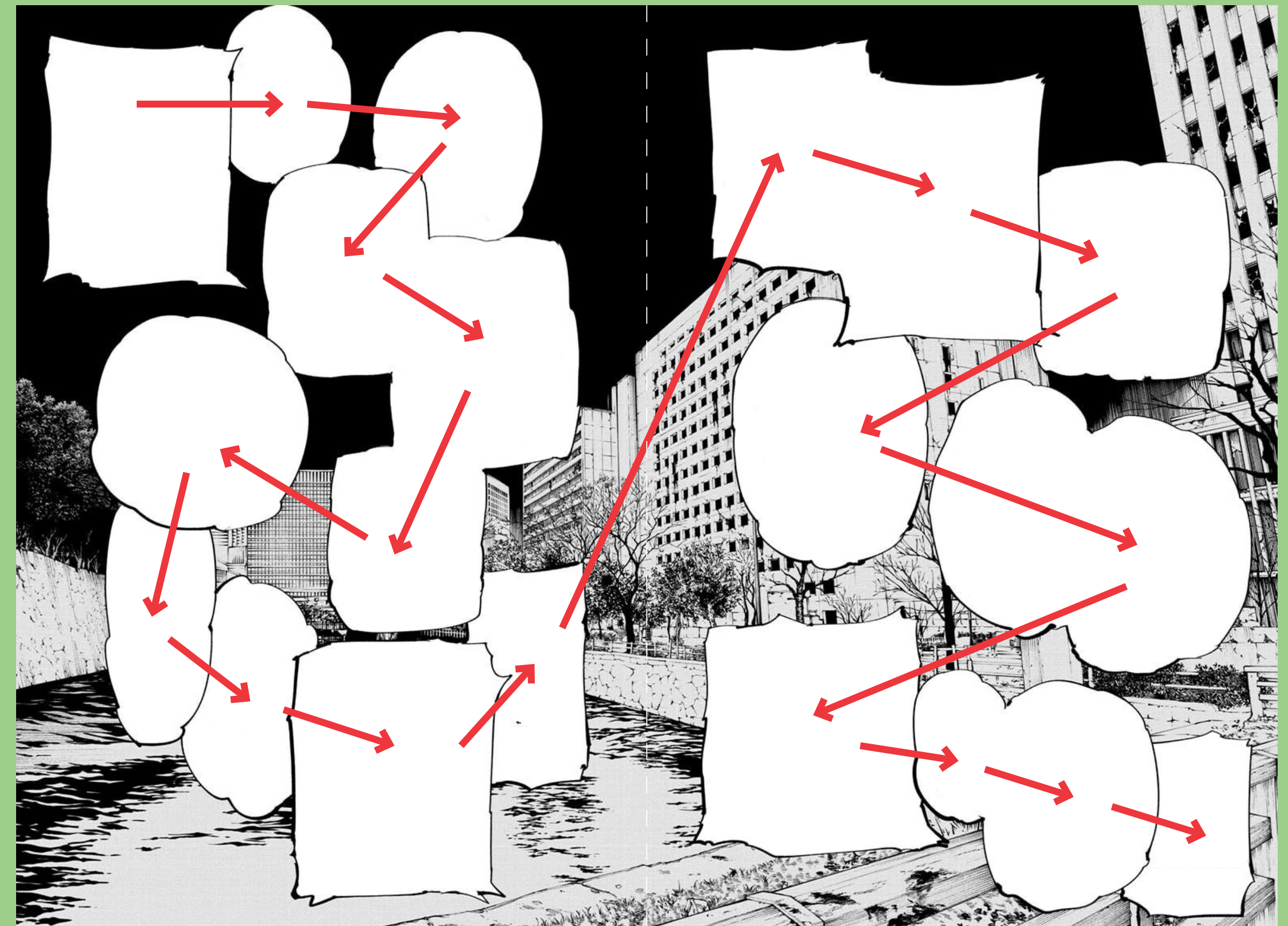
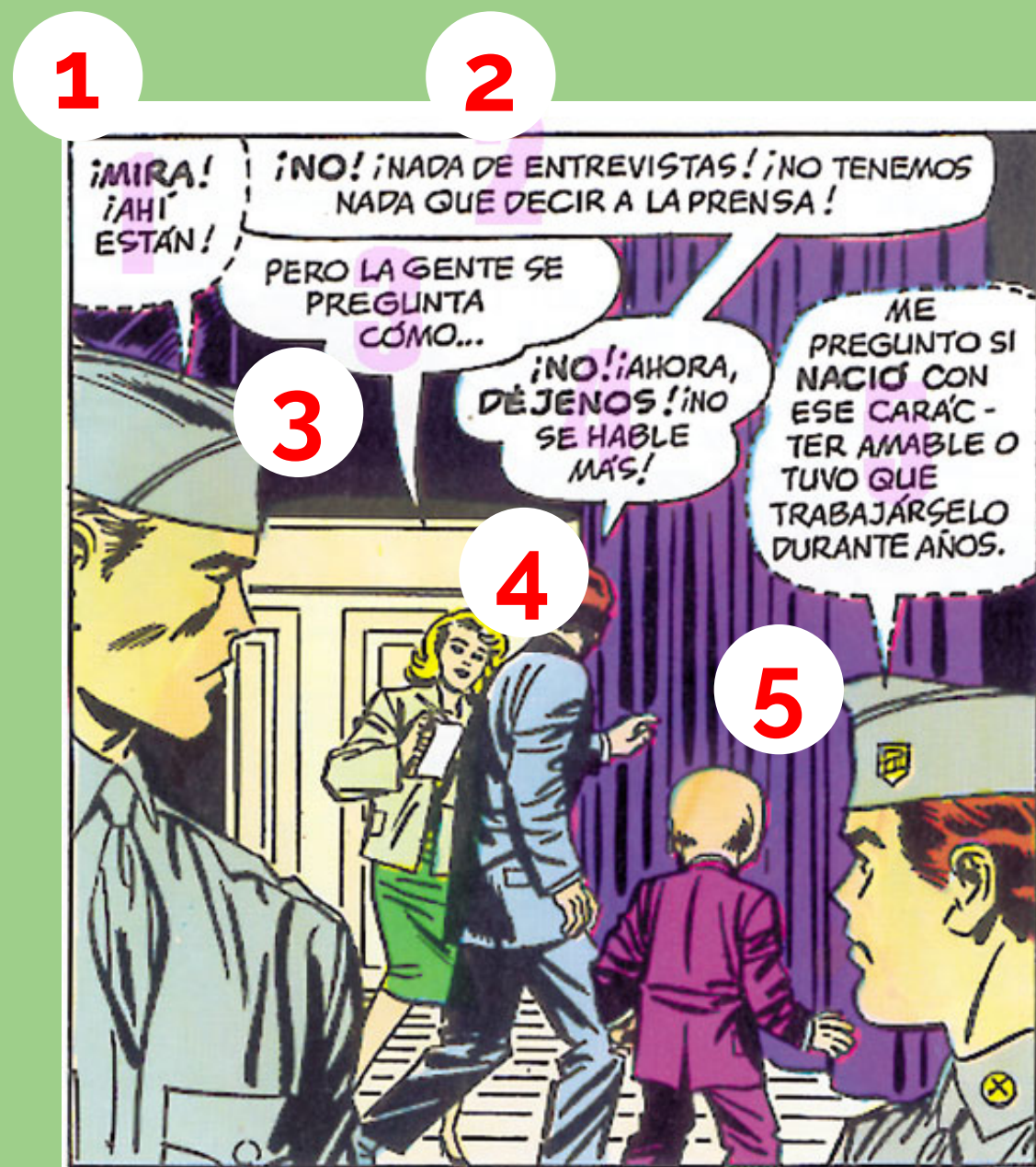

SUXERENCIA DE EJERCICIO

EN QUE ORDE SE LEN OS SEGUINTES BOCADILLOS?

SOLUCIÓN

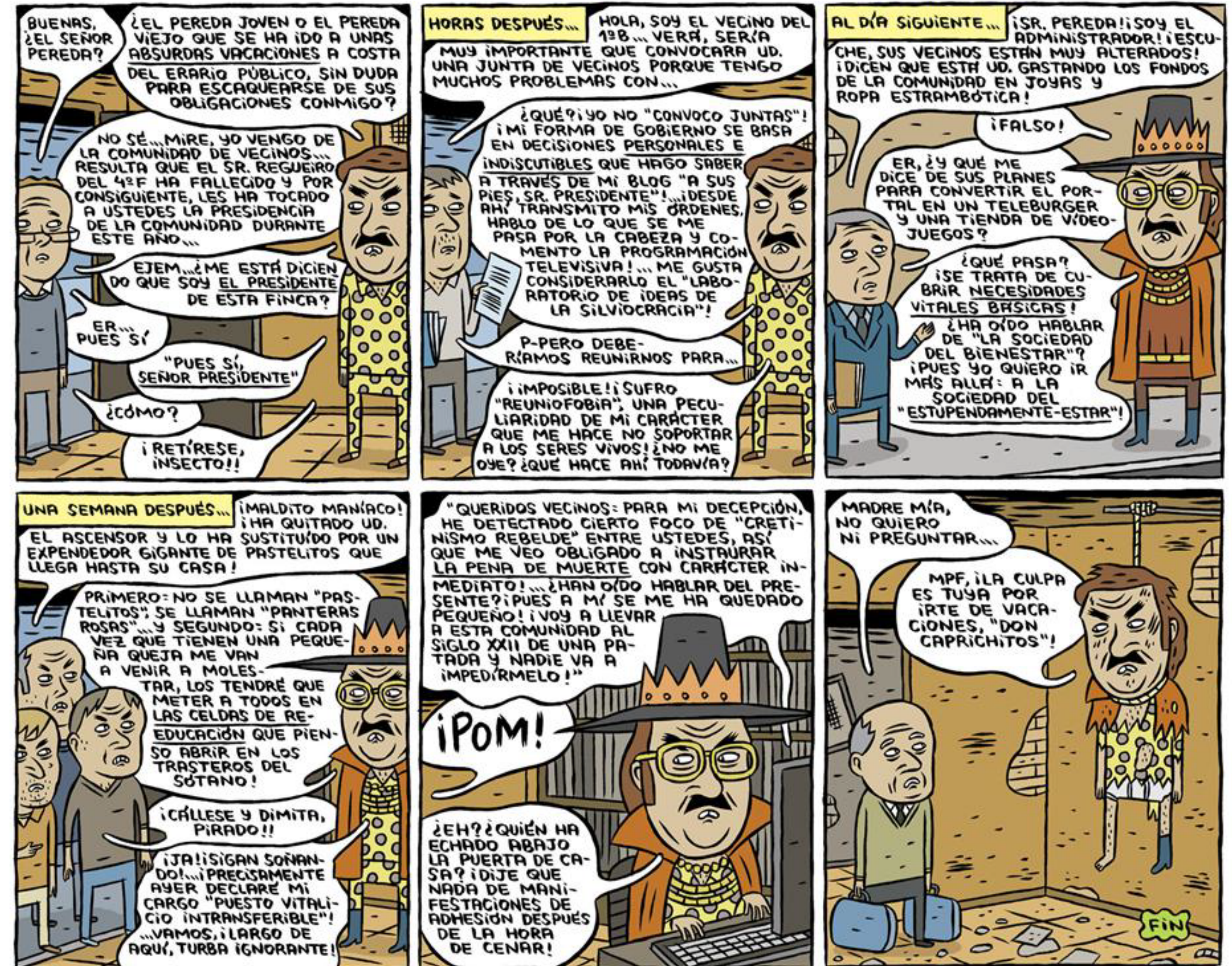

BOCADILLOS OU GLOBOS

demasiado contenido

TAMBIÉN, CUANDO LOS BOCADILLOS DE DIÁLOGO EXAGERADAMENTE GRANDES INCLINAN DEMASIADO LA BALANZA TEXTO/IMAGEN, APARECE UNA ESPECIE DE NEUTRALIDAD DE LA IMAGEN, UNA VERSIÓN EXTREMA DEL “PROMEDIO EMOCIONAL” MENCIONADO ANTES, Y UN CÓMIC PUEDE EMPEZAR A PARECER MÁS PROSA ILUSTRADA. ADEMÁS, EN VIÑETAS COMO ÉSTA, O EN LA PRIMERA PÁGINA DE ESTE CAPÍTULO, EL LECTOR EMPEZARÁ A NOTAR QUE SÓLO ESTÁ LEYENDO TEXTO, HASTA LLEGAR AL PUNTO DE PLANTEARSE SALTARSE ALGUNAS PARTES...

COMO EVITALO?

BOCADILLOS OU GLOBOS

SOLUCIÓN

dividir en varios bocadillos ou viñetas

BOCADILLOS OU GLOBOS

tamaño tipografía

BOCADILLOS OU GLOBOS

tipos

BOCADILLOS OU GLOBOS

cartuchos

ONOMATOPEAS

ORIXE

cómic superheroes americanos

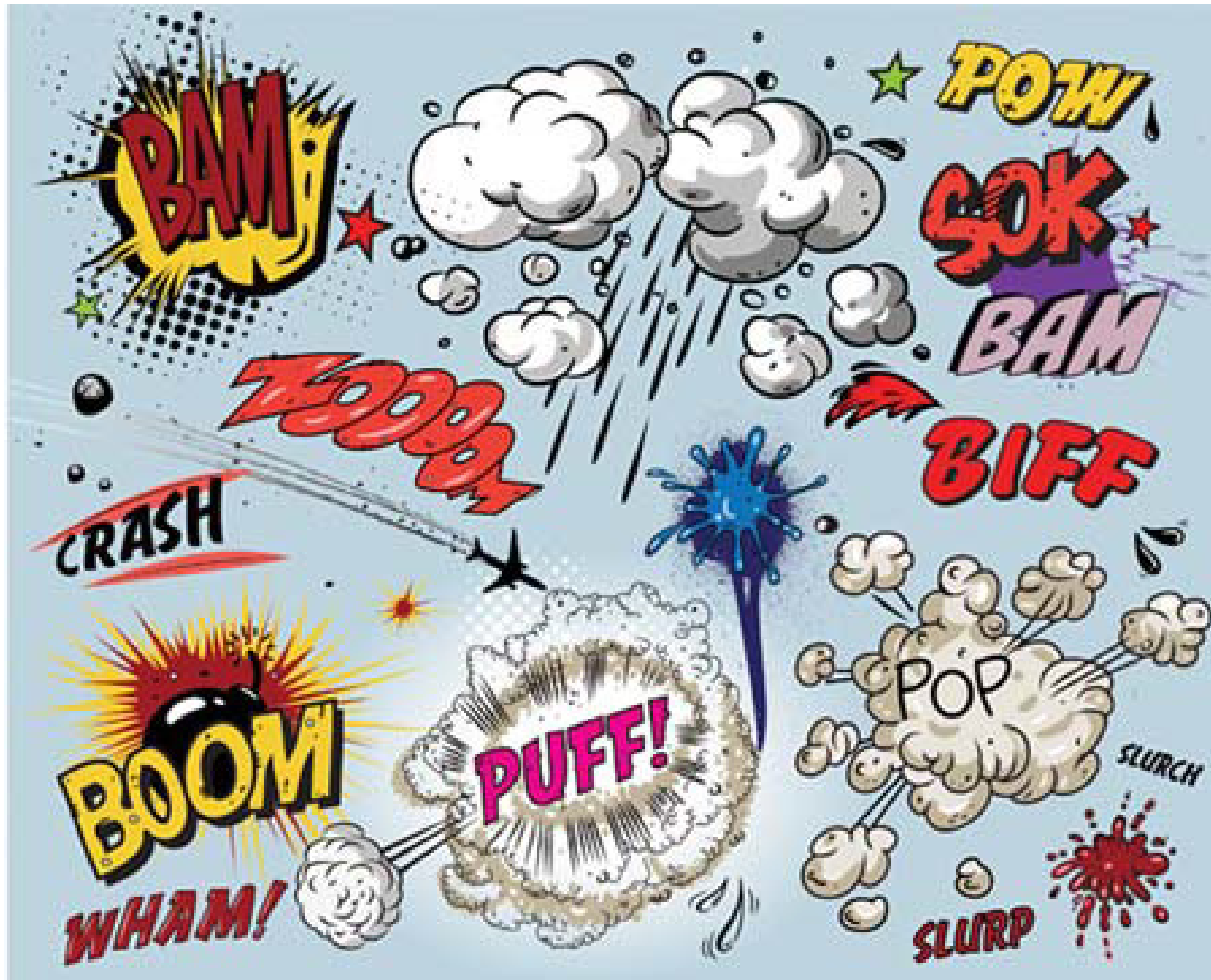

ONOMATOPEAS

funcións

representar sons
(a forma e a cor completan o sentido do son)

aumentar o valor expresivo da viñeta.

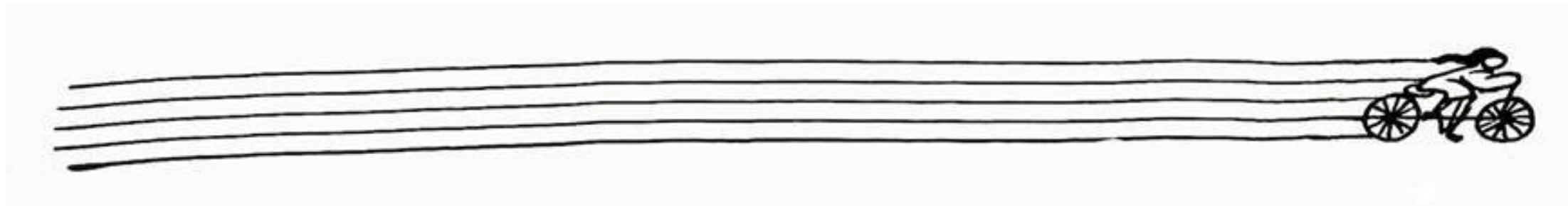
SUXERENCIA DE EJERCICIO

POÑÁMOSLLES ONOMATOPEAS A ESTAS IMAXES

LIÑAS CINÉTICAS

Axúdannos a representar o movemento e a atención

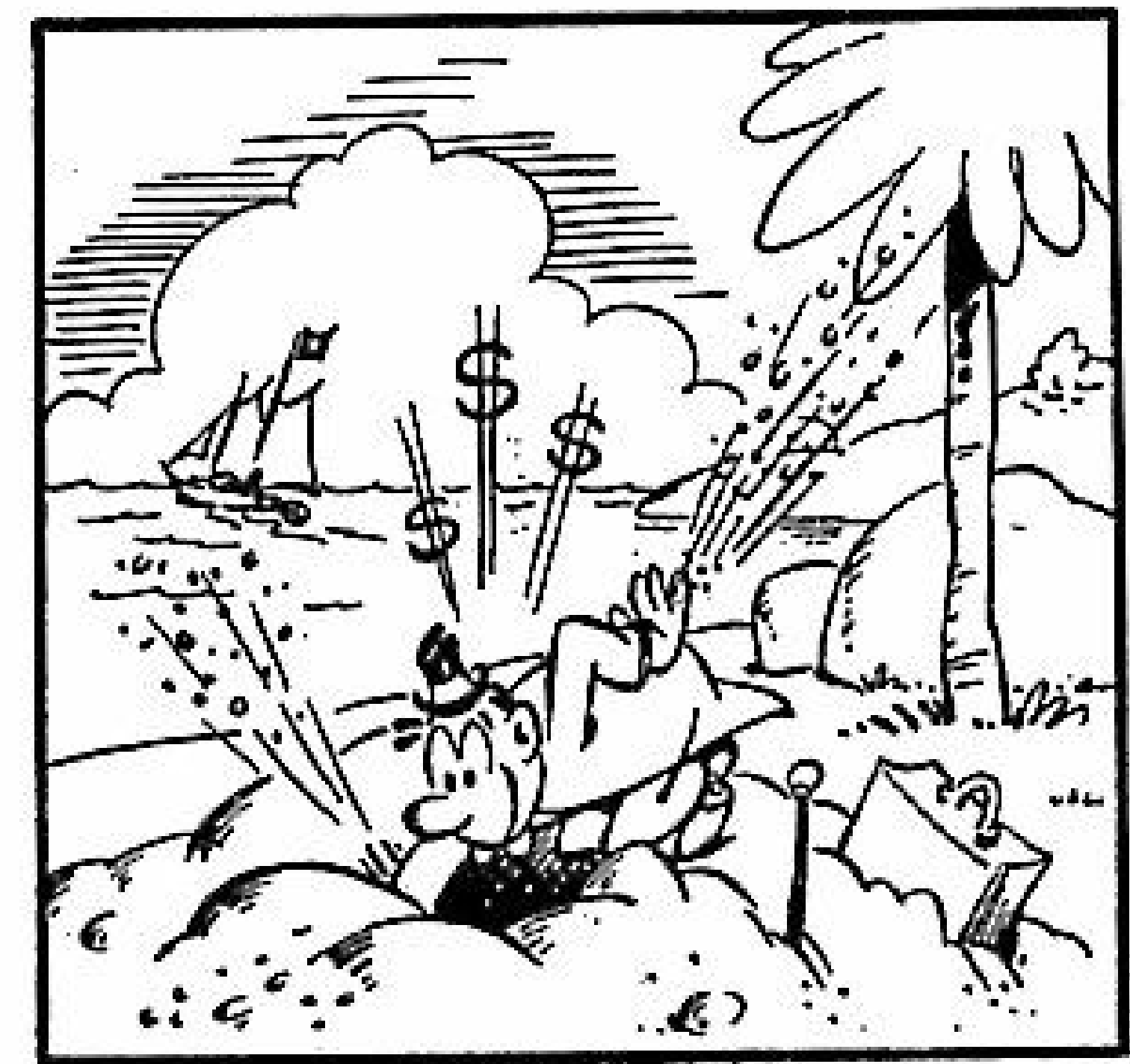
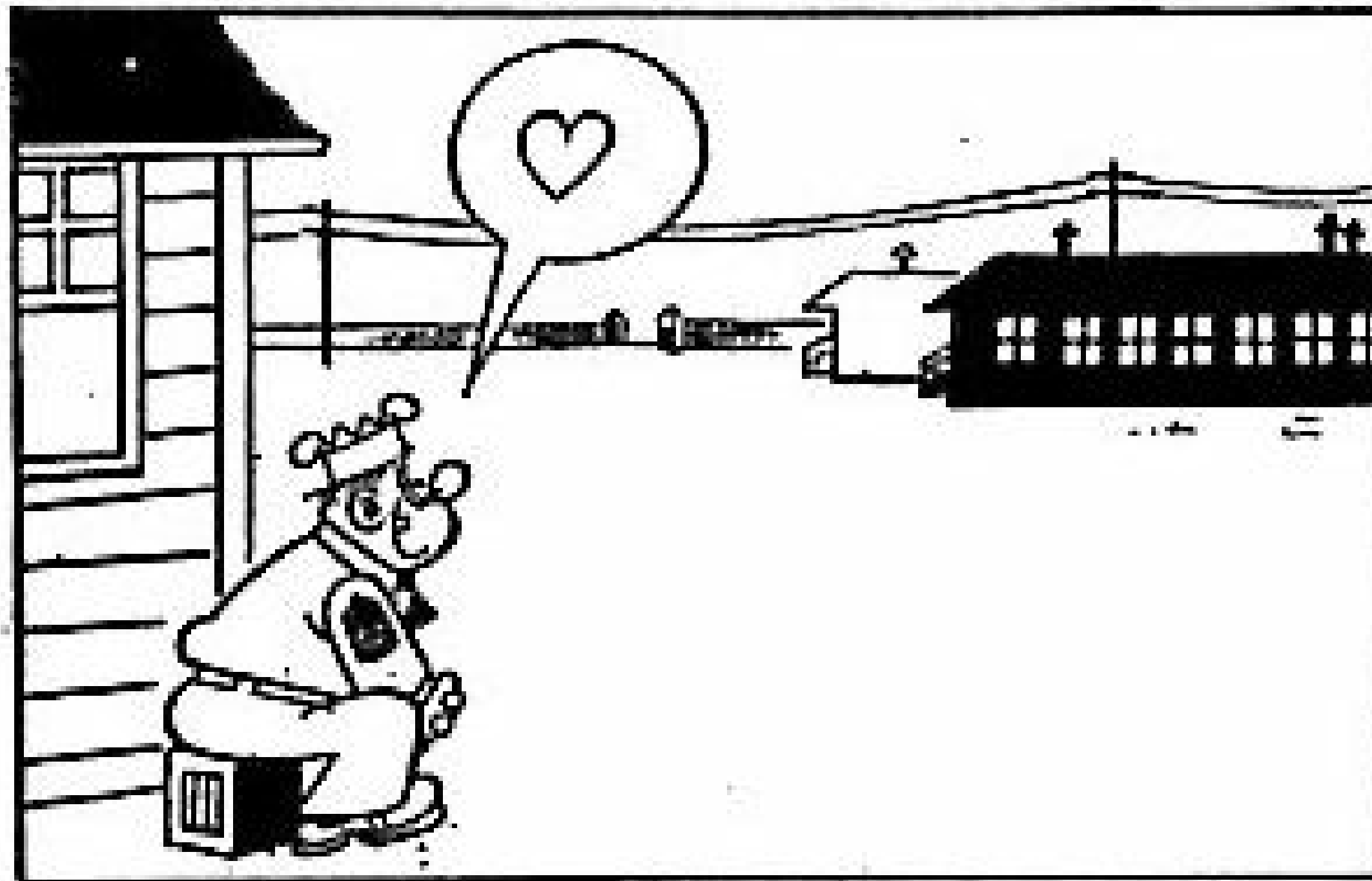
movemento

énfase

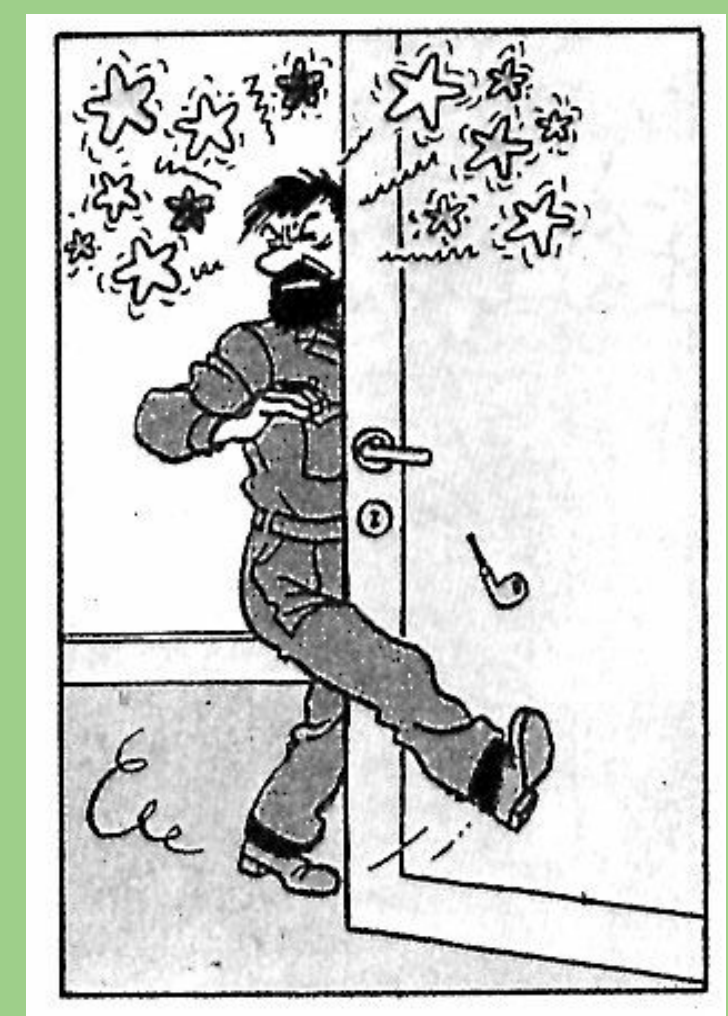
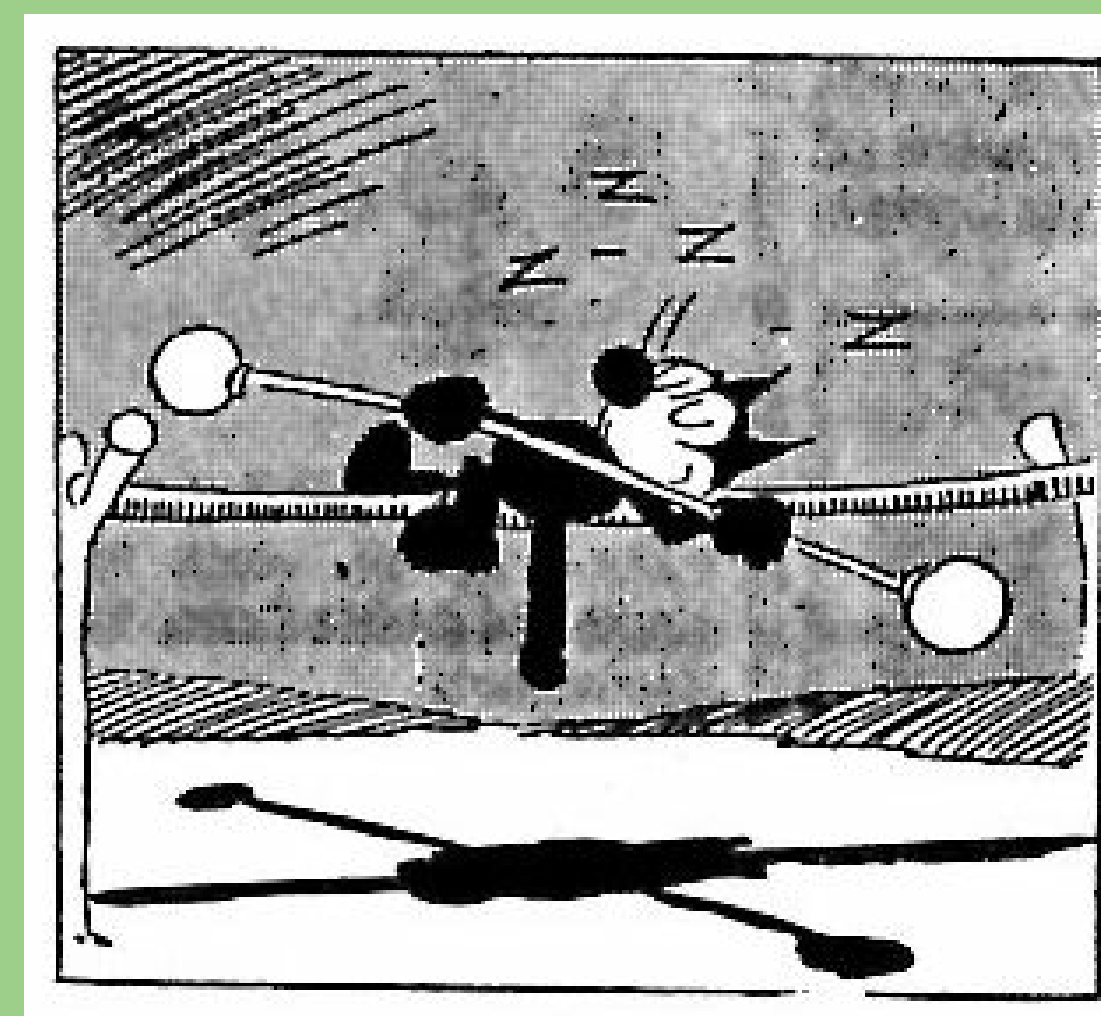
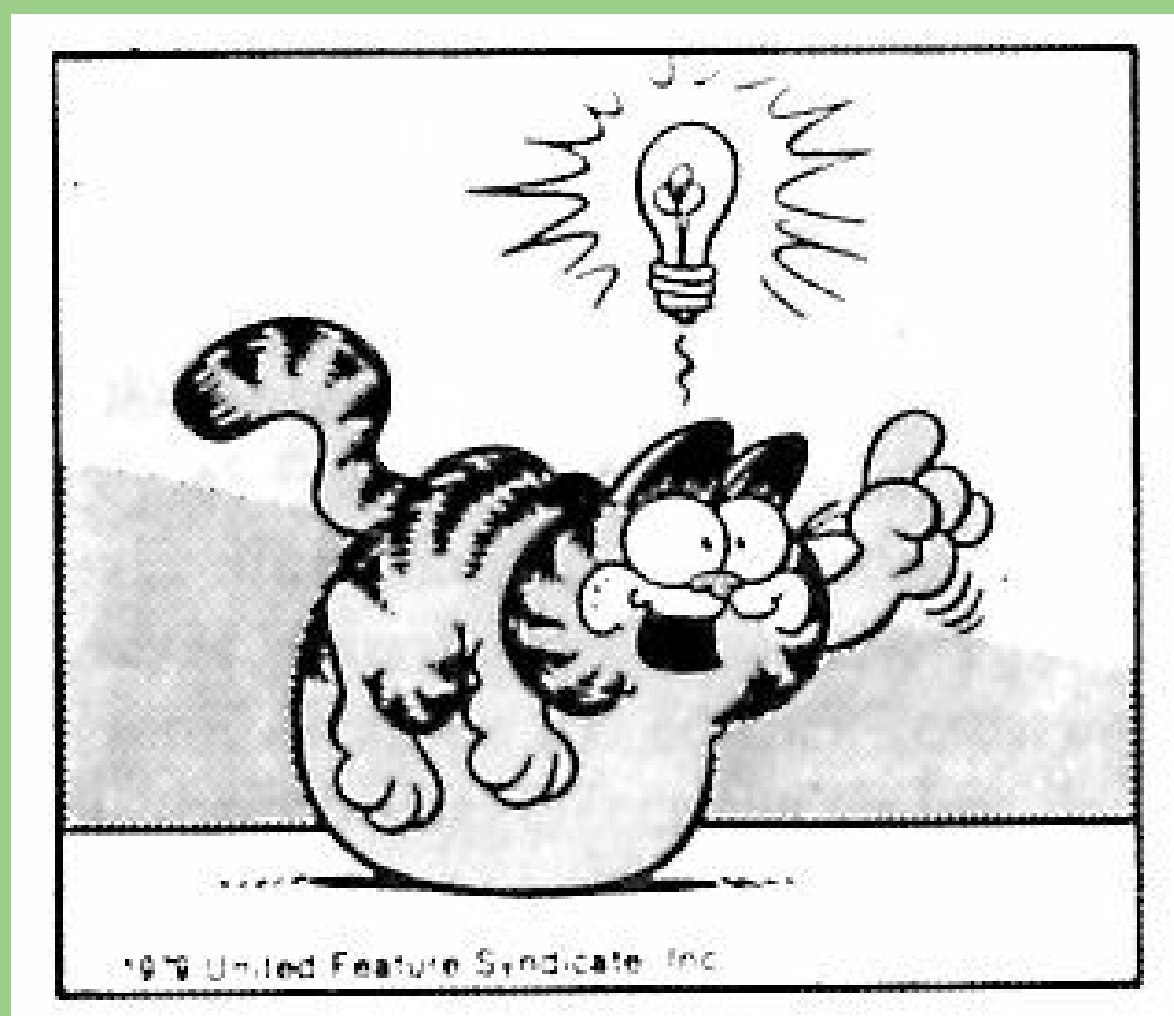
METÁFORAS VISUAIS

É o recurso que permite, de maneira rápida e sinxela, facer comprensible unha idea por medio dunha imaxe.

SUXERENCIA DE EXERCICIO

Que representan estas metáforas visuais?

COMO CONTAMOS AS NOSAS HISTORIAS

TÉCNICAS NARRATIVAS

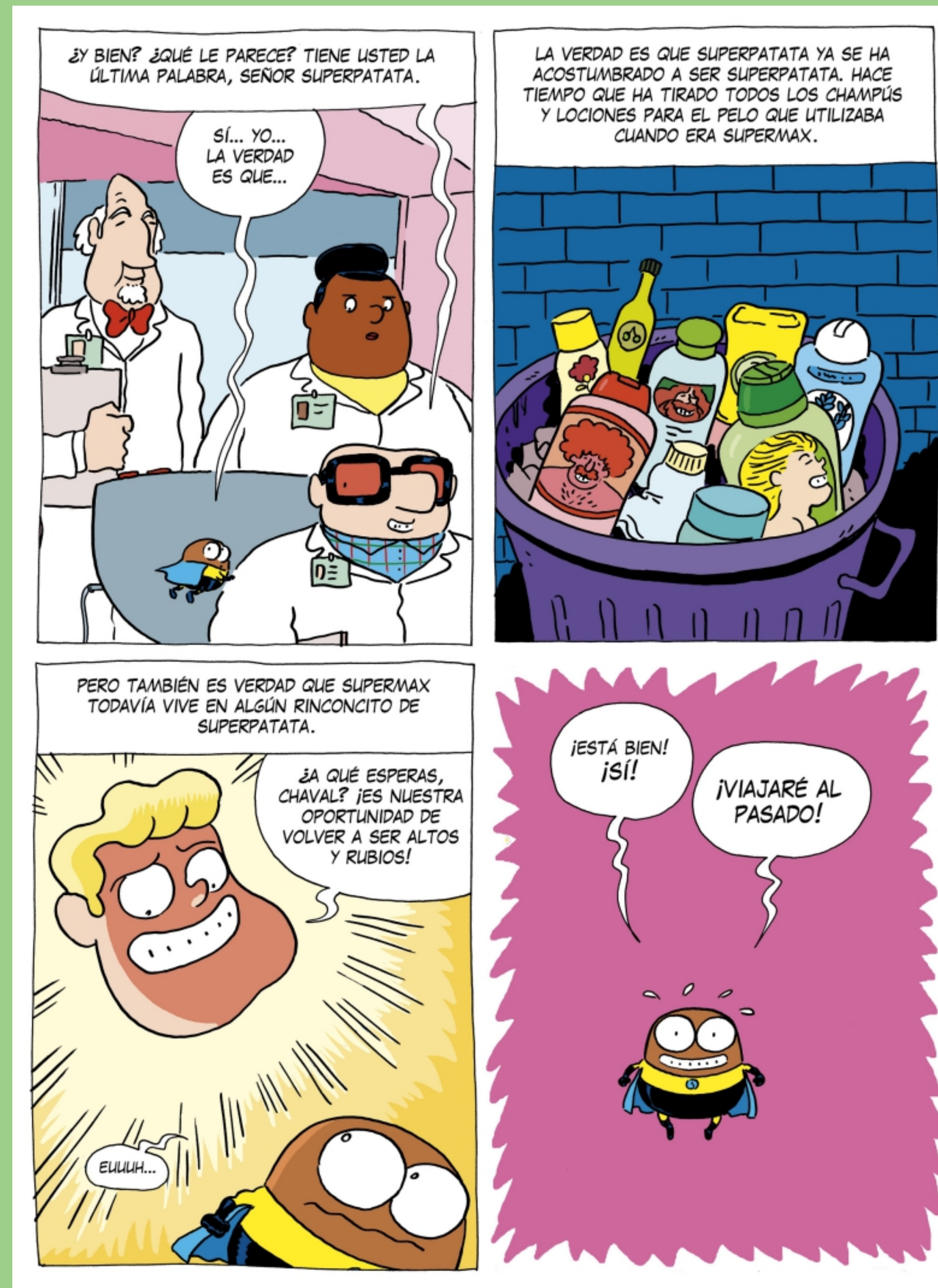
GUIÓN

Necesario para organizar a narración

1. Plano enteiro. Marcopola e Libro falan. Teñen un cofre diante.
M- Que bonito!
L- Si, unha auténtica fermosura.
2. Plano medio. Libro.
L-Pero, sabes unha cousa, Marcopola? A miña bisavoa sempre dicía que a beleza está no interior.
3. Primeiro plano. Marcopola.
M- Entón, imos abrílo!
4. Primeiro plano. Libro.
L- Ocúpome eu. Non sei se che contei que son experto en pechaduras.
5. Primeiro plano. Cofre. Libro fala. Voz en off.
L- E que o mundo dos cadeados non ten segredos para min.
6. Plano enteiro. Libro e cofre.
L- Vexamooos. Ahá, claro, claro. Non hai dúbida. Isto está chupado. Ok. Ok. Ok.
7. Mesmo plano. Libro agachado, intentando abrir o cofre.
L - Será cuestión dun minuto. Mpffgrrr...

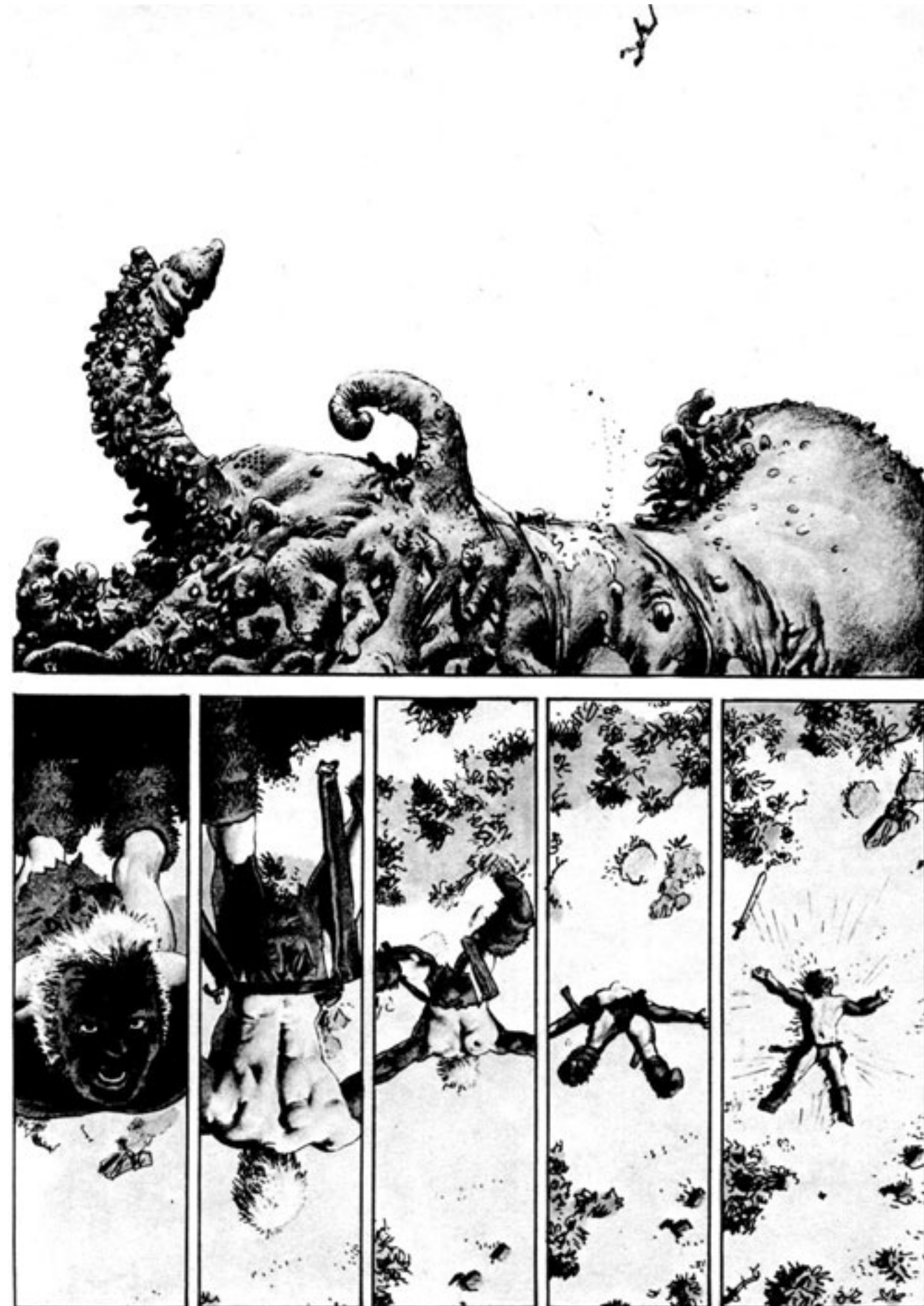
SUXERENCIA DE EJERCICIO

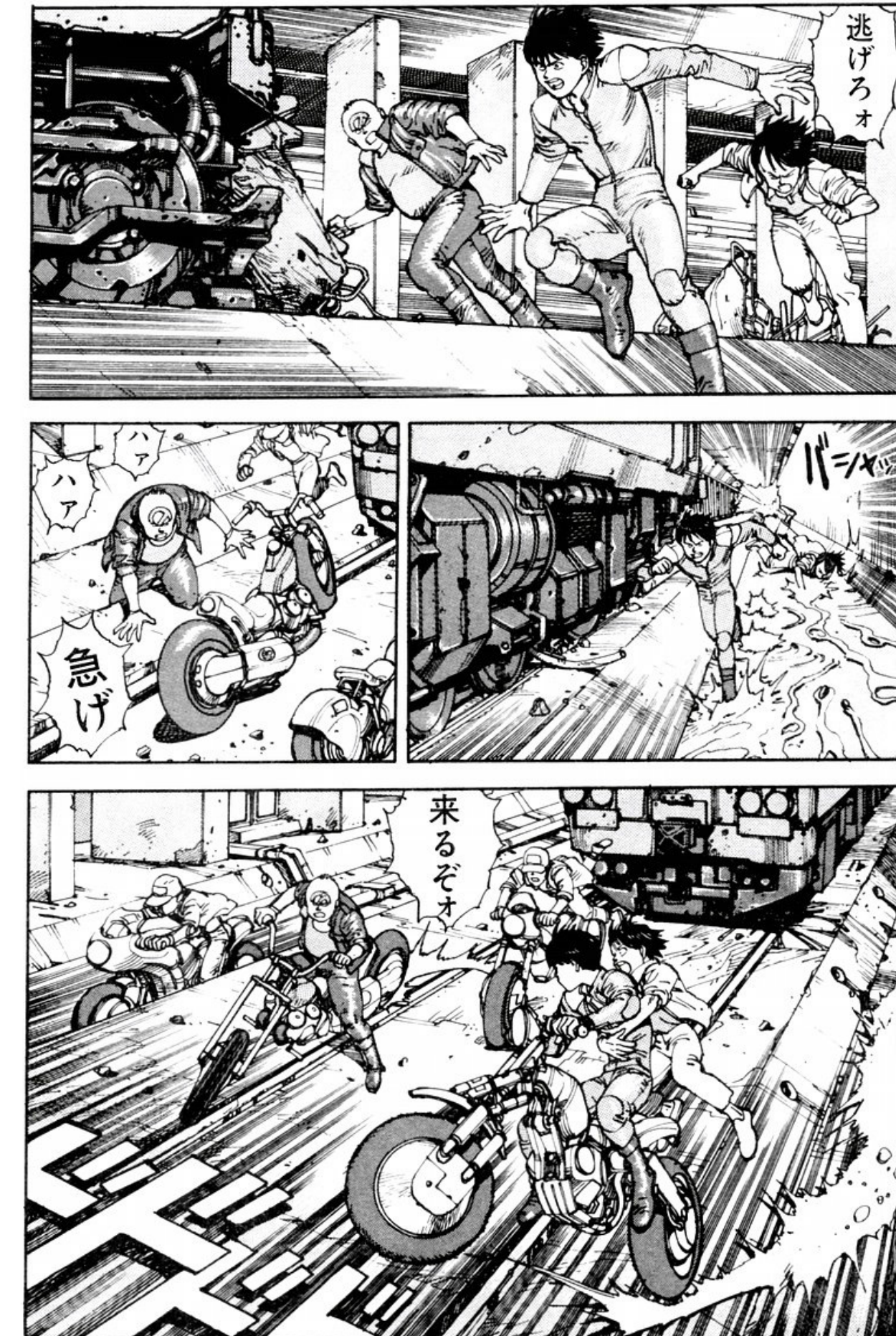
Escribamos o guión
desta páxina

RITMO

A maneira de secuenciar a nosa historia

ritmo lento

ritmo rápido

SUXERENCIA DE EJERCICIO

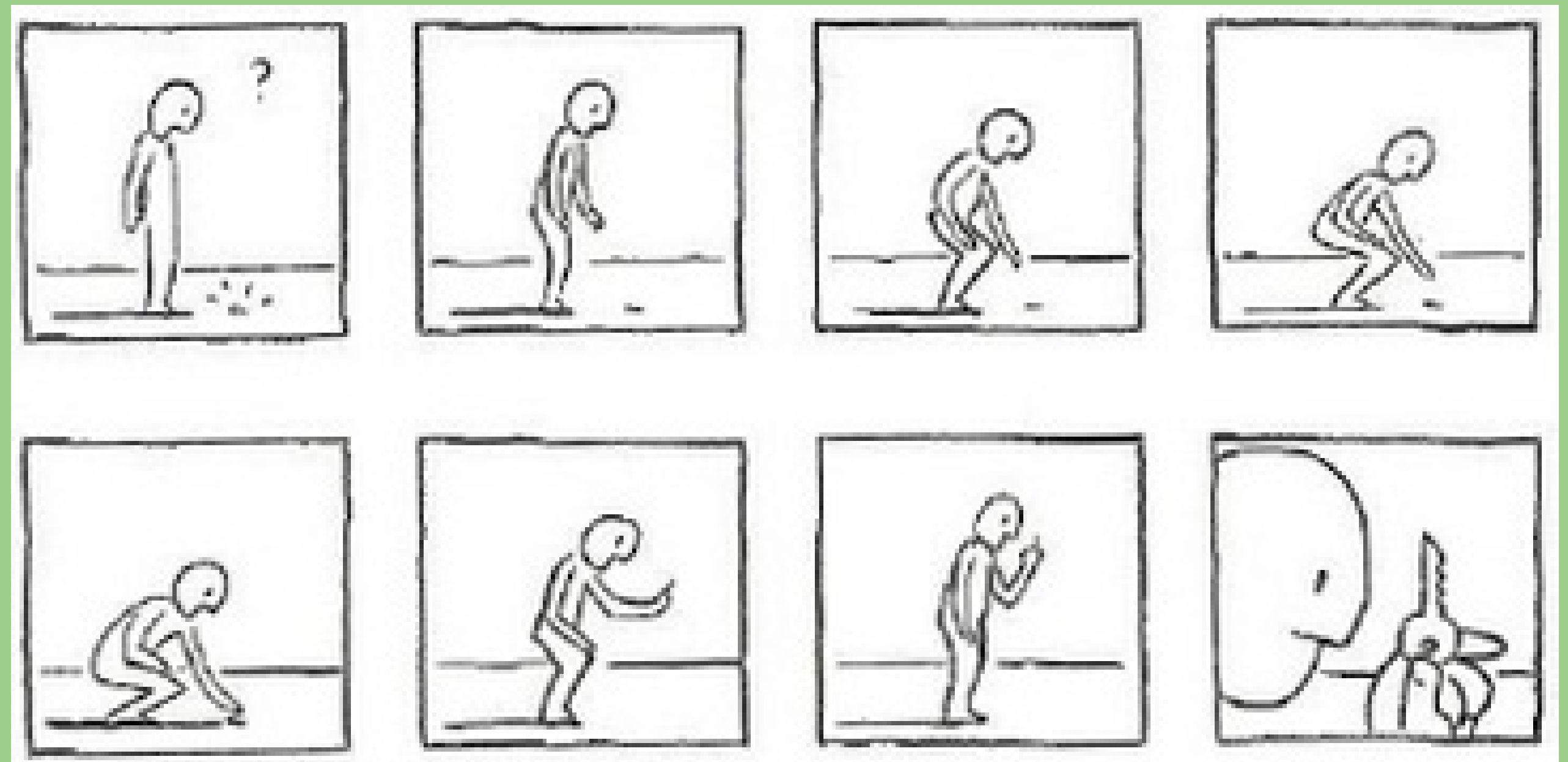
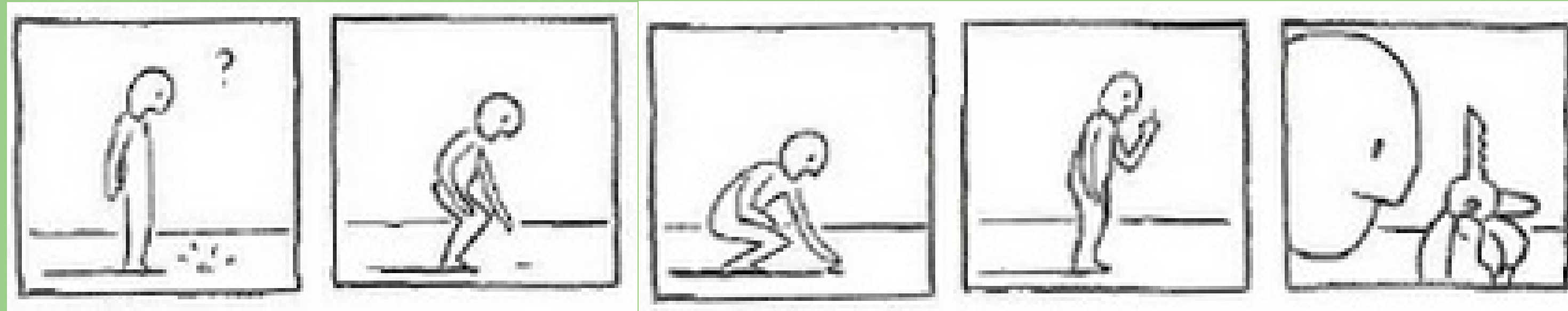

Conta esta mesma sequencia en:

3 viñetas (ritmo rápido)

8 viñetas (ritmo lento)

SOLUCIÓN

VARIANTE

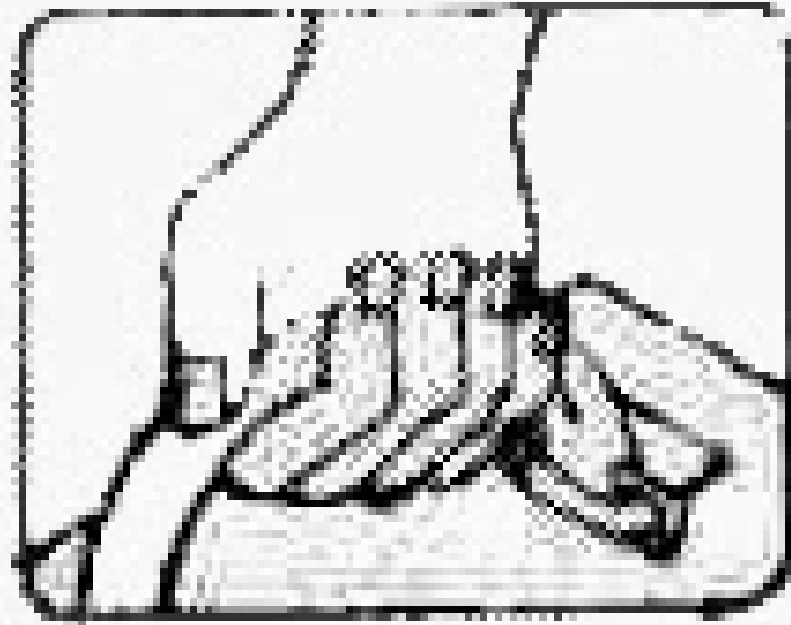
Contar a mesma historia em distintas extensões:

. TEMPO: 15 seg - 30 seg - 60 seg.

. TEXTO: 2 linhas - 5 linhas - 10 linhas.

PLANOS

Tipos de plano

plano detalle

primerísimo
primer plano

primer plano

plano medio
corto

plano medio

plano medio
largo

plano americano

plano entero

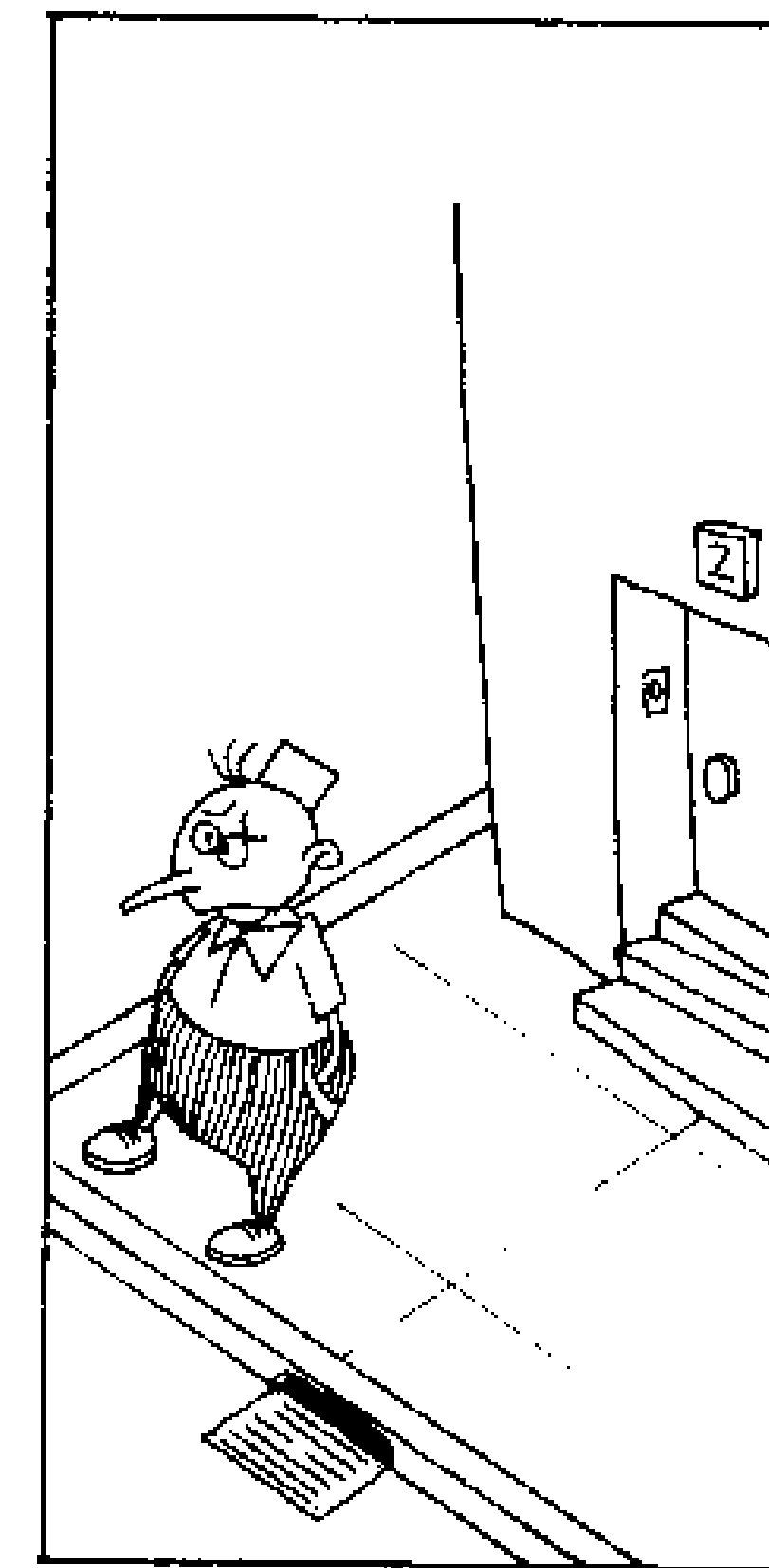
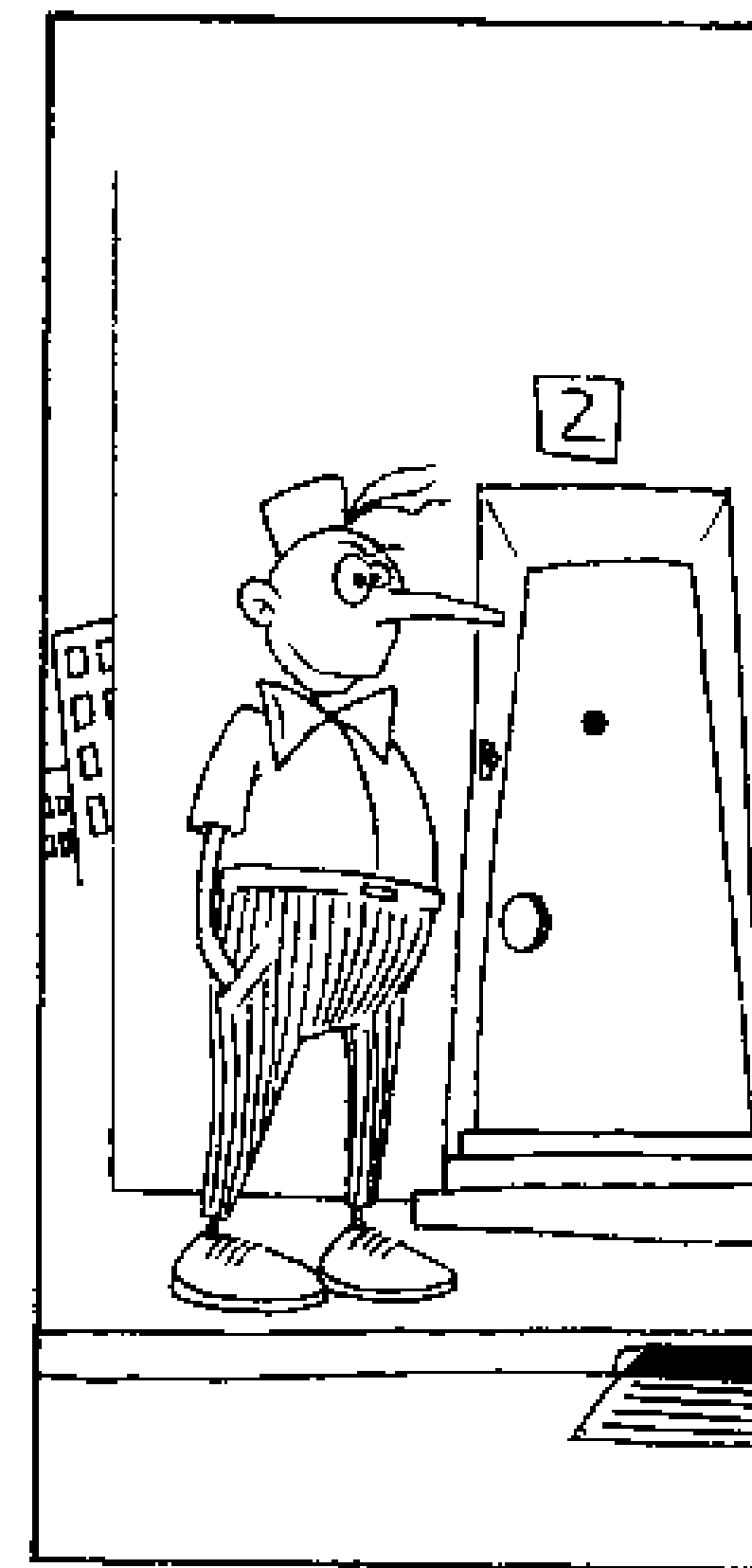
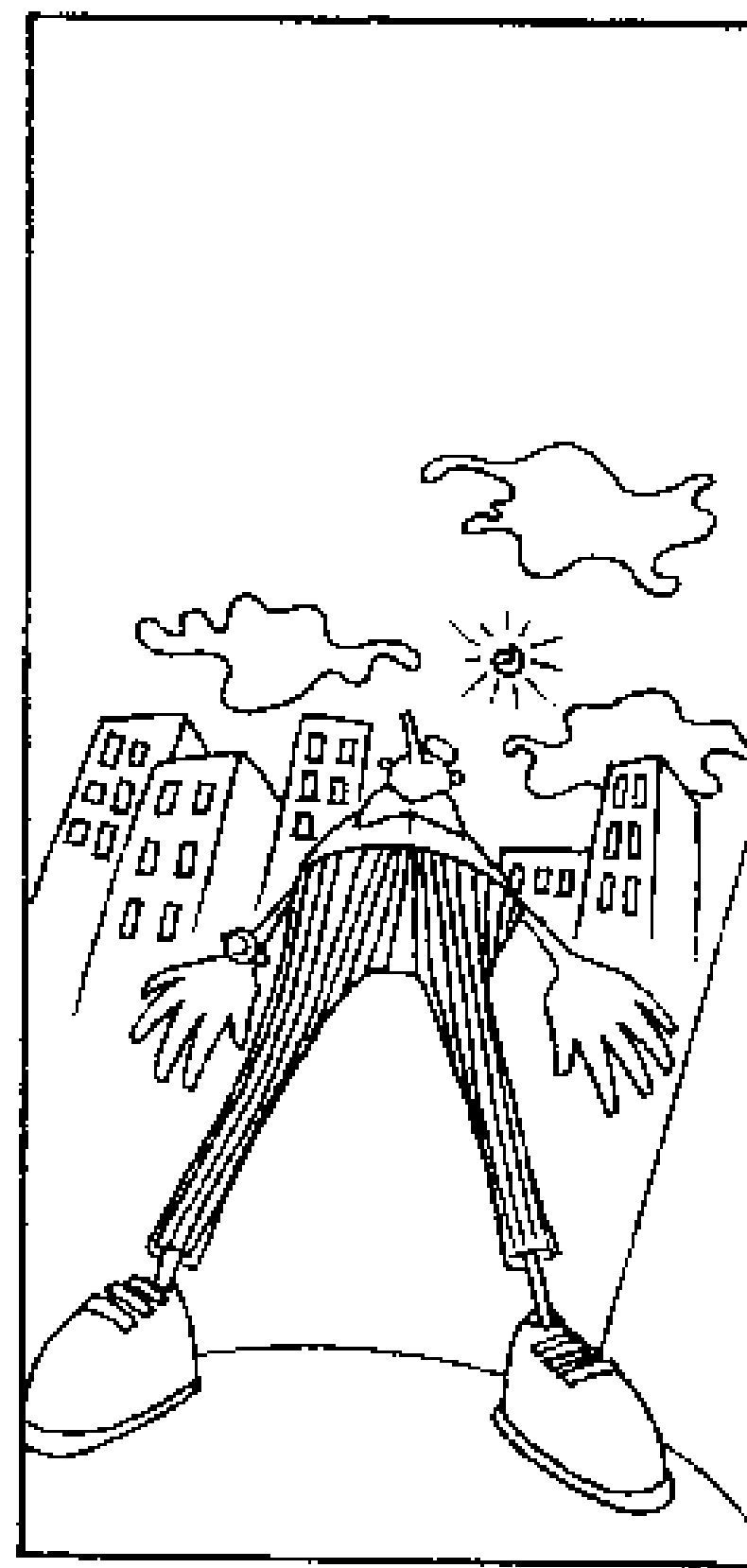
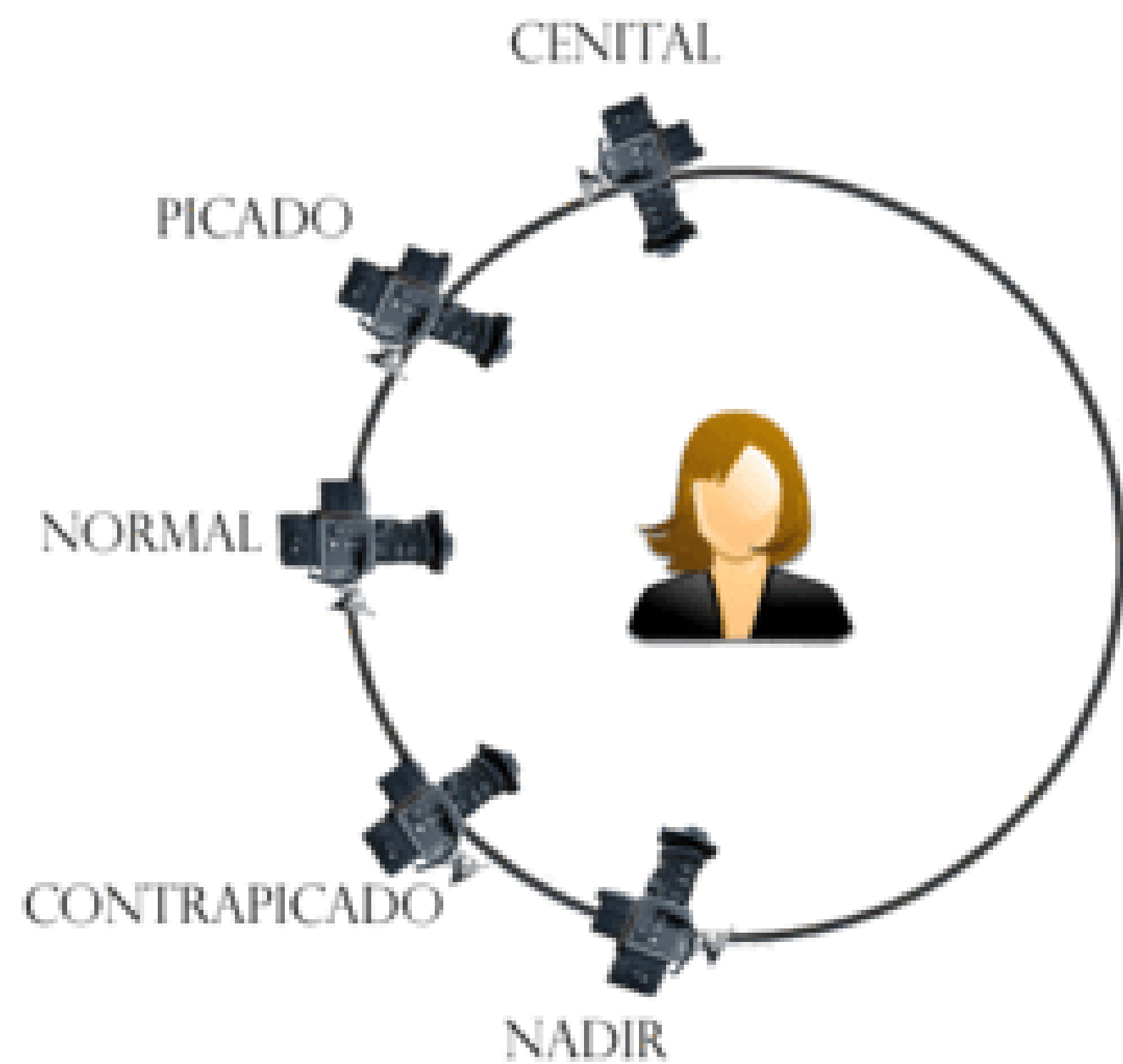
plano general

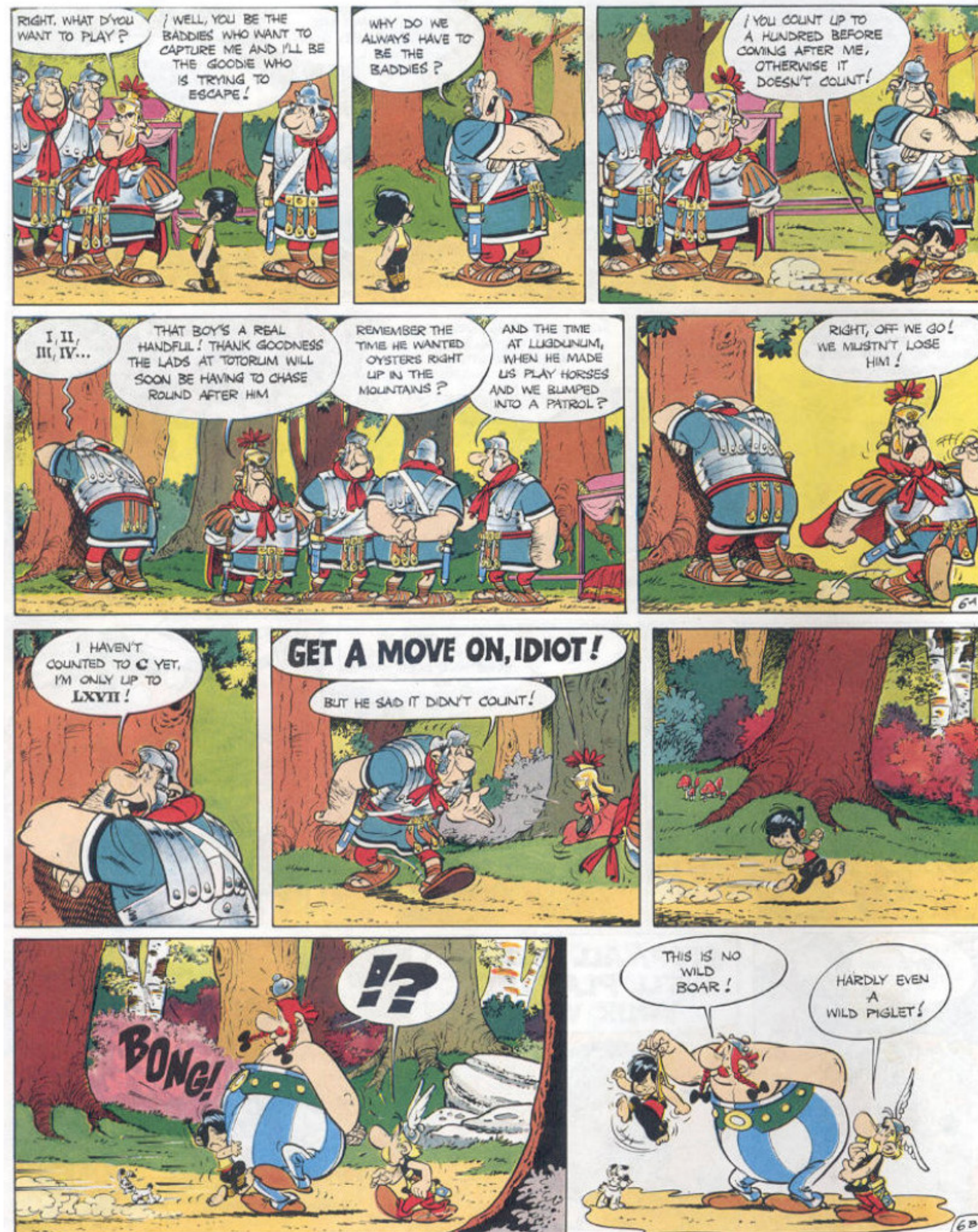
gran plano
general

PLANOS

Encadres

PLANOS

mesmos planos e encadres

diferentes planos e encadres

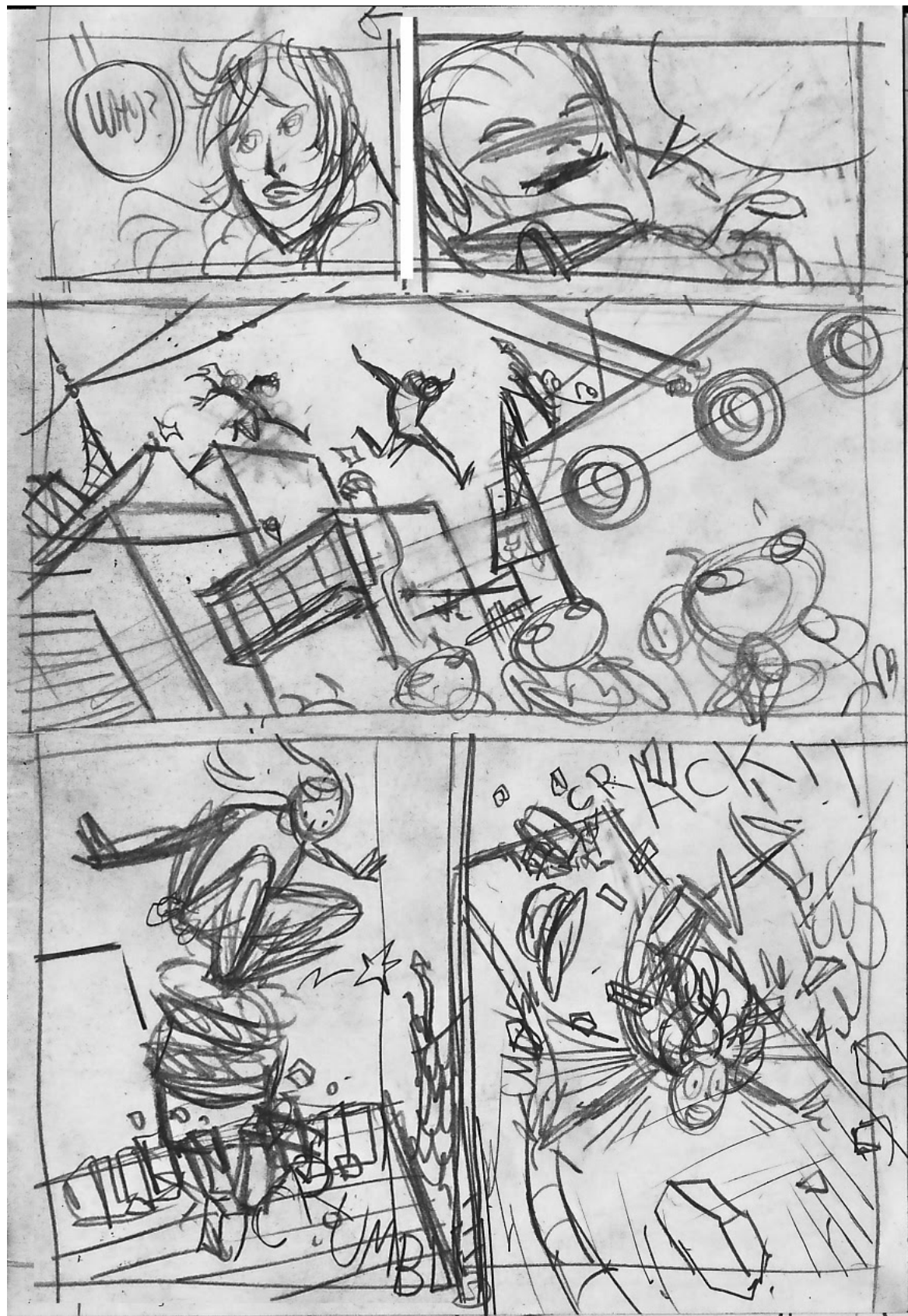
SUXERENCIA DE EJERCICIO

Facer historias de 3 viñetas utilizando o mesmo tipo de plano

COMPOSICIÓN

A páxina como un todo: importancia dos bosquexos.
Composición da páxina completa desde os primeiros plantexamentos.

Página 1

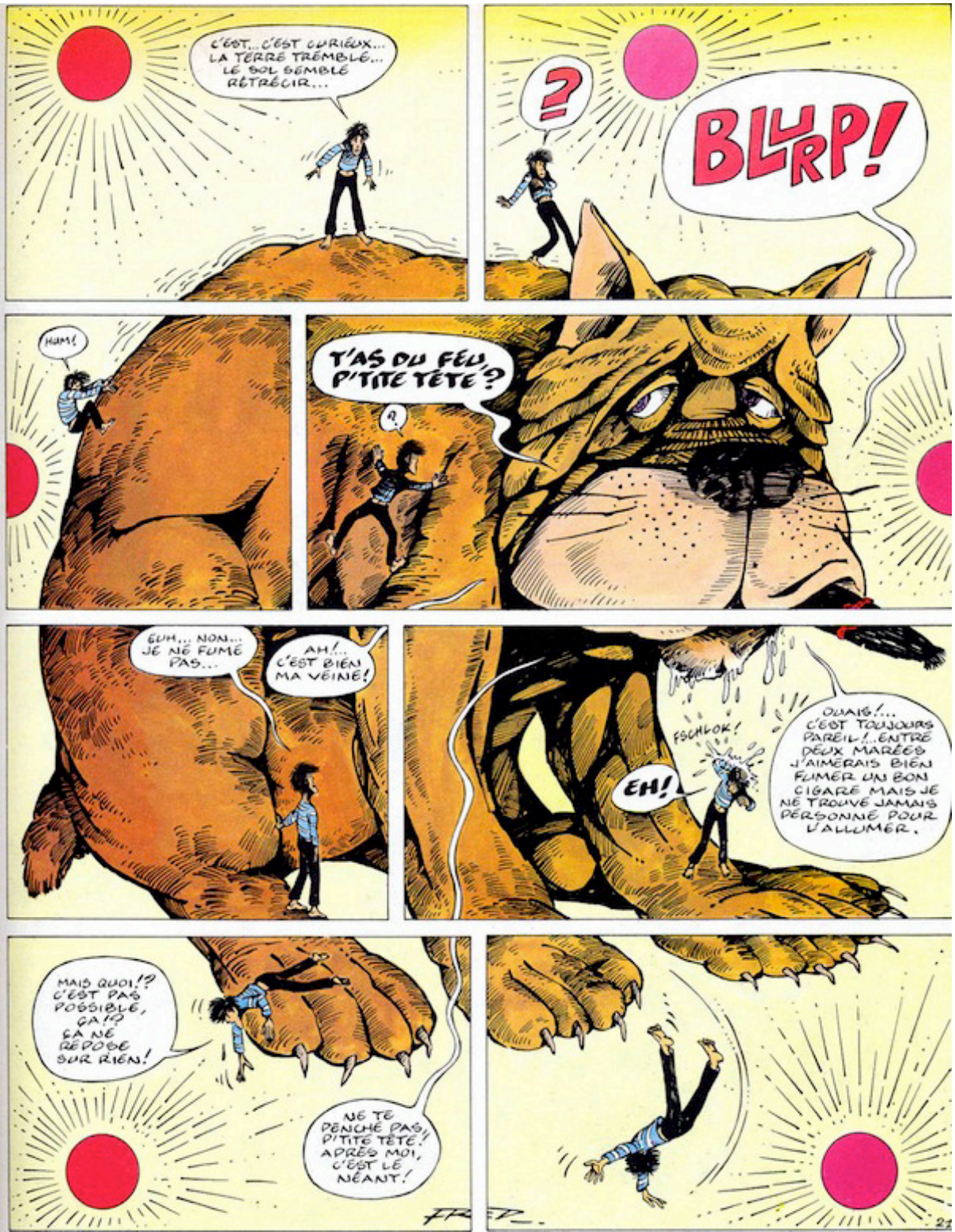
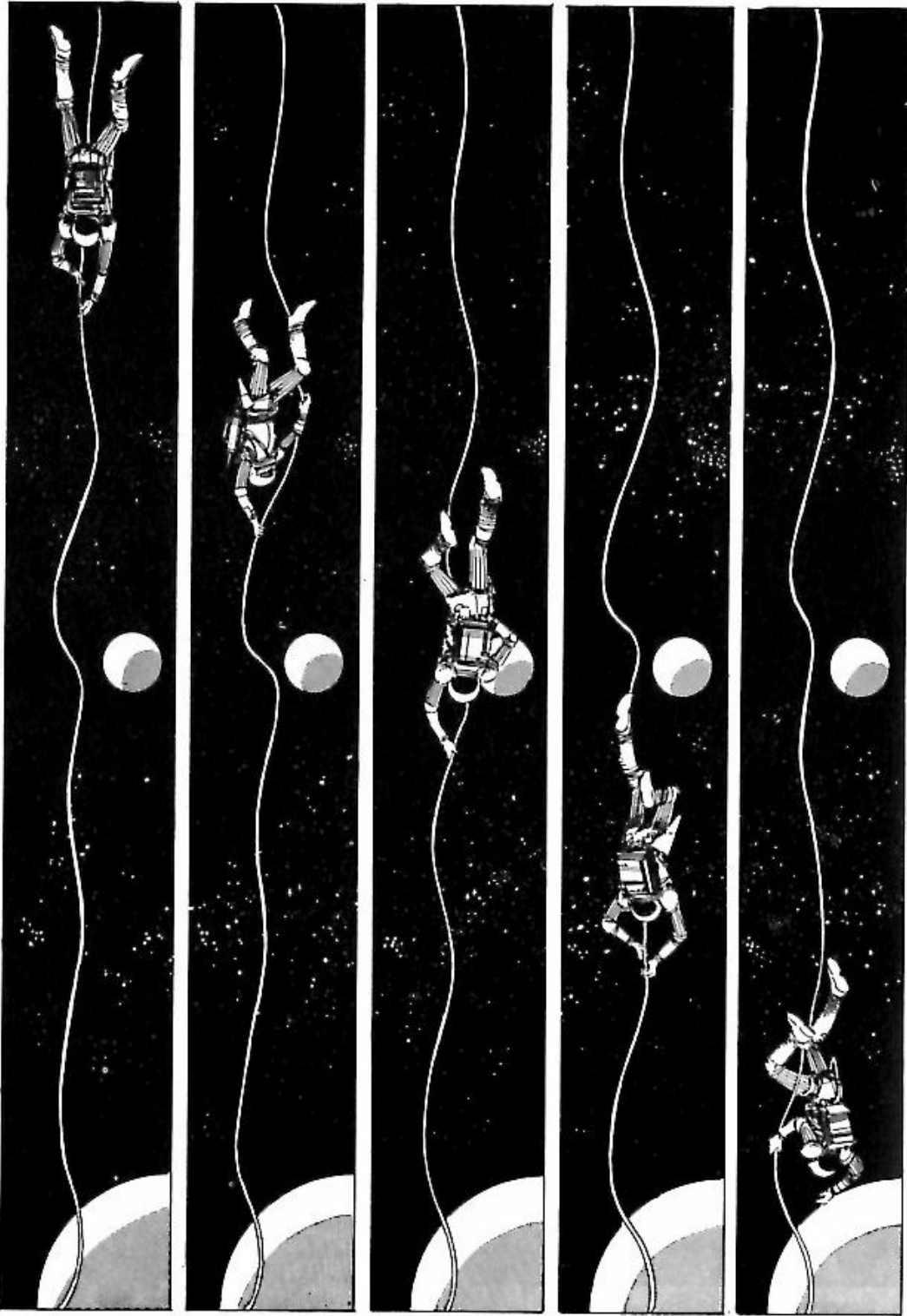

Página 2

Página 3

COMPOSICIÓN

COMPOSICIÓN

É importante ter presente sempre a vista completa da páxina simple (webcomic) ou dobre (libro impreso).

INTÉRPRETES DAS NOSTRAS HISTÓRIAS

OS PERSONAGENS

PERSONAXES

A orixe das historias sempre son os **personaxes**.

PERSONAXES

Debemos preguntarnos:
Que rasgos dos personaxes nos interesan máis
para contar a historia que queremos contar?

IMPORTANTE

Non só as **virtudes**, tamén son imprescindibles os **defectos**.
Son posibilidades para as nosas historias!

COMO CREAMOS PERSONAXES?

Máis ca datos biográficos, rasgos físicos, aspecto, etc, o que importa dos personaxes é **a maneira en que habitan o mundo no que viven.**

A isto é ao que lle chamamos **personalidade.**

COMO CREAMOS PERSONAXES?

A caracterización sempre parte da personalidade, non á inversa.

Por que o personaxe leva esa roupa?

Por que anda así?

Como ri?

Como chora?

En que posición dorme?

Por que leva ese peiteado?

Por que elixiu ter esa mascota?

etc.

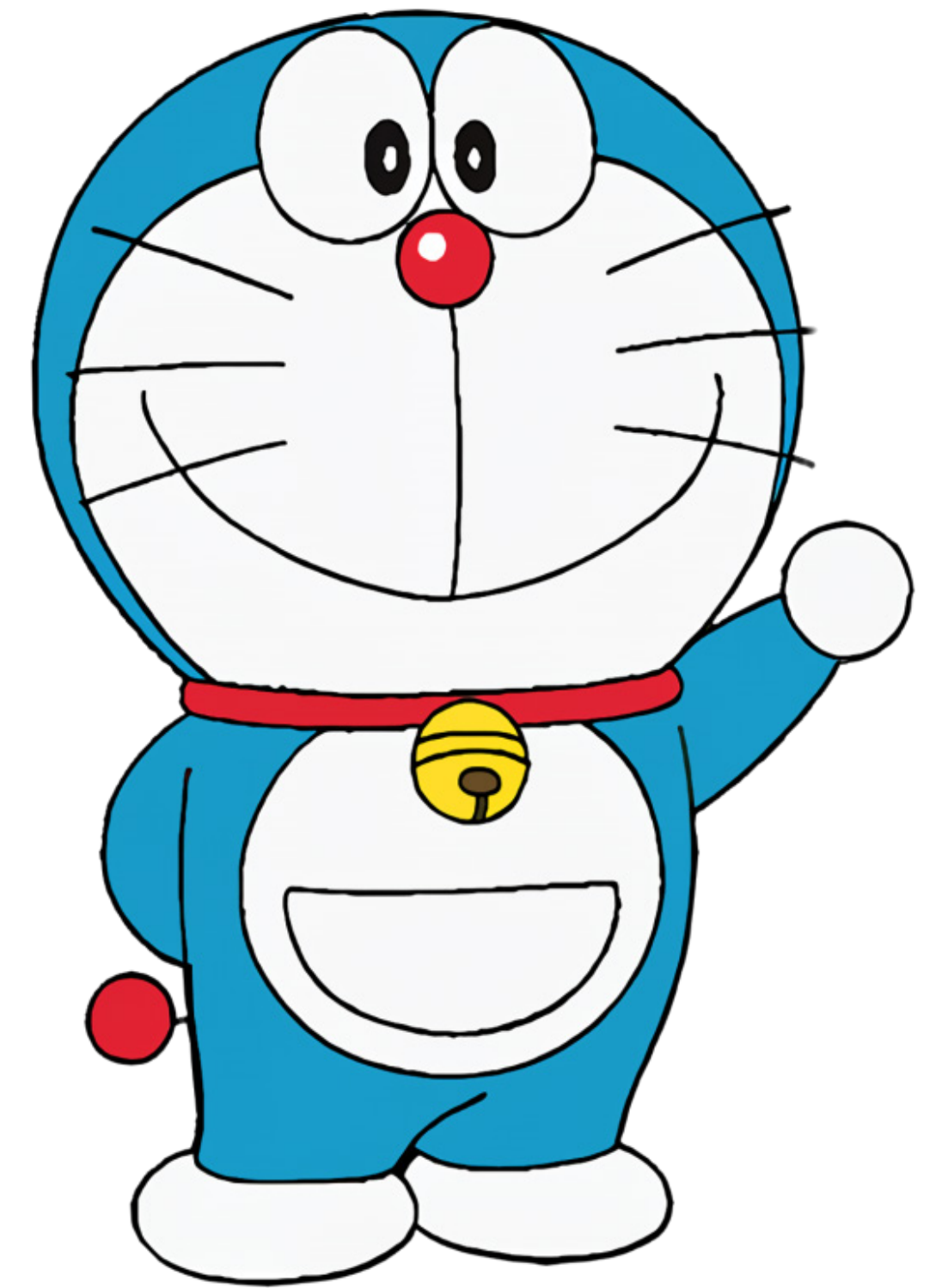
PREGUNTA

Que podemos decir dos seguintes personaxes? Como son?

DESEÑO DE PERSONAXES

Un bo deseño do aspecto está ben, pero...

DESEÑO DE PERSONAXES

...mellor debuxar personaxes vivos, en movemento, interactuando uns cos outros, e non quedarse soamente en deseños estáticos.

DEBUXO DE PERSONAXES

Partamos de formas básicas para poder chegar a resultados complexos.

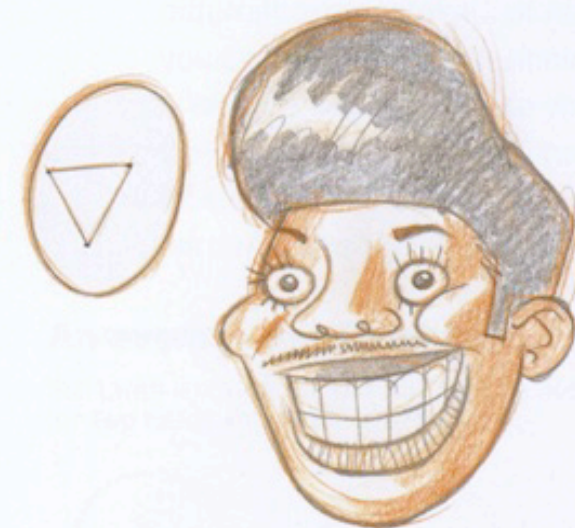
46 Fundamentals of Drawing

Manipulating heads and faces

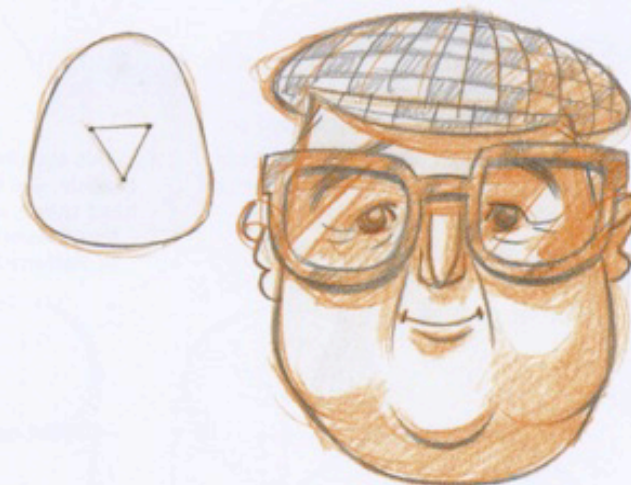
By incorporating eye-mouth triangles (see previous page) into your three head types, you already have nine possibilities of facial configuration. And that's just with an oval head. You could also start with a square head, or a heart-shaped head, or one that resembles a peanut—the possibilities are endless. And you haven't even considered ears, noses, chins, dimples, eyebrows, cheeks, lip shapes, scars, freckles, beards, wrinkles, or hair!

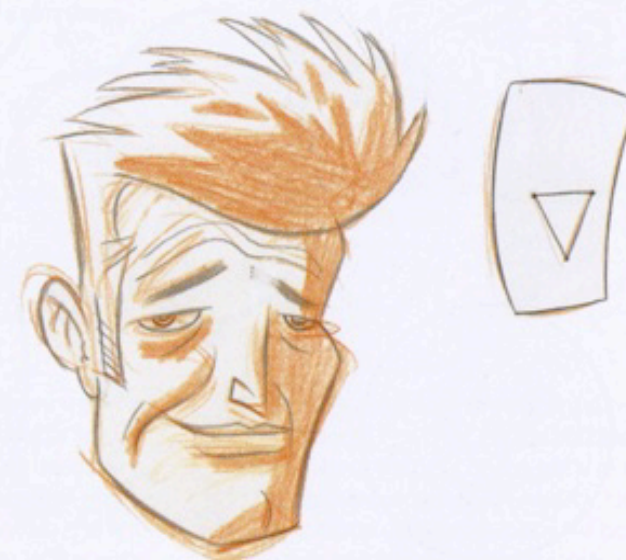
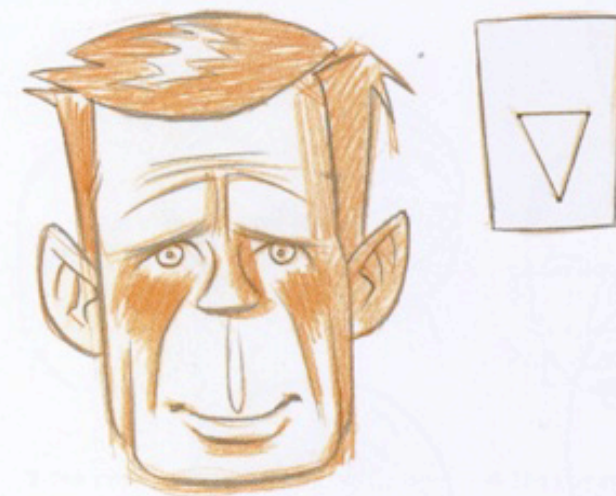
Boxer-type nose, slitted eyes, and a square jaw are used to convey a pugilistic nature.

The eyes and mouth dominate this face to give the design a big, open, sunny disposition.

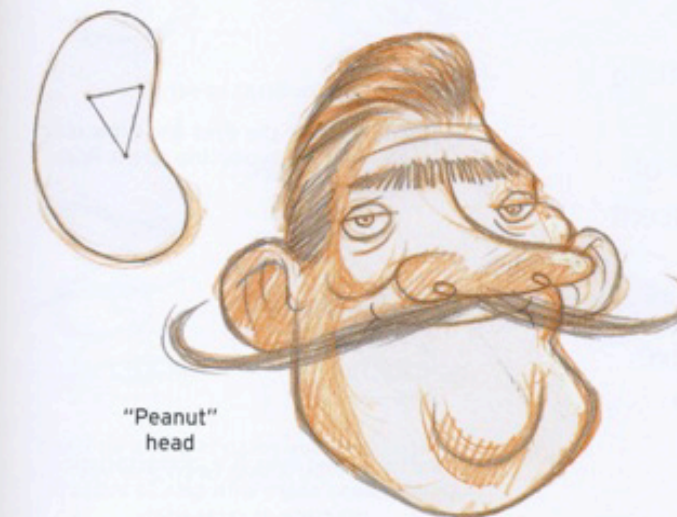
Juxtapose tiny eyes and nose with big spectacles for comic effect.

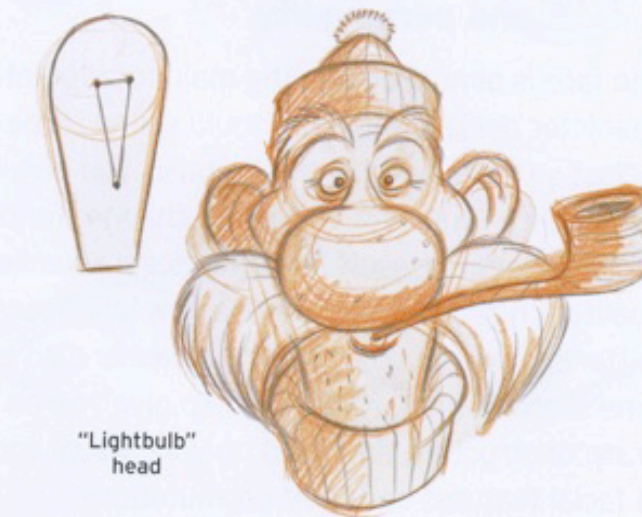
Heads and Faces 47

This "gentleman" conforms to type—chinless and a haughty expression.

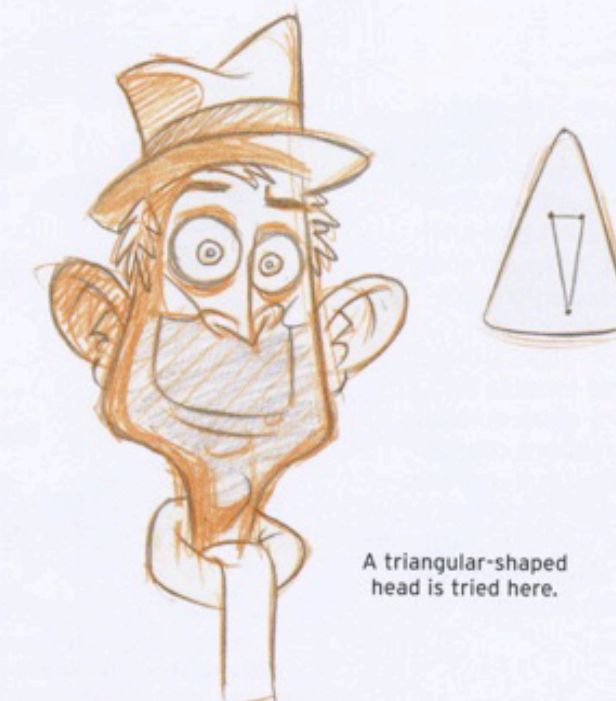
"Peanut" head

"Lightbulb" head

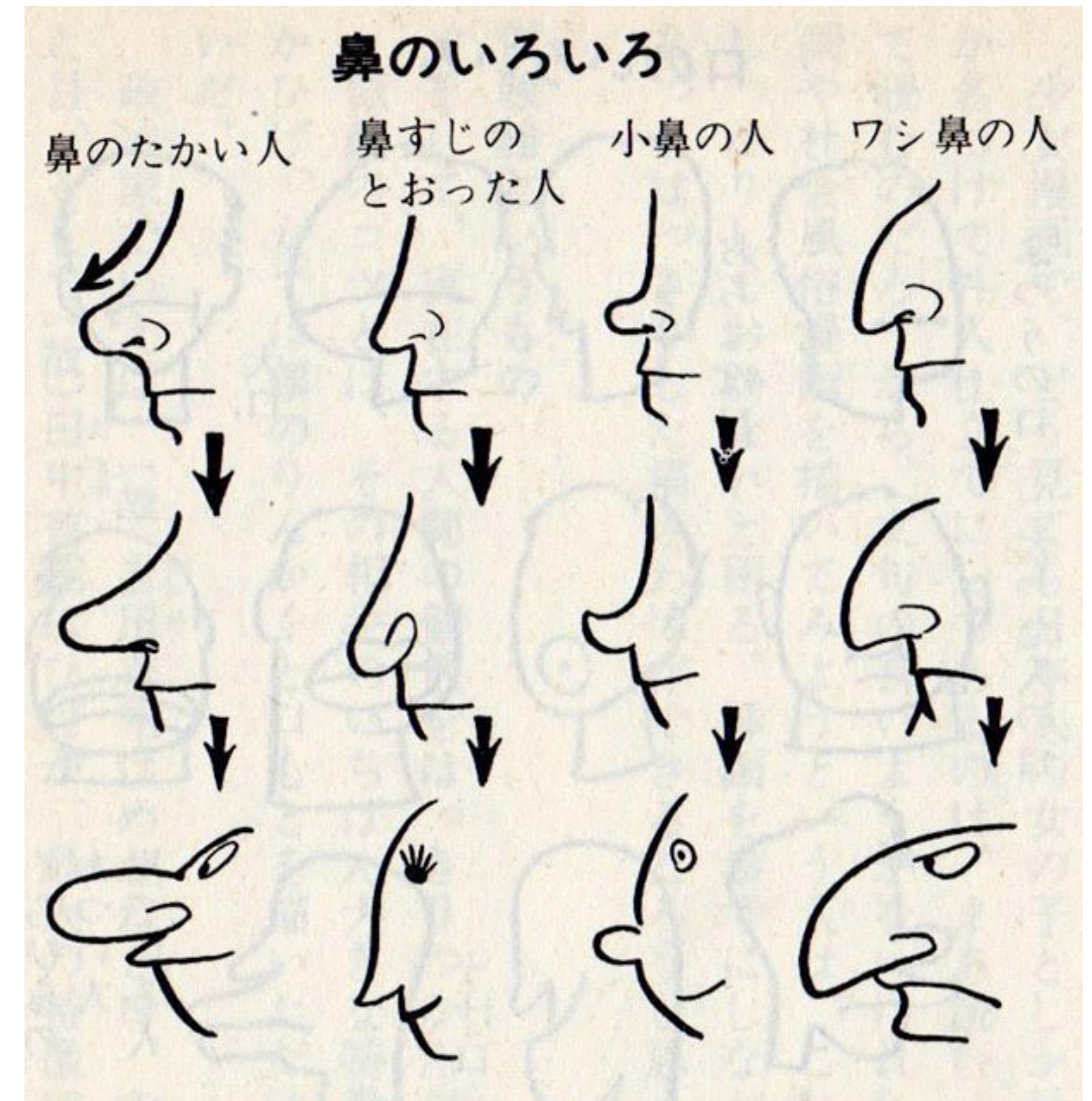
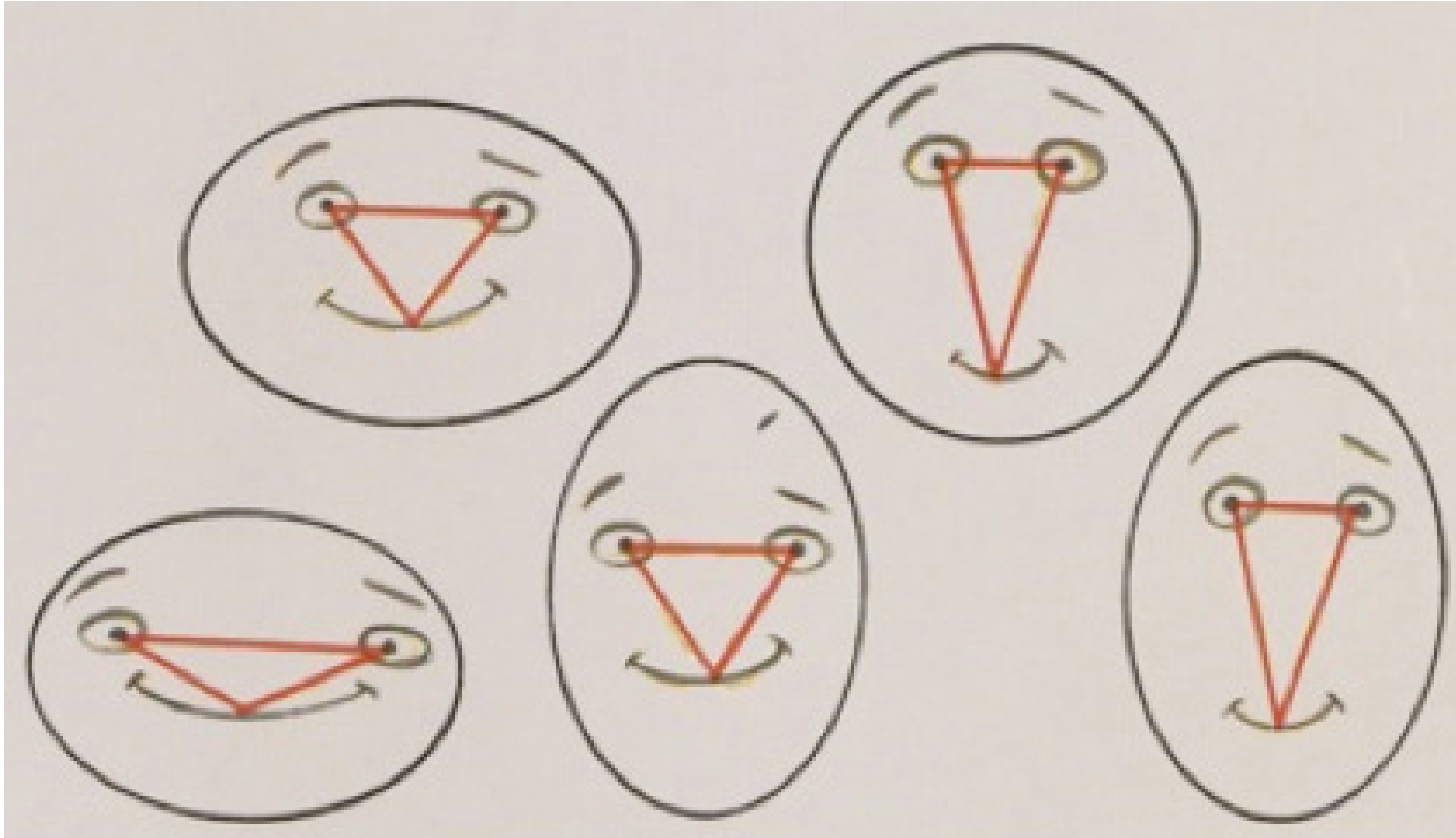
This combination of overly large eyes and mouth makes this pretty face look vacant.

A triangular-shaped head is tried here.

DEBUXO DE PERSONAXES

Xogamos coa variedade.

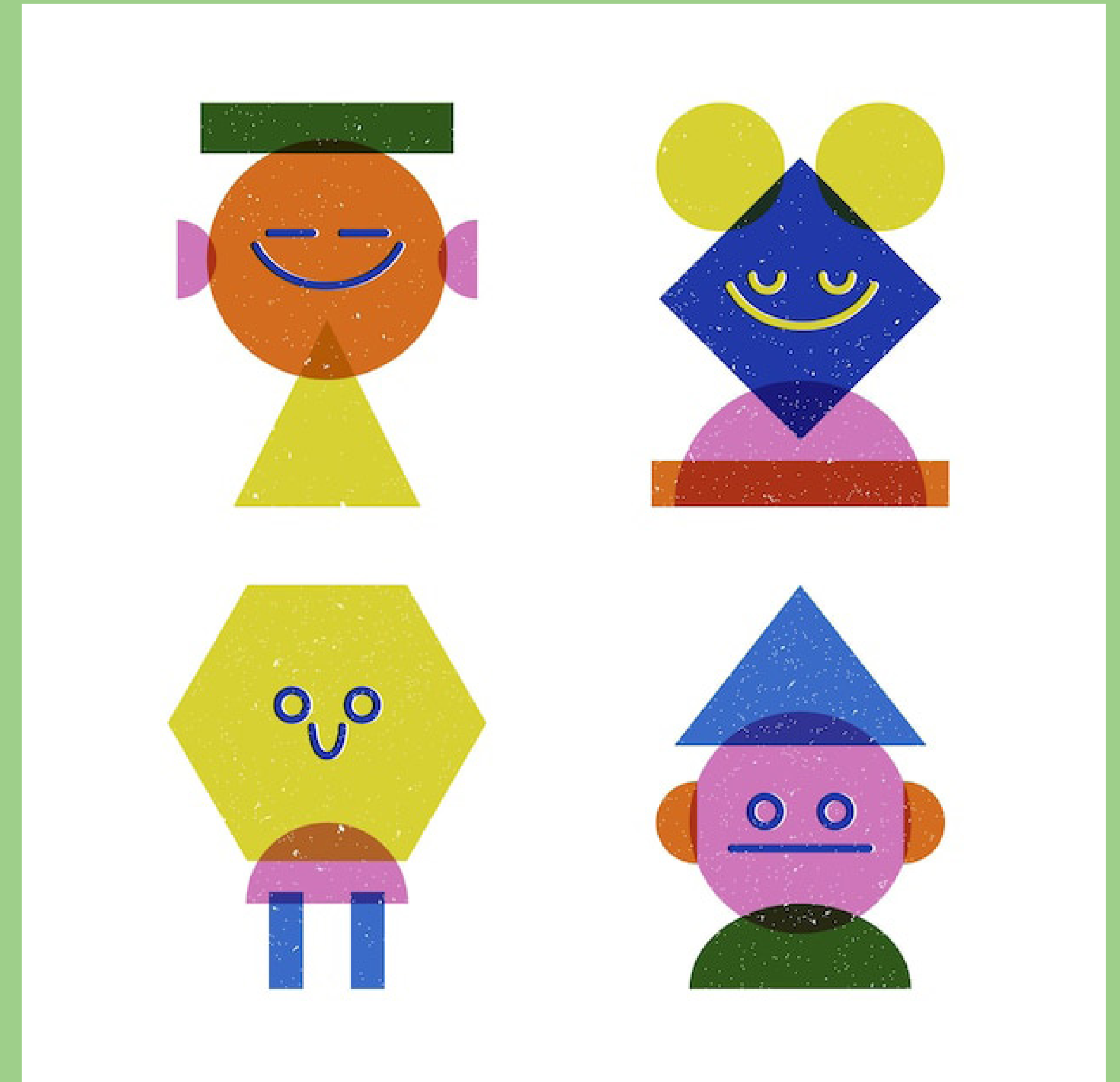
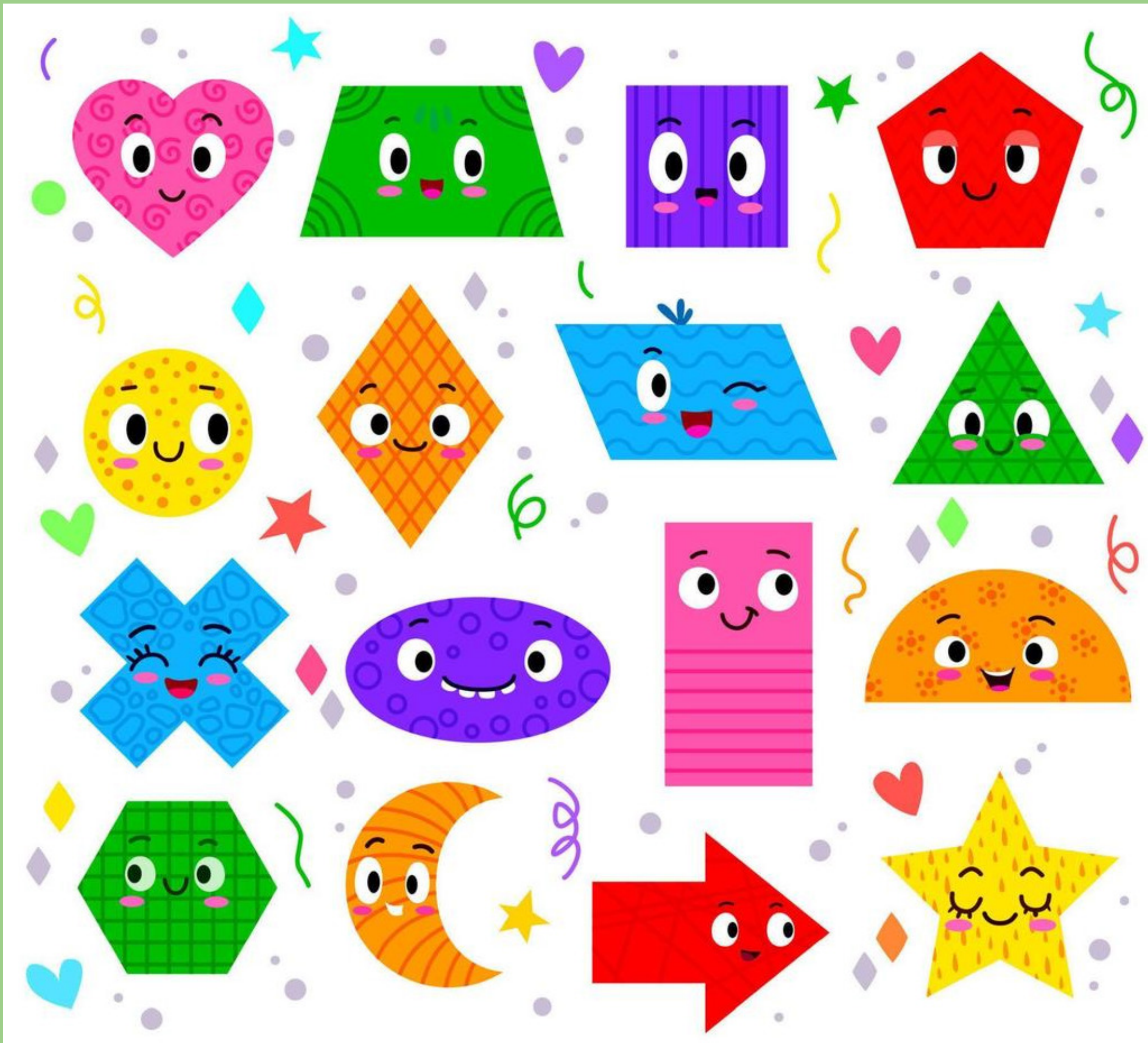
DEBUXO DE PERSONAXES

Os xestos como forma de expresión da personalidade.

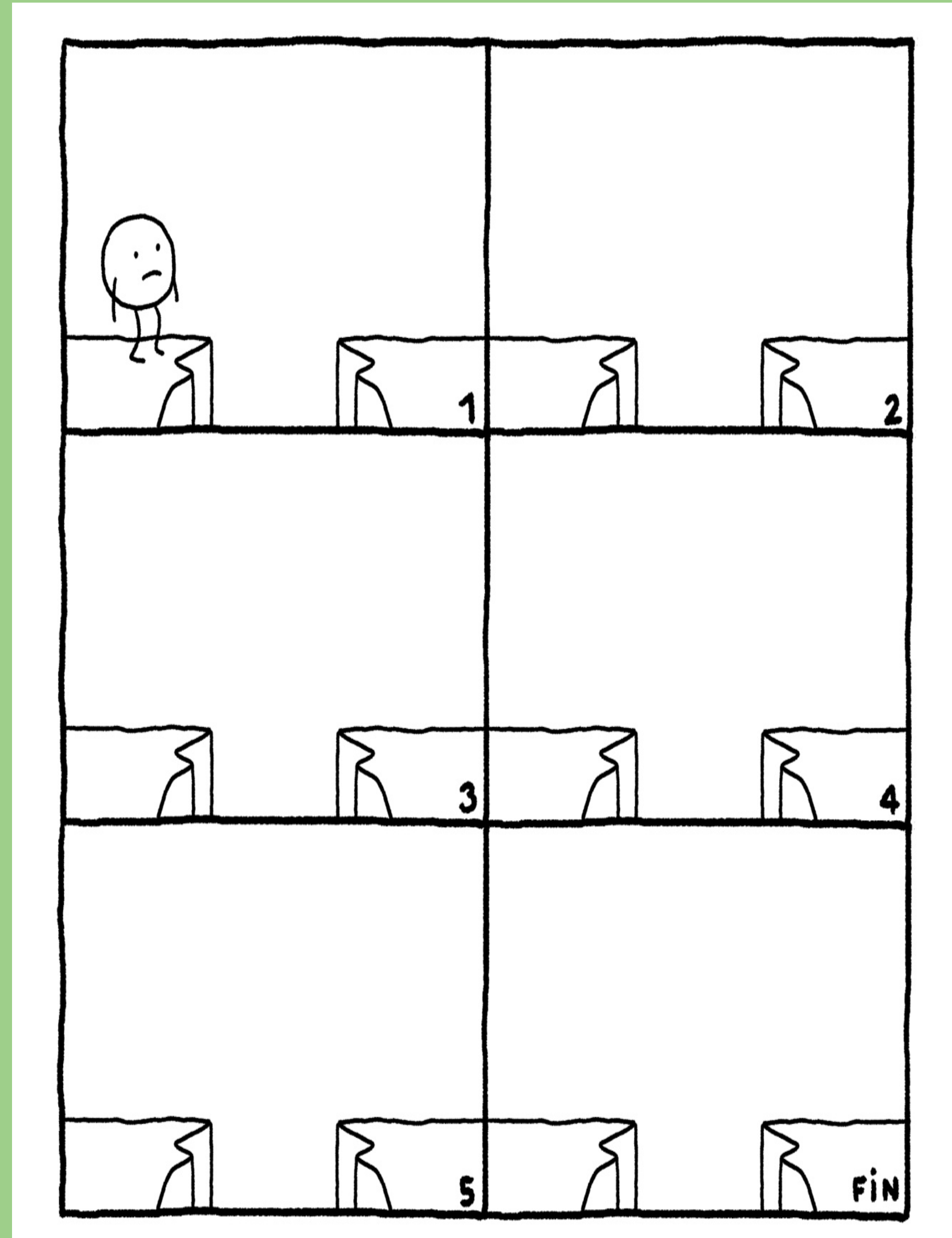
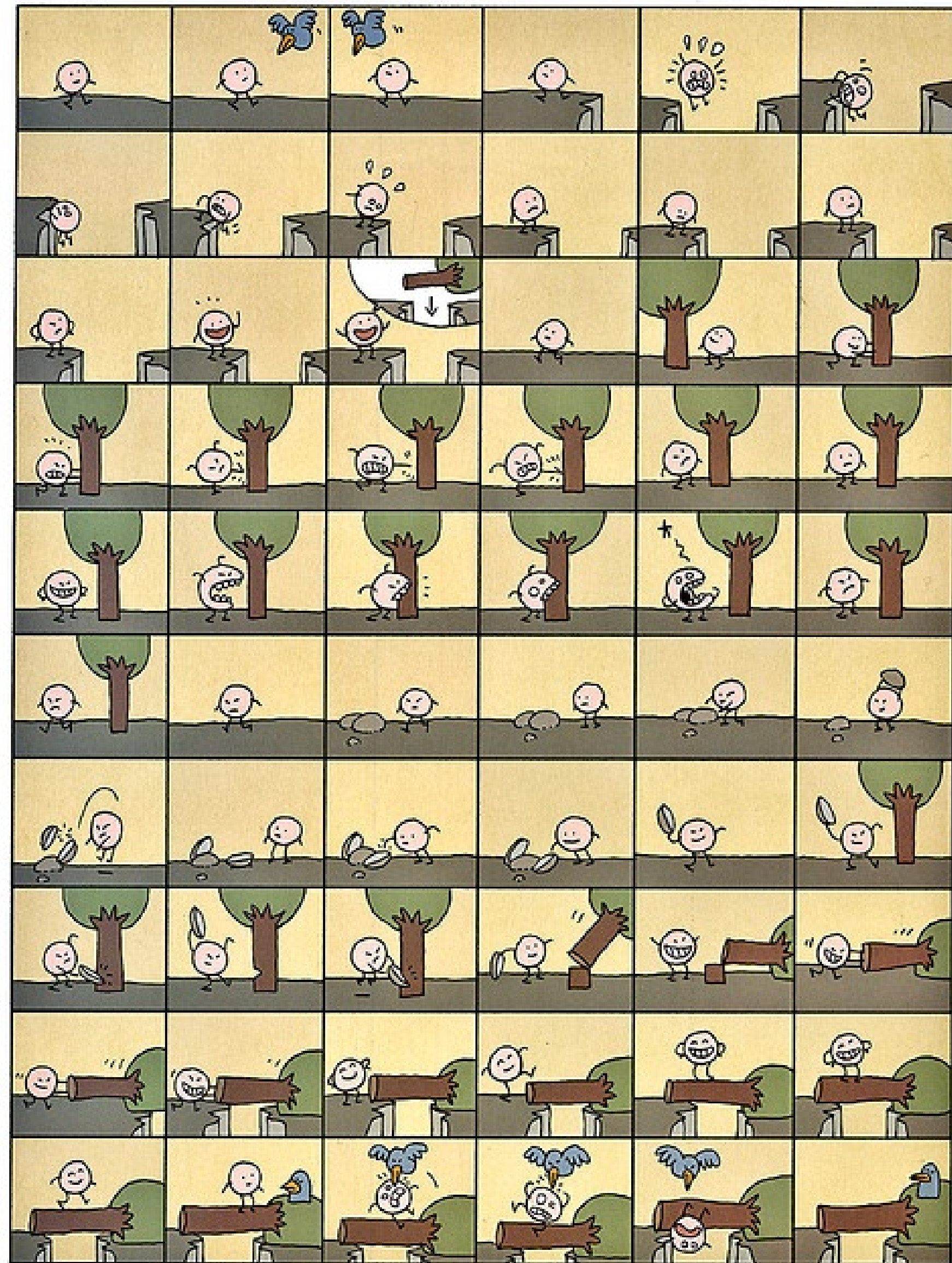
SUXERENCIA DE EXERCICIO

1. Creemos un personaxe con formas básicas
2. Probemos a facelo de novo mirando cara a outro lado

FAGAMOS UNHA
BANDA DESEÑADA!

FAGAMOS UNHA BANDA DESEÑADA!

GRAZAS!

@ilustratecto

www.behance.net/ilustratecto